

L L Y F R Y

S A L M A U,

Wedi eu CYFIEITHU, a'u CYFANSODDI

A R

F E S U R C E R D D,

Y N

G Y M R A E G.

Trwy Waith

E D M U N D P R Y S,

Archdiacon *Meirionydd.*

*A oes neb yn eich plith mewn adfyd? gweddied. A oes neb yn eismwyth arno? caned
salmau. IAGO V. 13.*

*Preswylied gair Crist ynoch yn helaeth ym mhob doethineb; gan addysgu a rhybuddio
bawb eich gilydd mewn salmau, a hymnau, ac odlau ysfrydol, gan ganu trwy ras
yn eich calonnau i'r Arglwydd. COL. iii. 16.*

L L U N D A I N:

Printiedig gan MARC BASCETT, Printiwr i Ardderchoccaf Fawrhydi'r Brenhin;
a chan Wrthddrychiaid ROBERT BASCETT.

M.DCC.LXVIII.

L L Y T H Y R

Yr Archdiacon P R Y S

At y Darllenydd ystyriol.

TR I pheth a wnaeth, na chyfeithwyd y Salmau bendigaid ar yr un o'r Pedwar Mesur ar bugain.

Un yw, Am na allwn rhygu clymmu'r Ysgrtybyr Sanctaidd ar Fesur cyn gaethed; rhag i mi, wrth geisio cadw'r Mesurau, goli Deall yr Ysryd; ac felly pechu yn erbyn Duw, er mwyn boddioni Dyn.

Yn ail, Y mae Gair Duw i'w ganu mewn Cynulleidfa Sanctaidd o lawer yngbyd; i foliannu Duw yn un Llais, un Feddwl, un Galon: yr byn a allant ei wneuthur ar y Mesur gwael buon, ac ni allai ond un ganu Cwydd neu Awdl.

Yn drydydd, Pob Plant, Gweinidogion, a Phobl amysgedig, a ddysgant Benuill o Garol; lle ni allai ond Ysgolbaig ddygu Cwydd, neu Gerd dgyfarwydd arall. Ac o achos bod yn bertbynol i bob Crifion wybod Ewyllys Duw, a'i foliannu ef; mi a ymadawais â'r Gelyddyd, er mwyn bod parh yn rhwymedig i wario ei Dalent at y goreu. Hefyd, nid wyf fi'n cadw mo'r Mesur efnwyth buon yn gywir ym mhob man; am nad oes dim yn ein Iaith ni mewn Synwyr i seinio nac i odli â DUW. Am bynnys, i roi iddo ef ei ragor a phoedd y Gerd, mi a rois amryw Ddipthongau eraill i gyfateb â'r Gair buennw, yn nesaaf ac y medrwn.

LLYFR Y S A L M A U.

S A L M I.

Y Sawl ni rodia, dedwydd yw;
yn ol drwg yfstrw gyngor:
Ni saif ar ffordd trofeddwyr ffol,
nid eiste'n ffol y gwatwor.

2 Ond ei holl fferch ef fydd yn rhwydd
ar ddeddf yr Arglwydd uchod:
Ac ar ei ddeddf rhydd, ddydd a nos,
yn ddiddos ei fyfyrddod.

3 Ef fydd fel pren plan ar lan dol,
dwg ffwrth amferol arno:
Ni china i ddalen, a'i holl waith
a lwydda'n berffaith iddo.

4 Nid felly bydd y drwg di-rus,
ond fel yr us ar gorwnt;
Yr hwn o'r tir a'i chwyth, a'i chwal,
anwadal fydd ei helynt.

5 Am hyn y drwg hi saif mewn barti
o flaen y cadarn uniawn;
Na'r pechaduriaid mawr eu bâr
ynghynulleidfa'r cyfawn.

6 Canys yr Arglwydd Dduw, fel hyn,
a edwyn ffyrdd gwirioniaid:
Ac ef ni ad byth i barhau
mo lwybrau pechaduriaid.

S A L M II.

PAham y terfysg gwyr y byd?
a pha'm y cyfyd rhodres?
Pam y mae'r bobloedd yn cyd-wau
yn eu bwriadau diles?

2 Codi y mae brenhinoedd byd,
a'u bryd yn gyd-gynghorol:
Yn erbyn Duw a'i Grist (ein plaid)
y mae pennaethiaid bydol.

3 Drylliwn eu rhwymau, meddant hwy;
ni wrawn ni mwy uffudd-dod:
Ac ymaith taffwn eu trom iau,
ni chant yn frau mo'n gorfod.

4 Ond Duw'r hwn fydd uwch wybrol len,
a chwaredd am ben eu geiriau:
Yr Arglwydd nef a wel eu bâr,
efe a'u gwatwar hwythau.

5 Yna y dywaid yn ei llið,
a hyn fydd rhy brid iddyn':
O'i eiriau ef y cyfyd braw,
a'i ddiig a ddaw yn ddychryn.

6 Gofodais inhau (meddai ef)
â llaw gref yn dragywydd,
Fy Mrenhin i, yn Llywydd llon,
ar sanctaidd Seion fynydd.

7 Dyma'r ddeddf a dd'wedai yn rhwydd,
hon gan yr Arglwydd clywaïs:
Ti yw fy Mab (o'm perffaith ryw)
a heddyw y'th genhedlais.

8 Gofyn im, a mi it' a'i rhydd
holl wledydd i'w tifeddu:
Y cenhedlaethau dtos y byd
i gyd a gai' mediannu.

9 Ti a'u briwi hwynt, yn dy farn,
â gwialen haiarn hayach:
Ti a'u maluri, hwythau â'n
mor fân a llestri priddach.

10 Am hyn yn awr, frenhinoedd coeth,
byddwch ddoeth a synhwyrol:
A chwithau, farnwyr, cym'rwch ddyfysg
i oftwng terfysg fydol.

11 Gwas'naethwch chwi'r Arglwydd nef,
ac ofnwch ef drwy ogld:
A byddwch lawen yn Nuw cu;
etto trwy grynu hefyd.

12 Cusenwch y Mab, rhag ei ddiig,
a'ch bwrw'n ffyrng heibio:
A gwyn eu byd pob calon lân
a ymddiriedan ynddo.

S A L M III.

O Arglwydd, amled ydyw'r gwyr
y fydd drallodwyr imi?
A llawer iawn i'm herbryn fydd
o ddydd i ddydd yn codi.

2 D'wedai lawer o'r gwrthgyrch blaid,
yn drwm am f' enaid eisoes:
Nid oes iddo yn ei Dduw lor
chwaith mawr ystôr o'i einïoes.

3 Tithau, O Arglwydd, ym mhob man,
ydwyd yn darian ymy:
Fy ngogoniant wyt; tu a'r nen
y codi'mhen i fynu.

4 Ar Dduw yr Arglwydd â'm holl lais
y gelwais yn doffuraidd:
Ac ef a'm clybu i ar frys
o'i uchel freinllys sanctaidd.

5 Mi orweddaïs, ac a gyfsgais,
ac mi a godais gwedi:
Canys yr Arglwydd oedd i'm dal,
i'm cynnal, ac i'm codi.

6 Nid ofnaf fi, o'r achos hwn,
mo fyrrdiwn fydd yn barod,
O bobloedd, o'm hamgylch yn dyn,
i'm herbryn wedi dyfod.

7 Cyfod ti, Arglwydd, achub fi,
drwy gopsi fy ngelynion:
T'rewaist yr ên, torraist eu daint,
er maint yr annuwiolion.

8 I'r Arglwydd byth (o achos hyn)
y perthyn iachawdwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwlith
ei fendith yn dra helaeth.

S A L M IV.

DUW fy nghyflawnder, clywaist fi,
i'm cynu pan y'th elwais:
Rhuddheiaist fi, dod im' un wedd
drugaredd; clyw fy oerlais.

2 O feibion dynion, hyd ba hyd
y throwch, trwy gyd ymgabledd,
Fy mharch yn warth? a hynny fydd
drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwybyddwch ethol o Dduw Cun
iddo 'i hun y duwiolaf:
A phan alwyf arno yn hy,
efe a wrendy arnaf.

4 Ofiwch, a thewch, ac na phechwch;
meddyliwch ar eich gwely:
5 Aberthwch, gobeithwch Dduw Ner;
rhodd cyflawnder yw hynny.

6 Pwy (medd llaweroedd) y pryd hyn,
a ddengys yn' ddaioni?
7 Rhoist i'n calon lawenydd mwy
(a hynny trwy dy fendith)
Nag a fyddai gan rai yn trin
amlder o'u gwin a'u gwenith.

S A L M V, VI, VII.

8 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hynny fydd mewn heddwch:
Can's ti, Arglwydd, o' th unig air,
a bair im' ddiogelwch.

S A L M V.

A Rglwydd, clyw 'ngweddi yn ddiaball;
Duw, deall fy mfyrdod:
2 Erylw fy llais a'm gweddi ffin,
fy Nuw, a'm Brenhin hyglod.
3 Yn fore gwrandd f, fy Naf,
yn fore galwaf arnaf:
4 Can's nid wyd Dduw i garu drwg;
ni thrig i'th olwg anfad.
5 Ni saif ymfydion yn dy flaen,
na'r rhai a'wnach' anwired:
Y rhai hyn fydd genyt yn gas,
sef diffas i't' bob gwagedd.
6 Y rhai a dd'wedant ffug a hud,
a phob gwyf gwaedlyd creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwy o'r gwraidd,
fel ffaidd annuwolion.
7 Dof finau tu a'th dŷ mewn hedd;
am dy drugaredd galwaf:
Trwy ofn, a pharch, a goglud dwys,
i'th sanctaidd eglwys treiglaf.
8 I'th gyfawnder arwain ff, Ner,
rhag blinder a chafneb:
Duw, gwna dy ffordd, rhag ofn eu brad,
yn wastad rhag fy wyneb.
9 Can's i'w genau nid oes dim iawn;
mae llygredd llawn i'w ceudod:
Eu gyddfau fel ceulannau bedd,
a gwagedd ar eu tafod.
10 Diftrwria hwynt i'w canwedd, Ion;
o'u holl gynghorion cwympant:
Hwnt â hwy, a'u holl ddrygioni;
i'th erbyn di rhyfelant.
11 A'r rhai a' mddiried ynot ti,
am it' gyfgodi drostlynt,
Llawenhant: a phob rhai a'th gâr,
cei fawl yn llafar ganthynt.
12 Can's ti (Arglwydd) ansoni wirth
dy fendith ar y cyfion:
A'th gywir fereh, fel tarian gref,
rhai drosto ef yn goron.

S A L M VI.

O Arglwydd, na cheryddda ff
ym mhoethni dy gynndaredd:
Ac na chospa ff yn dy lid,
oblegid fy anwired.
2 O Arglwydd, dy drugaredd dod;
wyf sef mewn nychedd rhybrudd:
O Arglwydd, ty'r d, iacha ff'n chwyrn,
mae f' efgyrn i mewn-cyftudd.
3 A'm henaidd i, o'r llefgedd hyn,
y fydd mewn dychryn 'lgeleir:
Tithau, O Arglwydd, pa ryw byd
'rhai arnaf ddybryd brudd-der?
4 Duw, gwared f' enaid, dychwel di,
iacha ff â'th drugaredd:
5 Nid oes yn angau gof na hawl;
a phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?
6 Diffygais gan ochain bob nos,
mewn gwâl anniddos foddfa:
'Rwy'n gwlychu, drwy y cyftudd mau,
â'm dagrau fy ngoiweddfa.

7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg fy'n tywyllu:
A chan y dwir a red yn rhaff,
ynt anglbaff, ac yn pylu.
8 Pob uni a wneio, acd ym mhell,
na ditchell nac anwired:
Can's clybu yr Arglwydd fy llais,
pan sefais ana drugaredd.
9 Yr Arglwydd, clybu ef fy arch,
rhof finau barch a moliant:
Fe dderbyn fy ngweddi, a'm gwaedd;
am hyn yr haedd ogoniant.
10 Fe w'radwyddir, fe drallodir,
yn ddir fy holl elynion:
Ac fo'u dychwelir, drwy fess glwth,
hwynt yn ddilymmwrth ddigon.

S A L M VII.

O Achub ff, fy Nuw, fy Ner;
can's mae fy hyder ynod:
Rhag fy erlidwyr gwared ff;
can's mae o'r rheini ormod.
2 Rhag llarpio f' enaid fel y llew,
heb un dŷn glew a'm gweyrd:
A'm rhwygo i yn ddrylliau mân;
fal dyna amcan gwaedlyd.
3 O Arglwydd Dduw, os gwnaethum hyn,
os drwg y fy'n fy nwyllaw,
4 Na thrwy ymddiried, dwyll i neb,
pe hawn wrthwyneb iddaw;
5 I erlid f' oes y gelyn doed,
dalied, a rhoed ff'n isaf:
A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy'r dyffyrwch eithaf.
6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a gofswng big pob gelyn:
A deffro drofod yn y farn;
sef cadafn yw d' orchymyn.
7 Pan ddingych, yr holl bobl yn llu
a ddaw o'th ddeutu attad:
Duw, dychwel i'th farn er eu mwyrn,
a gwrandd 'n cwyrn yn wastad.
8 Duw, dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finau, Arglwydd:
Ac fel yr haeddais, dod farn iawn,
yn ol fy llawn berffeithrwydd.
9 Derfid anwired y rhai drwg;
gwna 'n anlwg ffordd y cyfion:
Can's union wyd, a chraff, Dduw cu,
yn chwilio deutu'r galon.
10 Ac am fod Duw yn canfod hyn,
Duw yw f' ymddiffyn innau:
Duw fydd lachawdwr i bob rhai
fydd lân ddifai 'u calonau.
11 Felly mae Duw byth ar yr iawn,
a Duw yw'r cyfawn Farnydd:
Wrth yr annuwol ar bob tro
mae Duw yn digio beunydd.
12 Ac oni thyr i'r annuwol cas,
fo lifa i' loywlas gledau:
Ar annel y mae bwa'r Ion,
a'i barod lymion laethau.
13 Sef arfau angau at y nod
y maent yn barod ddigon:
Ac ni laetha ef ergyd byr
at yr erlidwyr poethion.
14 Wele, hanes y gelyn drwg,
efe a'mddwg ar draha:

S A L M VIII, IX, X.

O chwydd ar gamwedd, beichiog fydd,
ar gelwydd, yr eifgora.
15 Cloddiodd ef bwl hyd eigion llawr;
o fwiad mawr i'r truan;
Ac ef a syrthiodd, ynnon bawdd,
i'r dyfn i'w glawdd ei hunan.
16 Ei holl anwiredd ar ei ben,
o uchder nen, a ddigyn;
A Duw a ddymchwel, yr un wedd,
ei gamwedd ar ei geryn.
17 I'm Harglwydd Dedwr rhof fannau glod;
caf ganfod ei gyflawnder;
A channolaf ei Enw yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.

S A L M VIII.

O Arglwydd, ein Iar ni a'n nerth,
mor byrferth wyd drwy'r hollfyd!
Dy Enw a'th barch a roist uwch ben
daear ac wybren hefyd.
2 Peraist i'r nerth o enau plant,
a rhai a fignant beunydd,
Rhag d'elynnion : tawed, am hyn,
y gelyn a'r dialydd.
3 Wrth edrych ar y nefoedd ffaith,
a gweled gwaith dy fyfodd,
Y lloer, y ser, a threfn y rhod,
a'u gosod mor gyfannedd;
4 Pa beth yw dyn, i'r i'w goffhau
o ddoniau ac anwyllfaint?
A pheth yw mab dyn, yr un wedd,
lle rhoi ymgeledd cymnalnt?
5 Ti wnaethost ddyn, o fraint a phris;
ychydig is angylion;
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoist arno byrferth goron.
6 Ar waith dy ddwyllaw is y nef
y gwnaethost ef yn bennaeth;
Gan ofod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnaed llywodraeth:
7 Defaid, gwartheg, a holl ddê maes,
a'r adar llacs eu hysgyl;
Ehedaid nef, a'r pyg o'r don,
fy'n tramwy'r eigion erchyll.
8 O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor byrferth wyd drwy'r hollfyd!
Dy Enw a'th barch a roist uwch ben
daear ac wybren hefyd.

S A L M IX.

C Llofnaf fi fy Arglwydd Ior
o'm calon, ac yn hollawl:
Ei ryfeddodau rhof ar led,
ac mae'n ddyled eu canmawl.
2 Byddaf fi lawen yn dy glod;
ac ynod gorfoledaf:
I'th Enw (O Dduw) y canaf glod;
wyd hynod, y Gorchaf.
3 Tra y dychwelir draw'n eu hol
fy holl elynol luoced;
Llithrant o'th faen, difethir hwy,
ni ddon' hwy mwy i'w llegedd.
4 Can's rhoist fy marn yn fatter da;
gwnaethost eistedfa union:
Eisteddaist ar y gwir, yn siwr
tydi yw'r Barnwr cyfion.
5 Ceryddais a diffywiad di
y cenhedlaethi cyndyn:

Diwreiddiaist ynfyd yn y bôn;
ni bydd byth son am dany'n:
6 Diffywiadist dithau (elynn glas)
do lawer dinas hyfryd:
Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r cof o honyn' hefyd.

7 Ond yr Arglwydd i'w nerth a fydd;
ac yn dragwydd pery;
A pharod fydd ei faingc i farn,
a chadarn ydyw hynny.
8 Can's efe a farna y byd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo,
Trwy gyflawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.

9 Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid;
trueniaid fo'u hymddiffyn:
Noddfa a fydd i'r rhai'n mewn pryd;
pan fo caledfyd arny'n.
10 A phawb a'th edwyn, rhon' eu cred
a'u holl ymddiried arnad:
Can's ni adewais (Arglwydd) neb
a geisio i wyneb attad.

11 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn fydd
yn sanctaidd fynydd Seion:
A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weihredoedd mawrion.
12 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y truan:
Pan eisteddo ar faingc y Frawd,
fe glyw y tlawd yn german.

13 Dy nawdd, Arglwydd; dydi im' fydd
ddyrchafydd o byrth angau:
A gwel fy mlinder gan fy nghas,
y fydd o'm cwmpas innau,
14 Fel y mynegwyf dy holl wyrth,
a hyn ym mhyrth merch Seion;
Ac fel y bwyf lawen a ffracth
i'th iachawdwriaeth dirion.

15 Y cenhedloedd cloddiafent ffos,
lle'u suddent, agos boddi:
I arall lle cuddiafent rwyd,
eu traed a faglwyd ynddi.
16 Yr Arglwydd nef fal hyn yn wir
adwaenur wrth ei farnau:
A'r annuwiol a wnaethai'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.

17 Yr annuwiol i uffern aed,
ac yno gwnaed ei wely:
A'r rhai' ollyngant Dedwr dros gof,
bydd yno fyth eu llethy.
18 Can's byth y gwirion a'r dyn tlawd
hyd ddydd brawd ni's anghofr:
Y gweiniaid a'r trueniaid, hwy
eu gobaith mwy ni cholli'r.

19 O cyfod, Arglwydd, yn dy wyn;
na ad i ddyn mo'th orfod:
Barna'r cenhedloedd gar dy fron,
a'th farn yn union gosod.
20 Gyr arnynt, Arglwydd, ofn dy rym,
yn awchlym i'th elynion:
Fel y gwybyddont, pe baent mwy,
nad ydynt hwy ond dynion.

S A L M X.

O Arglwydd, pa'm y fef di
oddiwrthym ni cyn belled?
Pa'm yr ymguddi di a'th rym,
pan ydym mewn caethiwed?

B

S A L M XX, XI, XII, XIII.

- 2 Y dryg-rai fydd yn blino i' tlawd,
gan drallawd, a chan falchder :
Yn y dicheillion a wnaï rhai'n,
hwynt-hwy eu hunain dalier.
- 3 Hoff gan ddyn drwg ei chwaint ei hun,
pawb yn gyttun â i bechod :
Bendithio mael ydyw eu fwydd,
a'r Arglwydd maent i'w wrthod,
- 4 Yr annuwiol ni chais Dduw Ner ;
(mae ef i'w falchder cyfuwch)
Ni chred ef, ac ni feddwl fod
un fath awdurdod goruwch.
- 5 Am fod ei ffyrdd mewn llwyddiant hir,
ni wel mo'th wir gyfammod :
Bydd dordyn wrth elynion mân,
fel chwythu tân mewn forod.
- 6 Fe ddwedodd hyn â i feddwl syth ;
Ni ddigwydd byth imi adfyd :
Ni'm symmudir o oes i oes ;
ni chaf na gloes na drygfyd.
- 7 Yn ddichellgar, yn dwyllgar iawn,
a i safn yn llawn melltithion :
Tan ei dafod y mae camwedd,
a thraws anwiredd creulon.
- 8 Mewn cilfechyd y disgwyl fan
i ladd y truan gwirion :
Ac ar y tlawd â llygad llym
yn dangos grym ei galon.
- 9 Fe orwedd fel y llew i'w ffau,
i fwrw ei faglau trawfion :
Y gwan a'r tlawd a dyn i'w rwyd,
ac yno dalwyd gwirion.
- 10 Fe duchan, fe a'ingrymma i hun,
fel un ar farw o wendid :
Ac ef yn gryf, â fel yn wael,
ar wan i gael ei ergyd.
- 11 Yn ei galon d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofiadur :
Cuddiodd ei wyneb, ac ni wel
pa beth a wnel creadur.
- 12 Cyfod, Arglwydd, dyrcha dy law,
dy fod i'n cofhaw dangos :
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weinaid a'th werinos.
- 13 Paham y cablant hwy wir Dduw,
yr anwir annuw lledffrom ?
Pa'm y meddyliant arnat ti,
nad ymosyni'm danom ?
- 14 Gwelaisf hyn ; can's canfyddi drais,
a choipi falais anfad :
Tydi yw gobaith tlawd, a i borth,
a chymnorth yr ymddifad.
- 15 Tor ymaith yr annuwiol rym
yn gyflym, a i malefus :
Cais allan eu hanwiredd hwy,
ni chai di mwy'n ddrigionus.
- 16 Yr Arglwydd fydd yn Frenhin byth,
ef yw'r gwehelyth Lywydd :
Diffywiwyd pob cenhedlaeth gref
o i dir ef yn dragywydd.
- 17 Duw, gweddi'r gwan a glywaist di,
ac a gyfuri'r galon :
Tro eilwaith atom y glust dau,
a chlyw weddïau ffyddlon.
- 18 Tros yr ymddifaid y rhoi farn,
a'r gwan fydd cadarn bellach ;
Megis na's gall daearol ddyn
mo'r pwyfo arnyn' mwyach.

- 1 Redaf i'r Arglwydd yn ddi-nam :
C^paham y d'wedwch weithian
wrth f' enaid, Hwnt, a hed i'th fryn,
fel wrth aderyn bychan ?
- 2 Wele'r annuwiol â'u bwâu,
a'u cawell faethau'n barod,
Am wirioniaid yn llechu'n fain,
i faethu'r rhai'n o gyfgod.
- 3 Y feilsain oll i lygredd aeth :
ond beth a wnaeth y gwirion ?
Mae'r Arglwydd yn ei ddinas gref ;
fe weryd ef y cyffon.
- 4 Yr Arglwydd o i orfeddfa fry
at y tlawd try ei olwg :
Gweithredoedd holl hiliogaeth dyn
i'w lygaidd ydyn' amlwg.
- 5 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon ;
prawf gyffon er ymgeledd :
Ond cas yw gan ei enaid fo
ddyn drwg a hoffs wagedd.
- 6 Ar bechaduriaid marwor tân
a brwmfan a ddaw'n gawod,
A gwyn't tymhestlog uchel iawn ;
fal dyna lawn wialennod.
- 7 Can's cyffon ydyw i'r Arglwydd Ner ;
cyflawnder mae'n ei garu :
A'i wyneb at yr union try,
a hynny i'w ymgleddu.

S A L M XII.

- 1 Achub bellach, Arglwydd cu ;
O^c se ddarfu'r trugarogion :
A'r holl wirionedd ar ball aeth
o blith hiliogaeth dynion.
- 2 A gweffus gweniaith d'wedant ffug,
er twyll a hug i'r eiddynt :
A chalon ddwyblyg, yr un wedd,
y cair oferedd ganddynt.
- 3 Yr Arglwydd torred, o i farn faith,
wefusau'r gweniaith diles :
A'r holl dafodau ffroffus iawn
a fyddo llawn o rodes.
- 4 Gallwn orfod o nerth tafod,
dwy weffus y fydd eiddom :
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
A phwy fydd Arglwydd arnom ?
- 5 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn ;
Rhag llethu'r gwaelddyn codaf :
Y dyn goffus, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydwrïaeth dodaf.
- 6 Pur iawn yw geiriau'r Arglwydd nef,
a i ddewid ef fydd berffaith,
Fel arian o ffwrn, drwy aml dro,
wed i goeth buro seithwaith.
- 7 Ti, Arglwydd, yn ol dy air di,
a'u cedwi mewn hyfydwch
Byth rhag y ddrwg genhedlaeth hon,
dy weffion i gael heddwch.
- 8 Pan ddyrchafer y trawfion blin,
da ganddyn' din anwiredd :
Felly daw dynion o bob parth
i fwyfwy gwarth o'r diwedd.

S A L M XIII.

- 1 P^aA hyd, fy Arglwydd, Dduw dilysf i
a i byth yr wyf mewn anghof ?
Pa guddio'r wyd (O Dduw) pa hyd,
dy lân wyneb-pryd rhagof ?

S A L M XIV, XV, XVI, XVII.

- 2 Pa hŷd y rhed meddyliau tro
bob awr i flino 'nghalon ?
Pa hŷd y goddefaf y dir,
dra codur fy nghafeion ?
- 3 O Arglwydd, edrych arnaf fi,
a chlyw fy ngweddi ffyddlon :
Agor fy llygaid, rhag eu cau
ynghylfsta angau ddigllon.
- 4 Pe lithwrn ddim (rhag maint yw'r lliid)
fo dd'wedid fy ngorchfygu :
A llawen fyddai fy holl gas ;
dal fi o' th ras i fynu.
- 5 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf :
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i ;
gwnaf gerddi i'r Goruchaf.

S A L M XIV.

- 1 E dd'wedai'r ynsyd nad oes Duw ;
ac felly byw drwy goegni :
Ymlygru'n ffiaidd, ni chais gel ;
nid oes a wnel ddaioni.
- 2 O'r nef yr edrychodd yr Ion
ar holl digolion daear,
A roddai neb ei goel ar Dduw,
a cheisio byw'n ddeallgar.
- 3 Fe giliodd pawb at lygredd byd ;
ymdient i gyd mewn brynti :
Nid oes un a wnel well nâ hyn,
nac un a fyn ddaioni.
- 4 Eu gwddf fy fêdd agored cau ;
maent â thafodau 'strygar :
A gwenwyn lindys fy'n parhau
dan eu gwefusau twyllgar.
- 5 A'u genau llawn (fel gwenwyn lith)
o fellidith, ac o fustled :
Ac anian efgud yw eu traed
i dywallt gwaed a dialedd.
- 6 Diftryw ac anhap fy'n eu ffyrd ;
ni 'dwaenant brif-ffyrd heddwch :
Nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy ;
ni cheisiant mwy 'diferwch.
- 7 Pa'm ? oni wyddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn yŷu fy mhobl, a'u cildroi,
un wedd â chnoi y bara ?
- 8 Gweddio'r Arglwydd hwy ni wnant ;
yn hyn dychrynant luoedd :
Am fod Duw'n dala gyd â'r iawn,
yn un â'r cyflawn bobloedd.
- 9 Gw'radwyddech gylt gyngor y tlawd,
fal y gwnewch drallawd etto :
Am i'r tawd gredu y doe llwydd
oddiwrth yr Arglwydd iddo.
- 10 Pwy a all roi i Israel,
o Seion uchel, iechyd ?
Pwy ond ein Duw ? yr hyn pan wnel,
bydd lango ac If'el hyfryd.

S A L M XV.

- 1 D Ywaid i mi, pa ddyn a drig
i' th lys barchedig, Arglwydd ?
A phwy a erys ac a fydd
ym mynydd dy fanfeiddrwydd ?
- 2 Yr hwn a rodia'n beffaith dda,
yr hwn a wna gyflawnder :
A'r hwn a draetha o'i galon wir,
a drig ar dir uchelder,

- 3 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wna,
ddim ond o'r da bwygilydd ;
Ac ni chynnwys y rhai a ron'
i'w cymmydogion g'wilydd.
- 4 Yr hwn fydd isel yn ei ftyd,
yn caru i gyd griff' noigon :
Yr hwn fy'n ofn i'r Arglwydd Dduw,
ac fydd yn byw yn ffyddlon.
- Yr hwn ni thyrng ddim ond y gwir,
er dir neu niweid iddo :
5 Ac ni ro ei arian yn llog,
er dwyn cymmydog dano.
- Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
er dal yn erbyn gwirion.
A wnelo hyn, ni lithra fyth ;
fe gaiff y ddilyth goron.

S A L M XVI.

- 1 C A D W fi, Dduw ; can's rhois fy mhwys
a'm coel yn dradwys arnad :
2 Fy Arglwydd wydd ; mae dan fy mron
y gyffes hon yn wastad.
Nad lles i'f yw, na'm dâ, na'm rhin ;
3 ond i drin saint daearol :
I leŷu'r rhai'n fy 'twyllys yw,
y rhai fy'n byw'n rhinweddol.
- 4 I'r rhai a redant at dduw gau,
y daw gofidiau amlder :
Eu diod-estfwm o waed, ni
offynnaf fi un amfer ;
- 5 Ni henwaf chwaith. Yr Arglwydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol :
A thydi, Ior, fy'n rhoi'mi ran
a chyfran yn ddigonol.
- 6 A thrwy Dduw fyrrhiodd i mi ran
o fewn y fan hyfrydaf :
Digwyddodd imi, er fy maeth,
yr estfeddiacth lanaf.
- 7 Bendithiaf finnau Dduw fy Ior,
hwn a roes gyngor ymy :
F'arennau hefyd, ddydd a nos,
fydd im' yn dangos hynny.
- 8 Rhois fy Ner (bob awr) gar fy mron ;
o'r achos hon ni lithraf :
Can's mae ef ar fy nehau law ;
yma na thraw ni fyllaf.
- 9 O herwydd hyn, llawen a llon
yw fy nghalon, ac eilwaith,
Hyfryd yw fy mharch a di-ddig,
a'm cnawd a drig mewn gobraith.
- 10 Can's yn uffern ni edi di
mo'm henaid i, i aros :
Na' th anwyl Sanct (drwy naws y bedd)
i welod llygredd ceuffos.
- 11 Dangosi'mi lwybr i fyw'n iawn ;
dy fron yw'r llawn llawenydd :
Can's yn dy neth, nid yn y llwch,
mae digrifwch tragwydd.

S A L M XVII.

- 1 C lyw gyflawnder, Arglwydd mād,
yŷtyr fy nâd i' th grybwyll :
Cluŷt ymwrando â'r weddi ŷau,
fydd o wefusau didwyll.
- 2 Digwyllia 'marn oddiwrthyt ti ;
can's da y gweli'r union :
Profaist, a gwyddost ganol nos
mor ddi-ddos ydyw 'nghalon.

3 Pan chwilaist du (da yw dy golf)
ni cheiaist ynoſ gamwedd :

Fy myſyr mād, na'm meddwl llacs,
na ddoed i faes o'm dannedd.

4 I ochel cydwaith dynion drwg,
drwy d'aur a'th amwg gyngor,

Ffordd y dyn trawgryf haerllug llym,
fe ddysgwyd ym ei hepgor.

5 Ond yn dy union lwybrau di,
Duw, cynnal fi yn wastad :

Rhag lithro allan o'th iawn hwyli,
Duw, disgwyl fy ngherddediad.

6 Galw i'wyl arnad, am dy fod
yn Dduw parod i wrando :

Gostwg dy glust, a chlyw yn rhodd
fy holl ymadrodd etto.

7 Cyfranna dy ddaionus rad
(i'r hwn wyt Geidwad ffyddlon)

I'r rhai sy'n ymroi dan dy law,
rhag broth a braw y trawlon.

8 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
fel anwyl ganwyl llygad :

Ynghyfgod dy adenydd di
O cadw fi yn wastad :

9 Rhag yr annuwiol a'u mawr bwys,
a rhag fy nghyfrwys elyn,
Y rhai a gais fy enaid i,
gan godi yn fy erbyn.

10 Maent hwy mor dordyn ac mor ffras,
ac yn rhy gas eu geiriau ;
Ac yn rhoi allan ffrost ar led,
gan falched eu parablau.

11 Maent hwy yn amgylchu yn Bin
lle yr ym ni'n cynauwer ;
Ac â'u golygon tu a'r llawr,
mewn gwg a thrannawr hyder.

12 Maent hwy fel llew, dan godi gwrych,
a fai'n chwenneych ysglysaeth ;
Neu fel llew ifangc (er ei les)
a geisiai loches hyfaeth.

13 Cyfod, Arglwydd, o'i flaen ef saf ;
dy help a gaf i'm henaid :
A tharo i lawr, â'th gleddyf noetha,
yr enwir ffamboeth tanbeid.

14 Rhag gwyf dy law, rhag gwyf y byd,
sy â'u rhan i gyd oddiyma,
Gan lenwi boliau, a rhoi i'w plant
yn fawr eu chwant a'u trêba.

15 Minnau mewn myfyt, fel mewn hân,
a welaf lun d'wynhepwyd :
A phan ddihunwyf o'i hân hon,
y byddaf ddigon hyfryd.

S A L M XXVIII.

Olor fy ngyrn, caraf di'n fawr,
fy nghreiglauw, tŵr f'ymwared :

2 Fy Naf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiaded.

3 Pan alwyf ar fy lor hynod,
i'r hwn mae clod yn gyffon :
Yna y'm cedwir yn ddiau
rhag drygau fy nghaeion.

4 Gofdion angau, o bob tu,
oeddylt yn cyrchu i'm herbyn :
A llifodd afonydd y fall,
yn ddiball, er fy nychryn.

5 Pan ydoedd fwyaf ofn y bedd,
a gwaedlyd diwedd, arnaf, hordod, lloſ i'm.

Ag arfau angau o bob tu,
a'm cas yn nelfu attaf :

6 Yna y gelwais ar fy Ner,
ef o'r uchelder clywodd :

A'm gwaedd a ddaeth hyd gar ei ffron,
a thirion y croelawodd.

7 Pan ddigiodd Duw, daeth daear-gryn,
a sail pob bryn a siglodd :

A chyffwrddwy'r wlad ar ei hŷd,
a'r holl fyd a gynhyrfeodd.

8 O'i enau tân, o'i ffroenau tARTH,
yn 'nynu pob parth wybren :

9 A chan gymmylau dan ei draed,
du y gwnaed y ffurfafen.

10 Ac fal yr oedd ein lor fel hyn
uwch cerubyn yn hedeg :

Ac uwch law adenydd y gwynt
mewn nesol helynt hoywdeg.

11 Mewn dyfroedd, a ehymmylau fry,
mae i'wely, heb ei welod :

12 Ac yn eu gyrru'n genllysg mân,
a marwor tân, i wared.

13 Gyrrodd daranau, dyna i'lef ;
gyrrodd o'r nef genhadon :

14 Cenllysg, marwor tân, meltt yn gwau ;
fal dyna i faethau poethion.

15 Diffrwywyd dy gas : felly gynt
gan chwythiad gwynt o'th enau,
Gwageraist di y moredd mawr ;
gwelwyd y llawr yn olau.

16 Felly gwnaeth Duw â mi'r un modd ;
anfonodd o'r uchelder ;
Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd
i'm hamgylch ddysroedd lawer.

17 Fe a'm gwaredodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy ngelyn cadarn ;
Yn rhydrwm imi am ei fod,
rhof finnau glod hyd ddyddfarn.

18 Safent o'm blaen, ni chawn ffordd rydd,
tra fum yn nydd fy ngofn :
Ond yr Arglwydd ef oedd i'm dal,
a'm cynnal yn fy ngwendd.

19 Fy Naf ei hun a'm rhoes yn rhydd ;
fe fu Waredydd ymy :
Ac o dra serch i mi y gwnaeth,
na bawn i gaeth ond hynny.

20 Yr Arglwydd a'm gobrwa'n ol
fy ngwaftadol gyfawnder :
Ac yn ol glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn amser.

21 Can's ceisiais ffyrdd fy Arglwydd Ner ;
ni wneuthum hyder ormod,
Na dim 'sgeler erbyn fy Nuw ;
gochelaist gyfryw bechod.

22 Can's ei ddeddfau maent ger fy mron,
a'i hollawl gyffon farnau :
Ac ni rois helpio'r un o'r rhai a ;
hwy ynt fy nghoelfain innau.

23 Bûm berffaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhyddrwg :
24 A'r Arglwydd gobrwyodd fi'n llawn,
yr hyn fu'n iawn i'w olwg.

25 I'r trugarog, trugaredd rhoi ;
i'r perffaith, troi berffeithrwydd :
26 A'r glân gwnei lendid, ac i'r tyrn
y byddi gynyddn, Arglwydd.

27 Can's mawr yw dy drugaredd di,
gwaredi'r truan tawel ;

S A L M XVIII, XIX.

Ac a offyngei gar dy fion
rai â golygon uchel.
28 Ti a oleu 'nghanwyll i;
am hynny ti a garaf;
Tydi a droi fy nos yn ddydd,
a'm tywyll fydd goleuaf.
29 Oblegyd ynot ti, fy Naf,
y torraf trwy y fyddin;
Ie'n fy Nuw y nedia'n llwyr,
pe tros y fagwyr feinn.
30 Ys perffaith ydyw ffordd Duw nef,
a'i aur ef fydd buredig;
Ac i bob dyn ynddo a gred,
mae'n fwcled bendigedig.
31 Can's pwy fydd Dduw? d'wedwch yn rhwydd:
Pwy ond yr Arglwydd nefol?
A phwy fydd graig onid ein Duw?
fef, difgl yw'n drag'wyddol.
32 Duw a'm gwregyfodd i â nerth,
a rhoes im' brydferth lwybrau;
33 Fe roes fy nhraed ar hy-lwybr da,
gorfedda'r uchel fannau.
34 Efe fy'n dyfgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawennau:
Fel y torrir bwa o ddur
yn brysur rhwng fy mreichiau.
35 Daeth o'th ddaioni hyn i gyd;
rhoist darian iechyd ymy:
A'th law ddeau yr wyd i'm dwyn;
o'th fwynder yr wy'n tyfu.
36 Ehengaisf imi lwybrau teg,
i redeg buan gamrau:
Nid oes ynof un cymmal gwan;
ni wegian fy mynyglau.
37 Erldiais i fy nghas yn llym,
a daethym i'w goddiwedd:
Ac ni throis un cam i'm hol mwy,
nes eu bod hwy'n gelaned.
38 Gwnaethum arnynt archollion hyl,
fel sefyll na's gallasant:
Ond, trwy ammharch i'w cig a'u gwaged,
i lawr dan draed fyrthiasant.
39 Gwregysaist fi â gwregys nerth,
at wres ac an-gerth rhyfel;
A'r rhai a ddaeth i'm herbryn i,
a gwynpauist di'n ddiogel.
40 Fal hyn y gwnaethoist imi gau
ar warrau fy ngelyrion:
A'm holl gas a ddifethais i;
rhois hwynt i weiddi digon.
41 Ac er gweiddi drwy gydol dydd,
ni ddoe achubydd atynt:
Er galw'r Arglwydd, ni ddoe neb
a roddai ateb iddynt.
42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwyn't;
fel dyna helynt efridd:
Ac mi a'u fethrais hwynt yn ffrwm,
fel pridd neu dom heoludd.
43 Gwardaist fi o law fy nghas;
rhoist bawb o'm cwnpas danaf:
Doe rhai ni wellent fi erioed
â llaw a throed hyd attaf.
44 Addaw ufudd-dod, ond fo gaid
gan blant efroniaid gelwydd:
45 A phlant efroniaid twyll a wnant,
ond crynant i'w ffafellydd.
46 Eithr byw yw'r Arglwydd ar fy mhlaid,
fy nghraig fendigaidd hefyd:

Dyrhafer Duw, ynddo ef trig
fy nerth, a'm hunig iechyd.
47 Fy Nuw tra fo â'i nerth i'm dal,
rhoi dial hawdd y gallaf:
A rh'oli pobloedd: can's efo
fydd yn eu t'wyfo attaf.
48 Fy ngwaredydd, a'm dyrchafydd,
o chyfyd rhai i'm herbryn,
Wyt ti, O Dduw; a'm dug ar gais
rhag drwg a thrais y gelyn.
49 Am hyn canmolaf di yn rhwydd,
O Arglwydd, Dduw y lluoedd:
Canaf dy glod; a byn fydd dyfeg
ym mysg yr holl genhedloedd.
50 Duw fydd yn gwneuthur (o'i fawr rad)
fawrhâd i frenhin Dasydd;
Ac i'w Enneiniog ei wellâd,
ac i'w had yn dragywydd.

S A L M XIX.

D Atgan y nefoedd fawredd Duw;
yr unrhyw gwna'r ffurfafen:
2 Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
fy'n dangos cwrs yr wybren.
3 Er nad oes ganddynt aur nac iaith,
da'dywaid gwaith Duw Lwydd:
Diau nad oes na mor, na thir,
na chlywir eu lleferydd.
4 Aeth eu sain hwy drwy yr holl fyd,
a'u geiriau hyd eithafodd:
Yr haul teg a'i gwmpas fydd bell,
a'i babell yn y nefoedd.
5 O'r hon y cyfyd ef yn rhod,
fel priod o'i orweddfa:
I'w gwrs cyrch, drwy lawenydd mawr,
fel cawr yn rhedeg gyrra.
6 O eithaf hyd eithafodd nef
y mae ef a'i amgylchiad:
Ac ni all dim (lle rhydd ei dro)
ymguddio o'i oleuad.
7 Dyfeg yr Arglwydd fydd berffaith ddawn,
a dry i'r iawn yr enaid:
Felly rhydd ei wir dyfiolaeth
wybodaeth i'r ffyddloniaid.
8 Deddfau Duw lon ydynt union;
llaweniant galon ddiddrwg:
A'i orchymyn fydd bur ddiau,
a rydd olau i'r golwg.
9 Ofn yr Arglwydd fydd lân, a byth
y pery'n ddilyth hyfryd:
Barnau'r Arglwydd ynt yn wir llawn
i gyd, a chyflawn hefyd.
10 Mwy deisyfiedig ynt nag aur,
ie, na choeth-aur lawer:
Melyfach hefyd ynt nâ'r mel,
fef dagrau ter-fel tyner.
11 Can's ynddynt dyfegir fi, dy was,
ar addas, a'r unionder:
A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
felly ceir gobrwy lawer.
12 Er hynny i gyd, pwy a all
iawn ddeall ei gamweddau?
O gwna fi'n lân (a bydd ddi-ddig)
o'm holl guddiedig feiau.
13 Duw, attal feiau rhyfeg, chwant,
na thyfant ar fy ngwarthaf:
Yno byddaf wedi 'nglanhau
o'm holl bechodau mwyaf.

S A L M XXXI A 2

14 O Arglwydd, fy Mhynwr a'm nerth,
bydded yn brydferth genyd
Fy'madredd pan ddal gar dy fron,
a'm myfyr calon hefyd.

S A L M XX.

GWrاندawed di yr Arglwydd Ner,
pan ddal cyfyngder arnad :
Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
a'th gadwo di yn wastad.
2 O'i gyllegr rhoed i' help a nerth,
a braich o brydferth Seion :
3 Cofed dy offwrn poeth a'th rodd :
bo' rhai'n wrth fodd ei galon.
4 Rhoed iti, wrth dy fodd dy hun,
dy ddymun a'th adduned :
Dy fwriad iach, a'th arfaeth tau,
a'th weddian gwrandawed.
5 Yn Enw ein Duw gorlodeddwn
yn hy, a chedwn faner :
A'th ddeisyfadau gwnaed yn rhwydd
yr Arglwydd o'i uchelder.
6 Yr Arglwydd gweyrd (felly gwn)
o'i gyllegr drwn ei Nenniog :
7 Rhai ar gerbydau rhont eu pwys,
rhai ar feirch ddwys ymddined :
8 Hwy a'mroisant, a syrthiant
yn eu nerth eifoes yno :
Codalom a safafom
O Dduw, a thi i'n llwyddo.
9 Cadw ni, Arglwydd, a'th law gref :
boed Brenhin y nef drofom :
Gwrاندawed hwnnw arnom ni,
a'n gweddi pan y llefom.

S A L M XXI.

O Arglwydd, yn dy nerth a'th rin
mae'r Brenhin mewn llawenydd :
Ac yn dy iechyd, yr un wedd,
mae ei orfoledd beunydd.
2 Holl ddeisyfadau ei galon lân
iddo yn gyfan doddaist :
Cael pob dymuniad wrth ei fodd,
ac o un rhodd ni phallaist :
3 Can's da'r achubait ei ffaen ef
â doniau nef yn gyntaf :
Ac ar ei ben (ddalonus Ion)
rhoist goron aur o'r puraf.
4 Ef a ofynodd genyd oes ;
a rhoddaist hiroes iddo :
A hon dy rodd dros byth y bydd,
nid â'n dragwydd heibio.
5 I'th iachawdwraeth y mae'n byw,
a mawr yw ei ogoniant :
Gofodait arno barch a nerth,
a phrydferth yw ei lwyddiant.
6 Rhoist dy fendithion uwch pob tawl,
yn rhodd dragwyddawl iddo :
A llewyrch d'wynneb byth a fydd
yn sawr lawenydd arno.
7 Am fod y Brenhin yn rhoi i gred
a'i'mddiried yn yr Arglwydd :
Dan nawdd y Gorchaf tra fo,
gwn na ddaw iddo dramgwydd.

8 A thydi, Arglwydd, a'th law lân
cei allan dy elymion :
Rhag dy ddechulaw (er a wnant)
ni ddangant dy gaeion.
9 Di a'u gosodi'n nydd dy ddi,
fel ffwrnais ffyrnig danlyd :
Yr Arglwydd i'w lid a'u difa,
la'r tân a'u hylâ'n enbyd.

10 Diweiddi di eu ffwrth o'r tir,
a'u had yn wir ni thycian ;
11 Am fwrriadu i' ddawg dlien,
heb ddwyn i ben mo'u hancan :
12 Ti a'u gosodi hwy'r naill du,
a thi a'th lu i'w hebyn :
Ac a lefeli dy fwâu
at eu hwynebau cyndyn.
13 Ymddyrrha dithau, yr Arglwydd Cûn,
i'th nerth dy hun a'th effd :
Ninnau a ganwn, o'n rhan ni,
i foli dy gadernid.

S A L M XXII.

DAngos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym,
ba achos y'm gadewait :
Pell wyd o'm hiechyd, ac o'nâd
O fy mloeddiad ; llwyr y'm pallaist.
2 Fy Nuw, rwy'n llefaun, tithau heb
roi im' mor ateb etto :
3 Bob dydd a nos mae'nghn'n ddi-fael,
a heb gael mo'm dyhuddo.
4 A thi wyd sanct, sanct i barhaun,
lle daw gweddianu'n wastad :
A holl dy Israel, a'u clod,
a'u pwys, a'u byffod, attad,
4 Ynot gobethiai'n tadau ni :
a thydi oedd eu bwled :
Ymddiried ynot, Arglwydd hael,
ac felly cael ymward.
5 Llefafant drwy ymddiried gynt,
da fuost iddynt, Arglwydd :
Eu hachub hwynt a wnaethost di
rhag cyni, a rhag gwrâdwydd.
6 Fo'm rhifr innau megis pryf,
nid fel gwr cryf ei arfod :
Fel dirnys dynion, a gwarth gwael,
a thybiant gael eu hyffod.
7 Pawb a'm gwelent a'm gwatworent,
ac a'm min-gamment hefyd :
Ysgwyd eu pennau yn dra hy,
a chweddi hynny d'wedyd.
8 Ar yr Arglwydd rhoes bwys a chred ;
doed ef i'w wared allan :
9 Os myn ei ollwng ef ar led,
cymmered iddo i hunan.
9 Duw, tynnaist fi o groth fy mam,
rhoist ynof ddinam obaith,
Pan oeddwn i'n sugno hon,
ac o'i dwy fron a'm harchwaith.
10 Arnat ti bwrwyd fi o'r brŷ,
arnat ti bu fy'mddiried :
Fy Nuw wyt ti o groth fy mam ;
ffyddais i'f am fy ngward.
11 Oddiwrthys fi yn bell na ddos,
tra fo yn agos flinder ;
12 Im cymnorth i, gan nad oes neb
a drotho i'wyneb tyner.
12 Buŷych lawer, a chryŷion iawr
daethant yn llawn i'm gogylch :
A theiwr

S. A. L. M. XXXIII, XXXII, XXXI, XXX.

A theiur Bafan, o bob parth,
yn codi tARTH o'm hamgydhen:
13 Egorant arnaf enau rhwth,
i'm bygwith, fel y llewod,
A faent yn rhuo eifau maeth,
o raib yglyfaeth barod.
14 Fel dwf i'wrf fi'n diferi'n chwyrn,
a'm helgryn, figla'r rheini:
Fy nghalon o'm mewn darfu'n llwyr,
fel cwyr a fai yn toddi.
15 Fel priddlestr mae fy nerth mor fwrth;
ynglŷn wrth fy ngoreffannau
Mae fy nhasod: yr wyf mor drwch,
fy nghyfle yw llwch angau.
16 Can's cŵn cylchafant fi, fy Ner,
a chadfa' igeler ddiffaith:
Cloddiafant fy nwy law a'm traed;
ac felly gwnaed fy artaith.
17 A rhifo fy holl eigrin i,
gan gulni, hawdd y gallaf:
Maent hwythau'n gweled hynny'n wych,
bob tro yn edrych arnaf.
18 Rhyngethyn i'w mysg y dillad mau
yn rhannau dofparthafant:
A hefyd ar fy mhrif-wig i
coelbrenni a fwriafant.
19 Tithau, fy nerth, a'm Harglwydd da,
nac ymbellâ oddiwrthy:
O bryfa, tydi yw fy mhorth;
a thyr'd â chynmorth ymy.
20 O tyr'd, ac achub yr oes faw
rhag ofn y cleddau ffyrnig:
A gwared o feddiant y ci
fy enaid i, fy'n unig.
21 Ymddiffyn fi rhag y llew glwth;
dwg o'i lasfn rhwth fy enaid:
Achub, a gwirando fi yn chwyrn
rhag cyrn yr unicorniad.
22 Mynegaf finau d'Enw yn bur
i'm brodyr yn yr ortedd;
Lle mwya'r gynulleidfa lân
dy glod a wna'n gyfannedd.
23 Had Iago ac Ifrael, chwychwi
rhai ŷch yn ofni'r Arglwydd,
Drwy ofn y rhowch iddo foliant,
a rhowch ogoniant ebrwydd.
24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirmygodd,
ni chuddiodd ei wrynebydd;
Eithr gwrandawodd weddi y gwan,
a'i duchan, yn ei adfyd.
25 Honot ti bydd, ac i ti gwedd,
mewn anl ortedd y moliant:
1 Dduw rhof f'addunedau'n llon
gar bron y rhai a'i hofnant.
26 Diwellir y tlodion: a'r rhai
a geisai at yr Arglwydd,
A'i molant ef, fe gaiff (gwir yw)
eich enaid fyw'n dragwydd.
27 Trigolion byd a dront yn rhwydd
at yr Arglwydd, pan gofant:
A holl dylwythau'r ddaear hon
dont gar ei ffon, ymgyrmyant.
28 Can's yr Arglwydd biau'r deyrnas,
a holl gwmpas y bydoedd:
Ac uwch eu llaw ef unig fydd
ben Llywydd y cenhedloedd.
29 Y cyfoethogion a fwyânt,
addolant yn eu gwynfyd:

Rhai a ant i'r llwch gar ei ffon,
a rhai, braint mairwon hefyd.
30 Y rhai'n oll â'u had, yn un fryd,
gwnant iddo gyd wafnâeth:
A'r rhai'n i'r Arglwydd, drwy'n holl ddis,
a rifir yn genhedlaeth.

31 Dont, dangosant ei uniondeb,
y rhai fydd heb eu geni:
Hyn a addawodd, ef a'u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddiffi.

S. A. L. M. XXXIII.

YR Arglwydd yw fy Mugaill clau;
ni ad byth eifau arnaf:
2 Mi gaf orwedd mewn postfa fras
ar lan dwf'r gloywlas araf.
3 Fe goledd f'enaid, ac a'm dwg
'rhyd llwybrau diddwg, cyffion i:
Er mwyn ei Enw mawr dyls,
fe'm tywys ar yr union.
4 Pe rhodiwn (nid ofiwn am hyn)
yn nyffryn cyfgod angau:
Wyd gyd â mi, a'th nerth, a'th ffon:
ond tiron ydyw'r araf!
5 Gofodaist fy mwrdd i yn fras,
lle'r oedd fy nghas yn gweled:
Olew i'm pen, a chwppan llawn;
daionus iawn fu'r weithred.
6 O'th nawdd y daw y doniau hyn
i'm canlyn byth yn hylwydd:
A minnau a breswylaf byth
â'm nŷth yn nhŷ yr Arglwydd.

S. A. L. M. XXIV.

YR Arglwydd pian'r ddaear lawr;
a'i llawnder mawr fy'n eiddo:
Yr Arglwydd biau yr holl fydd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo.

2 Can's fe roes ei sail hi a'i gwedd
yn rhyfedd uwch y moreodd:
Ac a'i gosododd hi yn lân
yn drigfan uwch liff-ddyfoedd.

3 Er hyn, pwy a ddinga yn hy
i gyllegr fry yr Arglwydd?
A phwy a saif â theilwng wedd
yngortedd ei sancteidrwydd?
4 Dyn â llaw lan, a meddwl da,
ac yn ddidraha i enaid:
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo i' gyfneffiaid.

5 Gan yr Arglwydd y caiff hwn wllth
ei rallawn fendith helaeth;
A chyflawnder i bob cyfryw
gan Dduw yr iachawdriach.
6 Hon fy gan Dduw'n genhedlaeth gref,
a'i celfiant ef yn effro:
A geisiant d'wynneb, dyma'u maeth,
sef gwir genhedlaeth Iago.

7 Dychefewch chwi, byrth, eich pennau;
a chwithau, ddorau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi;
sef, Pen bri gogoneddol.
8 Pwy yw'r Brenhin hwn gogoneddol?
Arglwydd rhyfedd ei allu:
Yr Arglwydd yw, cyffion ei farn,
a chadarn i ryfelu.

9 Dychefewch chwi, byrth, eich pennau;
ehengwch, ddoigau bythol:
Can's

S A L M XXV, XXVI, XXVII.

Can's Brenhin mawr daw i'ch sarnu clwi,
Brenhin o fri gogondd,
10 Pwy, meddych, ydy'r Brenhin hwn,
a golwn ei ogoniant?
Ior y lluoedd yw, Brenhin holl,
a gogondd, a ffruant.

S A L M XXV.

F' Arglwydd, dyrchais f' enaid i
hyd atiad ti yn union.
2 Fy Nuw, fy ngobaith, gwrth ni chaf;
na lawenâ' ngelysion.
3 Sawl a obeithant ynot ti,
y rheini ni w'radwyddir;
Gwrth i'r rhai a wnel am i ham
ryw dwyll neu gam yn ddihir.
4 Arglwydd, dangos im' dy ffordd di,
a phar i mi ei deall;
Dyig, ac arwain fi yr un wedd
yn dy wirionedd diball.
5 Can's tydi ydwyf Dduw fy maeth,
a'm hiachawdwriaeth unig:
Dy ddisgwyl' rwyf ar hyd y dydd;
a hynny fydd i'm diddig.
6 O cofa dy nawdd a'th ferc' di,
a'th sawr doffuri, Arglwydd:
Cofa fod ynot ti erioed
lawn ddioced drugarowgrwydd.
7 Na chofa yr anwiredd mau,
na llwybrau fy ieuengtyd:
Ond, Arglwydd, cofa fy nghur i,
er dy ddaioni byfryd.
8 Yr Arglwydd fydd union a da,
a'i ffyrd im' noddfa ydynt:
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriaid ynddynt.
9 Fe ddyig ei lwybrau mewn barn iawn
i'r rhai uffuddiawn ystyg:
Hyddyg yw ei ffyrd i bob rhai
a fyddai oflyngedig.
10 I'r sawl a gadwo ddeddfau'r Ion,
a'i union dyfiolaethau,
Gwirionedd a thrugaredd fydd
ei lwydd yn ei lwybrau.
11 Er mwyn dy Enw (O Arglwydd mau)
Dduw, maddau fy anwiredd:
Can's fy nhrofeddiad i mawr yw;
mwy ydyw dy drugaredd.
12 Mac, pa ryw wr, yn ein mysg ni,
fydd yn pur ofni'r Arglwydd?
Fe ddengys y ffordd iddo fo,
hon a ddewisô'n ebrwydd.
13 O hyn y caiff fy enaid cu
le i lettyu'n eimwryth:
A'r holl ddaear hon, a'i gwellâd,
a gânt ei had a'i dylwyth.
14 Ei holl ddirgelwch a ddyg fo
i'r sawl a ofnô'r Arglwydd;
Ac o'i holl gyfannedau glân
efe a'i gwna'n gyfarwydd.
15 Tueddu'r wyf, fy Arglwydd mad,
yn wastad â'm golygon:
Can's ef yn unig (yn ddioced)
rhydd fy nau droed yn rhyddion.
16 Tro ataf, dod im' nawdd di-ddig;
can's unig wyf, a rhydlawd.
17 Gofidiau'nghalon ynt ar led,
Dduw, gwared fi o'm nychedawd.

18 Dduw, gwel fy mifer a'm poen sawr,
a medde'n awr fy mhochod;
19 Gwel, fy ngelysion a anghant,
ac a'm calant yn ormod.
20 Cadw f' enaid, ac achub fi,
na wreko'r rheini'm w'radwydd;
Rhois fy mlwys arnat di, fy Naf,
a rhodiaf mewn perffechrwydd.
21 Cadwed fi fy unioneb maeth;
can's rhois fy ngobaith ynod.
22 Dduw, cadw di holl Israel,
gwared, a gwel ei drallod.

S A L M XXVI.

BARN fi (O Dduw) a chlyw fy llais;
mi rodiais mewn perffechrwydd:
Ac ni lithraf, am im' roi mlwys
yn llawnddwys ar yr Arglwydd.
2 Prawf di fy muchedd, Arglwydd da,
a hola ddull fy mywyd;
A manwl chwilia'r galon fau
a phrawf f' arenau hefyd.
3 O haen fy llygaid wyf ar led
yn gwelod dy drugaredd:
Gwnaeth dal ar hynny, ar bob tro,
im' rodio i'th wirionedd.
4 Nid cyd-eistedd gyd â gwagedd,
neu goegwyr yn llawn malais:
5 Cas genyf bob annuiol rith,
ac yn eu plith ni' fteddais.
6 Mi olchaf fy nwy law yn lân;
can's felly byddan, f' Arglwydd;
Ac a dueddaf tu a'th gôr,
ac allor dy sancteiddrwydd.
7 Y modd hyn teiwing yw i mi;
llofogi dy fofiant:
Sef, addas i mi fod yn lân,
i ddatgan dy ogoniant.
8 Arglwydd, cerais drigfan dy dŷ,
lle'r ery dy anrhydedd:
9 N'ad f' enaid i, a'm hoed, ynghyd
â'r gwaedlyd, llawn anwiredd.
10 Eu dwylaw hwynt fy' sgele'r iawn;
y maent yn llawn maleisiau:
A deheu law yr holl rai hyn
fy'n arfer derbyn gwobrau.
11 Minnau'n ddiniweid (felly gwedd)
ac mewn gwirionedd rhodiaf:
Gwared fi drwy dy ymgeledd;
cymmer drugaredd arnaf.
12 Fe saif fy nhroed i ar yr iawn;
ni fyll o'r uniawn droedfedd:
Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
lle byddo mwya'r orfedd.

S A L M XXVII.

YR Arglwydd yw fy ngolen gyd,
a'm hiechyd: rhag pwy'r ofnaf?
Yr Arglwydd yw nerth f' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychryn arnaf?
2 Pan ddaeth rhai anfad, sef fy nghas,
o'm cwmpas er fy llyngau;
Llithrafant, a chwympafant hwy;
ni ddaethant mwy i fyau.
3 Ni ddoc ofn ar fy nghalon gu,
pe cyrchai llu i'm herbyn;
Neu pe codai gâd y modd hwn,
mi ni wan-ffyddiwn ronyrn.

S A L M XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXIX, XXX.

- 4 Un arch a erchais ar Dduw Nef,
a hynny a archaf etto;
Cael dyfod i dy'r Arglwydd glân,
a bod â'm trigfan ynddo:
- 1 gael ymweled â'i deml ddeg,
a hyfryd ofteg ynddi,
Holl ddyddiau f' einioes: sef wyf gaeth
o fawr hiraeth am dani.
- 5 Can's y dydd drwg fo'm cudd efe
i'w babell neu ddirgelfa:
I'w brewylfod, fel mewn craig gref,
caf gantho ef orphwysfa.
- 6 Bellach se'm codir uwch fy nghasf
fydd mewn galanas-ymy;
Aberhaf, caraf, mola'r Ion
yn ffyddlon byth am hynny.
- 7 Gwrando arnaf, fy Arglwydd byw;
bryfa, a chlyw fy oernad:
Trugarha wrthyf, gwel fy nglwyf,
y pryd y galwyf arnad.
- 8 Fel hyn mae'nghalon o'm mewn i
yn holi ac yn ateb:
Ceiswch fy wyneb ar bob tro;
fy Nuw, rwy'n ceisio d'wyneb.
- 9 Na chudd d'wyneb, na lys dy was;
fy morth a'm hurddas fuost:
Duw fy iechyd, na wrthod fi;
O paid a forri'n rhydoft.
- 10 O gwrthyd fi fy'nhad a'm mam,
a'm dinam gyfneifeiaid:
Gweddia'r Arglwydd; ef, er hyn,
o'i ras, a dderbyn f' enaid.
- 11 Duw, dysg i mi dy ffordd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelynyon;
Ac arwain fi, o'th nawddol rad,
yn wastad ar yr union.
- 12 Ac na ddryio fi, er dy ras,
wrth fodd yr atcas elyn:
Can's ceisiodd fy nghaseion mau
dyffion gau yn fy ebyrn.
- 13 Oni bai gredu honof fi,
bûm wrth ffron torri'nghalon,
Y cawn i weled da Duw'n rhad
o fewn gwlad y rhai bywion.
- 14 Digwyl di ar yr Arglwydd da;
ymwrola dy galon:
Ef a rydd nerth i'th galon di,
os iddo credi'n ffyddlon.

S A L M XXVIII.

- A** Ttrad (Ion fy nerth) y rhof lef;
Duw nef, na fydd di fyddar:
Os tewi, rhag fy myn'd mor drif,
a bod mewn cist dan ddaear.
- 2 O Arglwydd, erglyw fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd;
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tu a'th gafell sanctaidd.
- 3 Ac na ddarostwg fi, fy Ior,
dan ddwylo'r annuwlion;
Y rhai fy'n arwain mânau mel,
a rhyfel yn eu calon.
- 4 Yn ol bwriad eu calon gau,
a'r twyll ddyfeiliau eiddynt,
Yn ol eu drwg weithredoedd hwy,
Dew, tâl eu gobrwy iddynt.
- 5 Am na 'fyrant weithredoedd Duw,
ef a wna ddifryw arnynt:

- Am na welent ei wŷrth a'i rad,
ni wna adellad honynt.
- 6 Bendigaidd fyddo'r Arglwydd nef;
fe glybu lef fy ngweddi:
- 7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tarian, a'm daioni.
- Ymddiriedais iddo am borth,
a chefais gymmorth ganddo:
Minnau o'm calon, drwy fawr chwant,
a ganaf foliant iddo.
- 8 Yr Arglwydd fydd nerth i bob rhai
a ymddiriedai'n hyllyn;
A'i Ennemiog ef a fydd maeth
ac iachawdwriaeth iddyn'.
- 9 Gwared dy bobl dy hun yn dda;
bendithia d'etfeddiaeth:
Bwyda, cyfod hwy; am ben hyn
dod iddyn' dragwyddolfaeth.

S A L M XXIX.

- R** Howch i'r Arglwydd, a rhowch yn chwyrn,
chwi blant y cedyrn, foliant:
Cydnabyddwch ei barch, a'i nerth,
mor brydferth, a'i ogoniant.
- 2 Rhoddwch i Enw yr Arglwydd glod,
heb orfod mwy mo'eh cymnell:
Addolwch Arglwydd yr holl fyd;
mor hyfryd yw ei babell!
- 3 Llais yr Arglwydd fydd uwch dyfroedd;
Duw cryf pair floedd y daran:
Uwch dyfroedd lawer mae ei drŵn;
nid yw ei fwn ef fychan.
- 4 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llym,
a ddengys rym a chyffro;
A llais yr Arglwydd a fydd dwys,
fel y bo cymmwys gantho.
- 5 Llais yr Arglwydd a dyr yn fân
y cedrwydd hir-lân union:
Yr Arglwydd a dyr yn us-wydd
y cedrwydd o Libanon.
- 6 Fel llwŵn unicorn, neu lo llon,
fe wna i Libanon lannu,
7 A Sirion oll: llais ein Ior glân
a wna i fflam dân wafgaru.
- 8 Llais yr Arglwydd, drwy ddryts llyn,
a godai ddychryn eres:
Yr Arglwydd a wna ddychryn fflwch
drwy holl anialwch Cades.
- 9 Llais yr Arglwydd a piau'r glod,
pair i'r ewigod lydnu:
Dynoetha goed; i'w deml, iawn yw
i bob rhyw ei foliannu.
- 10 Yr Arglwydd gynt yn Bennaeth oedd
ar y llif-ddyfroedd cethin:
Yr Arglwydd fu, ef etto fydd,
ac byth a fydd, yn Frenhin.
- 11 Yr Arglwydd a rydd i'w bobl nerth,
drwy brydferth gyfanneddwch:
Yr Arglwydd rhydd ei bobl ym mhlith
ei fendith, a hir heddwch.

S A L M XXX.

- F**' Arglwydd, mi a'th sawrygaf di:
can's myfi a ddyrchefaisi;
A'm gelynyon i yn llawen
uwch law fy mhen ni pheraist.
- 2 Fy Nuw, pan sefais arnat ti,
y rhoddaist i mi iechyd:

- 3 Cedwais fy enaid rhag y bedd,
a rhag diwedd anhyfryd.
- 4 Cenwch i'r Iest, chwiri eitholl faint,
a maint yw gwythiau'r Arglwydd;
A chlodforwch ei gar ei fron,
drwy gofion o'i sancteidrwydd.
- 5 Ennyd fechan y lai'n ei ddig;
o gael ei fodd trig bywyd;
Heno brydnawn wylsfan fydd,
y bore ddydd daw iechyd.
- 6 Dywetais, yn fy llwyddiant hir,
Ni'm ffisur yn dragywydd:
O'th ddaioni dodaisf, Dduw Ner,
sail cryfder yn fy mynydd.
- 7 Cuddiaist dy wyneb ennyd awr,
a blinder mawr a gefais:
- 8 Arnad (O Arglwydd) drwy Ief ddir,
fy Arglwydd, i'r ymbalais.
- 9 Pa fudd (O Dduw) fydd yn fy ngwacd,
pan fwyf dan ddaed yn gorwedd?
A phwy a gân i'r yn y llawr
dy glod a'th fawr wirionedd?
- 10 Clyw ff, Arglwydd, a thrugarfa;
dod gymnorth da i'm bywyd:
- 11 Canys yn rhad y troist fy mâr,
a'm galar, yn llawensyd.
- Am iti ddattod fy sach gryg,
rhoist wiegys o lawenydd;
- 12 Molaf, a chanaf â'm tafod
i'm Harglwydd glod dragywydd.

S A L M XXXI.

- M**I a mddiriedais ynot, Ner,
fel na'm gw'radwydder bythoedd:
Dduw, o'th gyfawnder, gwared ff,
a chlyw fy nghri hyd nesoedd.
- 2 Gogwydd dy glust attaf ar frys,
o'th nesol lys i wared;
 - A bydd im' yn graig gadarn fwr,
yn dy a thŵr i'm gwared.
 - 3 Sef fy nghraig wyt, a'm castell cryf;
wyf finau hyf o'th fawredd:
 - Er mwyn dy Enw tywys ff,
ac arwain i drugaredd.
 - 4 A thyn fyf o'r rhwyd i'r lan,
a roilan' er fy magl:
 - Can's fy holl nerth fydd ynot ti;
da gelli fy ngwaredu.

- 5 Dodaf fy yspryd yn dy law,
ac af ger llaw i orwedd:
- Da y gwaredaist ff yn fyw,
(O Arglwydd Dduw i'r gwirionedd.)
- 6 Llwyf y cae is y neb a fâg
i'w galon orwag aiffwyd;
- Ac mi ofodais yn llwyf faith
fy ngobaith yn yr Arglwydd.
- 7 Mi a'mhyfydaf ynot ti:
canfuost ff mewn amser;
- Ac adnabuost, wrth fy rhaid,
fy enaid mewn cyfyngder.
- 8 Llawen fyddaf finau am hyn;
i'm gelyn ni'm gwarecheaist:
- Eithr fy nhraed i, yn eang rydd,
da beunydd y sefydlaist.
- 9 O dangos dy drugaredd, Dduw;
can's cyfyng ydyw arnaf:
- Fy llygard, f'enaid, am bol, fydd
yn dioddef cyfludd gwaelaf.

- 10 Fy mywyd im' gwir oed oedd
fy holl ffynddoedd blinion;
Fy nerth a ballodd o'm drwg cynt,
a'm hoesgryn ydynt bydnion.
- 11 A gwatwr i'm gelynon wyf;
fy nghyd-blwyf a'm gwatwarente;
Fy holl gym'dogon, a phob dyn,
gan ddychryn a'm gocheleant.
- 12 Fe a'm gollyngwyd i dros go;
fal marw a fo egeulus;
- A hawdd yw hepgor y llestr tua,
o byddai hwn drwg-flafus.
- 13 Can's clywais ogan llawer dyn,
o'm deutu dychryn oerlles:
- Hwy a'mgyngorent ar bob twyn,
bwriadent ddwyn fy eniges.
- 14 Ond yn fy ngobaith (Arglwydd byw)
y d'wedais, Fy Nuw ydwyd:
- 15 Y mac f' amferoedd ar dy law;
nid oes na braw nac arfwyd.
- Tyred, a gwared ff dy was
oddiwrth fy nghas a'm herid;
- 16 A dangos d'wynneb im' o'th rad,
rhag brad y rhai fy'n hynlid.
- 17 O Arglwydd, na w'radwydder ff,
a rois fy ngweddi arnaf:
- Ond i'r annuwiol gwarth a wedd,
yn fud i'r bedd o lygriad.
- 18 Cau gelwyddog wefusau i'hai'n
y fydd yn darffau crader,
O ddiystyrwch, â thor tyrn,
yn erbyn y cyfawnder.
- 19 O mor fawr yw dy rad di-drai,
a roist i'r rhai a'th ofnant!
- Cai o flaen meibion dynion glod,
ac ynod ymddiriedant.
- 20 Oddiwrth fyth feilchion (o'th flaen di)
y cuddi hwyt yn ddigel;
- Cuddi yn dda i'r babel dau
rhag sen tafodau uchel.
- 21 Mi a fendigaf Dduw yn hawdd;
dangosawdd im' ei gariad:
- A gwnaeth ryfeddod dros ei was
mewn cadarn ddinas gaead.
- 22 Ofnais i gynt, o'm gobraith drwg,
fy nhroi o'th olwg allan:
- Eithyr pan lefais arnat ti,
y clywais ff yn fuan.
- 23 O cerwch Dduw, ei holl faint ef;
da y clyw lef ffyddloniaid:
- Ac ef a dâl yn helaeth iawn
i'r beilch anghyflawn tanbaid.
- 24 Cymmerwch gyflur yn Nuw Ion;
ef a rydd galon ynoch:
- Ac os gobethiwch ynddo ef,
ei law yn gref bydd drofoch.

S A L M XXXII.

- V**Sawl fy deliwng, gwyn ei fyd,
drwy fadde i gyd ei drofodd;
Ac y cyfgodwyd ei holl fai,
a'i bethod, a'i anwired.
- 2 A'r dyn â gwynfyd Dduw a'i llwydd,
ni chyffri'r Arglwydd iddo
 - Mo'i gamweddu: yr hwn ni chad
dim twyll dicheillrad ynddo.
 - 3 Minnau, tra celwn i fy mai,
yn hen yr ai'mhibellion;
- A thrwy

S A L M XXXII, XXXIII, XXXIV.

A thrwy fy rhuadi bob dydd
cystuddio bydd fy ngiatlon.
4 Dy law dithau, y dyddi a'r nos,
sydd drom drwy actos-arnaf:
Troi ireidd-dra fy efigyn mter
fel fychder y gorphenhaf.
5 Yna y trois innau ar gais;
adderfa's fy anwiredd:
Tyft yn fy erbyn fy hun fann;
madduwaist ym' fy nghamwedd,
6 Amserol weddian, a'n llyn,
a rydd pob glanddyn-arnadl;
Rhag ofn, mewn ffyddiau dyfocedd naith,
na chair mo'r daith hyd atiad.
7 Rhyw loches gadarn wyt i mi;
rhag ing y'm cedwi'n ffyddlon:
Amgylchyni fyf ar led
â cherdd ymwared gyfion.
8 Dithau (O ddyn) dyfge genyf ff
y ffordd y rhodi'n wastad:
Mi a'th gynghoraf di rhag clwgs;
y mae fy ngolwg arnat.
9 Fel y march neu y mul na fydd,
y rhai y fydd heb ddirnad:
Mae yn rhand genfa, neu ffirwyn den,
i ddal eu pen yn wastad.
10 Caiff annuwiohon, a wnant gann,
fawr ofn am eu traha;
A ffyddloniad Duw, da y gwedd,
tugaredd a'u cylchyna.
11 Chwithau'r cyfion yn dithon ewch,
a llawenhewch yn bylwydd;
A phob calon fydd union fyth,
clodforwch fyth yr Arglwydd.

S A L M XXXIII.

PA rai bynnag, yn Nuw yr Ion,
fy gyfion, llawenychech:
I bawb y fydd yn iawn yn byw,
gweddus yw diolchgarwch.
2 A thannau telyn melwch ef;
rhowch hyd y nef ogoniant:
Ar y nabyl gywair ei thôn,
ac ar y gyfion ddestant.
3 Cenwch i'r Ion fawl a mawrhad,
wiw gerdd o ganiad newydd:
Cenwch iddo yn llafar glod;
bid parod eich lleferydd.
4 Am mai union ydyw ei air,
ffyddlon y cair ei weithred:
5 Cyfawnder a barn ef a'u câr,
a'r ddaear llawn o'i nodedd.
6 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nef,
a'i Ysbyrd ef eu lluoedd:
7 Caelglai efe ynghyd y môr,
a'i drysor yw'r dyfnderoedd.
8 Yr holl ddaear ofned ein Duw,
a phob dyn byw a'i prfswyl:
9 Ei arch a faif, a'i air a fydd;
a hynny fydd i'w ddisgwyl.
10 Ef a ddirymmodd (fy Nuw Ior)
holl gynghor y cenhedloedd:
A thrwy lysiant gwnai yn ddi-rym,
amcanion llym y bobloedd.
11 Ond ei gynghor ef oddi ffy
a bery'n drag'wyddolacth;
A'i galon-fryd ef ei hun
uwch pob rhyw un gonbedlacth.

12 A phob cenhedloedd dedwydd ynt
os Duw iddynt fydd Arglwydd;
A'i etholion, efe, a'u gwaraeth
yn eifeddiacth bylwydd.
13 O'r nseocdd, ffy yf edrych Duw
ar lwybrau pob rhyw ddynion;
14 Ac o'i brelwyfau edrych ar
y ddaear, a'i thrigolion.
15 Yr hwn a luniodd galon dyf,
a edwyn ei weithredoedd:
16 Ac ni ebedwir un bydol gyn
o'i nerth ei hun, na'i luoedd.
17 A pheth palledig ydyw march,
i gael parch ac ymwared:
Ac ni all achub o law'r Ner
mo'i farchog, er ei gryfed.
18 Wele, law'n olwg Duw, a'i wawl,
maent ar y fawl a'i hofno;
A'i drugaredd ef fydd ar led
i'r-fawl a' mddiried ynddo;
19 Er mwyn gwared, pan fo yn rhaid,
rhag angau, enaid adyn;
Ac i borthi y tlawd yn glau
rhag eifiau, a rhag newyn.
20 Ein henaidd gan yr Arglwydd hael
fy'n disgwyl cael ei bywyd:
Efe a byrth ein henaidd gwan;
efe yw'n tarian helyd.
21 Sef yn unig yn Nuw yr Ion
mae'n calon yn llawenu;
Ac yn ei Enw sanctaidd ef
mae hon yn gref yn credu.
22 Duw, dy drugaredd dod i mi;
sef ynot ti y credwn:
Dy drugaredd a'th nawdd i'n dod;
can's ynod ymddiriedwn.

S A L M XXXIV.

Diolchaf ff, â chalon rwydd,
i'r Arglwydd bob amserau:
Ei foliant ef, a'i wir fawrhâd,
fy'n wastad yn fy ngenau.
2 Fy enaid fydd yn bostio'n rhwydd
o'm Harglwydd, ac o'm perchen:
A phob difalch hynny a glyw,
ac a fydd byw yn llawen.
3 Molwch fy Arglwydd gyd â mi;
cyd-folwn ni ei Enw ef:
4 Criais arno yn fy ofn caeth;
a gwrando wnaeth fy ynglef.
5 Y fawl a edrych arno ef,
â llewyrch nef eglurir:
Ni w'radwyddir o honynt neb,
a'u hwynneb ni ch'wilyddir.
6 Wele, y truan a roes lef;
a Duw o'r nef yn gwrando,
A'i gwaredodd ef o'i holl ddwlg,
a'i waedd oedd amlwg iddo.
7 Angel ein Duw a dry yn gylch
o amgylch pawb a'i hofnant:
Ceidw ef hwynt; a llawer gwell
nâ chafell yw eu gwarant.
8 O profwch, gwelwch, ddaed yw
yr Arglwydd byw i'r eiddo:
A gwyn ei fyd pob dyn a gred,
roi ei ymddiried ynddo.
9 Ofiwch Dduw, ei holl faint (heb gel)
a'i gwnel, ni bydd pall arny'n;

- 10 Nac eisiau dim fydd dda, er bod
ar g'nawon llewed newyn.
- 11 Chwychwi feibion, deuwch yn nes,
gwrandewch hanes ystyriol:
Dowch, a dyfag i chwi yn rhwydd
osni yr Arglwydd nesol.
- 12 Y sawl a chwynych fywyd hir,
a gweled gwir ddaoni;
- 13 Cau dy enau rhag drwg di bwyll,
a 'th safn rhag twyll a gwegi.
- 14 Gwrthod ddwrg, gwna dda, a chais hedd;
hon hyd y diwedd dilyn:
A chadw'r heddwch wedi ei chael;
fal dyna ddiwael debyn.
- 15 Y mae yr Arglwydd a'i olwg
ar y dyn diddwrg cyhon;
A'i glustiau ef, o'i lawr wir fodd,
egorodd i'r rhai gwion.
- 16 Wnebw yr Ion a'i guwch fy dyn
yn erbyn gweithwyr diffieithi:
Y cofia o honynt ef, a'i syrthio ar y blaen
ar fyr o'r ddaear ymaith.
- 17 Hawdd y clybu fy Naf o'r nef
leserydd llef y cyhon;
A thra buan (o'i rad a'i rodd)
y tynnod o'u trallodion.
- 18 Agos iawn yw ein Duw at gur
y galon bur ddrylliedig;
A da y ceidw ef bob pryd
yr yspryd cyfuddiedig.
- 19 Trwech, ie, ac astwyddiannus iawn
a fydd gwr cyfawn weithiau;
Ei ddrygau oll Duw, oddi fry,
a'u tyn, a'u try i'r gorau.
- 20 Ceidw ei elgryn ef ei hun
o honynt un ni ddryllir;
21 A drwg a laddo y drwg was,
â ffwrth ei gas y lleddir.
- 22 Eithr holl wasnaethwyr Duw ei hun
yr Arglwydd Gun a'u gwared:
I'r sawl a' mddiried ynddo ef,
ni all llaw gref mo'r niwed.

S A L M XXXV.

- P**leidia (O Arglwydd) yn fy hawl,
â'r sawl a dery'n f' erbyn:
Lle'r ymrysonant â myfi,
ymwana di â'r gelyn.
- 2 Mae dy gymmorth i O moes ei gad;
ymafael yn y tarian:
O cyfod, cais dy atfalch Gron,
a dwg dy wayffon allan.
 - 3 Argaua ar y rhai s' ar gam,
i'm herlid am fy mywyd:
Wrth fy enaid dywaid fel hyn,
Myfi a fyn i'r iechyd.
 - 4 Gwarth a gw'radwydd fo i bob gradd
a geisio ladd fy enaid;
A thrwy gywilydd troed i'w ol
y ffals niweidiol gablaidd.
 - 5 Fel yr us o'fhaen gwynt y bon;
Angel yr Ion i'w chwaleu:
6 Ar hyd ffordd dywyll lithrig lefn,
a hwn wrth gefn i'w gyrru.
 - 7 Cloddio pwell, a chuddio y rhwyd,
a wnaethpwyd im' heb achos:
Heb achlysur, maglau a wnaid
i'm henaidd yn y cyfnos.

- 8 O deued, cwymped yn ei rwyd
yr hon a guddiwyd allan:
Syrthied, a glyned i'w deln rwyll,
a'i drap o'i dwyll ei hunan.
- 9 Eithr am fy enaid i (Armen)
bid llawen yn yr Arglwydd:
Fe a fydd bystryd gantho hyn,
lle daw i'r gelyn astwydd.
- 10 O Arglwydd, dywaid f' elgryn i,
Pwy fydd â thi un gyflwr?
Rhag ei drech yn gwared y gwan,
a'r fuan rhag ei speiliwr.
- 11 Tyfion gau a godent yn llym,
a holent ym' beth anfad:
- 12 Drwg im' dros dda talent heb raid,
a'm henaidd braint ymddifad.
- 13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glaf,
rhown i'm nelff llein-fach:
Drwy hir ymoftwg ac ymryd,
cym'rais fy myd yn bruddach.
- Yr un doffuriol weddi faw,
a ddaeth o'm genau allan,
A droes eilwaith (er fy lles)
i'm mynwes i fy hunan.
- 14 Mi a ymddygaiss mor brudd dlawd,
fel am fy mrawd, neu 'nghymmar;
Neu fel arwyl dyn dros ei fam,
ni cherddai gam heb alar.
- 15 Hwytiau yn llawen doent ynglyd,
pan bwyfodd adfyd attaf:
Ofer ddynion, ac echrys lu,
fyth yn min-gamnu arnaf.
- 16 Rhai'n rhagirthwyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwyfaidd:
Hwy a'gyrnygent arnaf fi
bob daunt, a'r rheini'n gïaidd.
- 17 Arglwydd, edrych; Ow pa ryw hyd
yw'r pryd y dof o'u hartod?
Gwared fy enaid rhag y bedd,
f'oes o-ewinedd llewod.
- 18 Minnau a ganaf i ti glod,
lle bo cyfarfod lluoedd:
Ac a folaf dy Enw a'th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.
- 19 Na fydded lawen fy nghanas ddyn
i'm hebryn, heb achosion:
Ac na throed (er bwriadu 'mrad)
mo gwir ei lygad digllon.
- 20 Nid ymddriedant ddim mewn hedd;
dych'nygant ryfedd gelwydd:
Dirwyn dichell, a gosod cryw,
i'r rhai fy'n byw yn llonydd.
- 21 Lledu safnau, taeru yn dyn,
a d'wedyd hyn yn unblaid;
Ffei, ffei, o honot, hwnt â thi;
ni a'th welfom di â'n llygaidd.
- 22 Tithau (O Arglwydd) gwelaist hyn,
mor daer yn f' erbyn fuon:
Ac na ddos oddiwrthys ym mhell,
rhag dichell fy nghafalon.
- 23 Cyfod, deffio, fy Nuw, i'm barn,
yn gadarn gyd â'm gofid:
- 24 Dydi a fynni'r unondeb;
ni watwar neb o'm plegid.
- 25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddu cael ei wynfyd:
Na rhodrefu fy llyngcu'n grwn,
Llyngcafom hwn yn ddybryd.

26 Gwarth a gw'radwydd iddyni a ddael,
 sy'n codi uchel chwethrin
 Gwisger hwynt â melf, ac â chas,
 sydd im' alanas rylin.
 27 Llawnen fo'r llail, a llawn o glod,
 sy'n coelio'mod yn gyfion:
 D'wedant, Bid i'n Duw ni fawrhânt,
 am roi llwyddiant i'w weifion.
 28 Minnau, fy Arglwydd, gyd â'r rhai'n;
 myfritaf arwain beunydd
 Dy gyhawnder di, a'th fawr glod,
 â'm tafod, yn dragywydd.

S A L M XXXVI.

WR T H gamwedd dyn annuwiol fur,
 mae'n eglur yn fy nghalon,
 Nad oes ofn Duw, na'i farn, na'i ddrwg,
 o flaen ei olwg trawfion.
 2 Mae yn cyd-ddwyn â'i fai ei hun;
 ni wél mo'i wrthun drofedd,
 Nes cael yn eglur i'r holl fyd
 ei gas wŷd, a'i anwired.
 3 Os ei ymadrodd, mae heb wir,
 ei enau dihir hydwyll,
 Ni fyn wneuthur dim da, ychwaith,
 yr adyn diffaith ddbwyll.
 4 Ef yn ei wely ni chas hûn,
 ond golod llun ar gelywydd;
 Os yn effro, neu yn ei waith,
 ni ochel daith annedwydd.
 5 Dy drugaredd (fy Arglwydd Ion)
 fydd hyd eithafon nefoedd;
 A'th wirionedd di fydd yn gwau
 hyd y cymmylau dyfroedd.
 6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
 dy farn fel llawr yr eigion;
 Dy nerth fyth felly a barhâ,
 i gadw dâ, a dynion.

7 O mor werthfawr (fy Arglwydd Dduw)
 i bawb yw dy drugaredd!
 1 blant dynion da iawn yw bod
 ynghyfogod dy adanedd.
 8 Cyflawn o frafder yw'r ty tau,
 lle llenwir hwythau hefyd;
 Lle y cânt ddiod gennyf, Ion,
 o flafus afon hyfryd.
 9 Gyd â thi mae y loyw-firwd hon,
 a dardd o ffynnon einioes:
 A'th ddeg oleuni, ac â'th rad,
 y cawn oleuad eisoes.
 10 O estyn etto i barhâu
 dy drugareddau tirion:
 Ni a'th adwaenon di a'th ddawn
 i'r rhai fydd uniawn galon.
 11 O Dduw, i'm herbryn i na ddoet
 na ffyrdd na throed y balch-ffol:
 A llestaur attaf, fel na ddaw
 na gwaith na llaw'r annuwiol.
 12 Felly y syrthiodd gynt, yn wir,
 Y rhai enwir a'u drygwraith:
 Felly gwithwyd i lawr hwynt-hwy,
 heb godi mwy yr eilwaith.

S A L M XXXVII.

NA ddala ddrwydyb yn dy ben,
 nac o gynhgen rony'n:
 Er llwyddo'r enwir, a wnai gam,
 ca'i weled llam yn canlyn.

2 Sef hwy a dorri fel gwellt glas;
 neu lysiau diflas gwywon:
 A hwy a grinant yn ddi-llwydd,
 a hynny'n ebrwydd ddigon.

3 Cred yn yr Arglwydd, a gwna dda;
 gobethia yr hyn gorau:
 Bydd ymarhous yn y tir;
 ti a borthir yn dda.
 4 Bydd di gyfurus yn dy Dduw;
 di gei bob gwiw ddymuniad:
 5 Dy ffyrdd cred iddo, yn ddilys
 fe rydd d'ewylllys attad.
 6 Cred ynddo ef, fo'th ddwg i'r lla!
 myn allan dy gyhawnder:
 Mor oleu â'r haul hanner dydd,
 fal hynny bydd d'eglurder.
 7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
 a heb ymddigiaw gronyn:
 Er llwyddo i ddyg-ddyn ei fawr fai,
 yr hwn a wnai yn gynlyn.
 8 Paid â'th ddig, na offdia chwaith;
 gâd ymaith wyllt gynddaredd:
 Rhag i hynny dyfu i fod
 yn bechod yn y diwedd.
 9 O herwydd hyn disgwyl yr Ion;
 gwel ddiwedd dynion diffaith:
 A'i disgwyl ef, meddianna'r tir;
 a'r drwg, fo'i torrir ymaith.
 10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach;
 ni welir mwyach honaw:
 Mi ga'i weled y lle y bu,
 heb ddim yn ffynnu ganthaw.
 11 Ond y rhai utudd a hawddgar
 y ddaear a feddiannant:
 A'r rheini, â thangnefedd hir,
 diddenir yn eu mediant.
 12 Bwriada'r dryg-ddyn, o'i chwerv-ddaint,
 ai ddrigu braint cyflawn-ddyn:
 13 Duw yn ei watwar yntau 'fydd
 sy'n gweled dydd ei dersyn.
 14 Annelu bwa, tyrnu cledd,
 yw trofedd yr annuwiol,
 Er lladd y truan; fel dydd brawd,
 i'r tlawd a'r desoflynol.
 15 Ei fwa torrir yn ddell mân,
 a'i gledd a â'n ei galon:
 16 Mawr yw golud yr yfeler,
 ond gwell prinder y cyfion.
 17 Yr Arglwydd a farn bob rhyw fai;
 tyr freichiau'r rhai annuwiol:
 Ac ef a gynnal, yn ddi ddig,
 y cyfion, ystig, gweddol.
 18 Sef edwyn Duw ddylediau a gwaith,
 pob rhai o berffaith helynt:
 Ac yn dragywydd Duw a wnaeth
 ddeg etifeddiaeth iddynt.
 19 Efe a'u ceidw hwynt i gyd,
 na chânt ar ddygfyd w'radwydd:
 Amser newyn hwynt-hwy a gânt
 o borthiant ddigonolrwydd.
 20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn,
 fel bradler wyn a doddant:
 Caeion Duw fydd dynion drwg;
 hwy gyd â'r mŷg dffannant.
 21 Y gwr annuwiol a fyn ddwyr
 yn echwyn, byth ni thalai;
 A'r gwr cyfion trugarog fydd,
 ac a rydd, ni's gomeddai.

S A L M XXXVIII, XXXIX.

- 22 Sawl a fendigo Duw (yr wir)
y tir a ctifeddau;
A'r rhai a sellidithio, o'r tir
i gyd a fwrir allan.
- 23 Duw a ffordia, ac a hossa,
hy-ffordd y gwr calonnog;
- 24 Er ei gwmpo, efe ni trw;
fo i deil llaw Dduw'n sefydlog.
- 25 Aethum i bellach yn wr hen;
bwm fachgen, rwy'n cydnabod:
Ni welais adu had gwr da,
na cheisio'u bara'nghardod.
- 26 Echwyn a benthyg cair bob dydd;
trugarog fydd y cyhon:
A'i had ef drwy y nesol wllth
a gaiff o'i fendith ddigon.
- 27 Arfyrda ddrwg, a gwna di dda,
a chyfannedda rhag-llaw:
- 28 Can's Duw a gâr y farn ddi-dwn
ninnau a roddwn arnaw;
Nid ymedy efe â'i faint;
ceidw heb haint y rheini;
Ond had yr annuwlion gan
addont i angau difri.
- 29 Y ddaear caiff y cyffon gwyl,
lle' preswyl byth mewn iawndeb:
- 30 A'i enau mynaig wybodaeth,
a'i dasod traeth' ddoethineb.
- 31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fron;
a'i draed (gan hon) ni llihrant:
- 32 Dyn drwg a ddisgwyl ladd y da;
ond ni chaiff yna ffiniant.
- 33 Ni ad yr Arglwydd (er ei gais,
nac er ei falais lldiog)
Y gwirion yn ei waedlyd law,
i hwn ni ddaw barn enog.
- 34 Gobeithia yn yr Arglwydd taw,
a chadw ei lwybrau'n gywir:
Cei feddiannu, cei uwch o radd,
a gweled lladd yr enwir.
- 35 Gwelais enwir yn llym ei big,
a'i frig fel gwyrdd-bren lawri:
- 36 Chwiliais, a cheifais yr ail tro;
r oedd eso wedi colli.
- 37 Ystyria helyd y gwr pur,
ac edrych dy'r cyflawnedd:
Di a gei weled cyfiwr ddyn,
mai derfyn fydd tangwedd.
- 38 A gwel y rhai drwy drais fy'n byw,
ynghyd i ddilryw cwympant:
Fe a ddiweiddir plant y fall
i ddiwedd gwall, a methiant.
- 39 Iechyd y cyffon fy o Dduw Ner,
a'i nerth mewn amser cyffro:
- 40 Cymmorth, ceidw, o ddrwg y tyn;
a hyn am gredu yndd.

S A L M XXXVIII.

- F**Y Arglwydd, na cherydda fi
ym mhoethni dy gynddaredd:
Ac na choipa fi yn dy lid,
oblegid fy anwired.
- 2 Can's glyn dy faethau ynof fi,
a phennau'r rheini'n llymion;
A dodais arnaf y llaw dau,
a rhoist ddynodau trymion.
 - 3 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid,
i'm cnawd, ond gofid creulon:

4

- Ac nid oes (gan fy nghochol dau yn)
mor hedd i'm helym sydion.
- 4 Can's fy nghamweddau aent i'r nen,
a thros fy mhen tyfasant:
Un wedd a baich rhy drwm o bwys,
fel hyn mor ddwys y'm llethant.
 - 5 Fy nghleisiau fydd fal yn bwrddu
yn llygru gan f' ynydrwydd:
 - 6 Crymmais, a phallais beth bob dydd,
fef galar fydd ac astwydd.
 - 7 Can's mae fy lwynau'n llawn o wres,
a'm cnawd heb les nac iechyd:
 - 8 Llefg-wan ac yllg yw fy mron,
lle gwadda calon nychlyd.
 - 9 Clyw, Arglwydd, fi; herwydd o'th flaen
yn hollawl mae'n hymniad:
Ni chuddiwyd mo'm hoehenaid i
oddiwrthit di, fy Ngheidwad.
 - 10 Lamma'nghalon, palla fy nerth,
a'm golwg prydferth helyd:
 - 11 Cynefas, cyfaill, câr nid gwell;
hwy aent ym mhell i'm hadfyd.
 - 12 A'm cafeion i yn nefaun,
â'u maglau ffug a'u dichell:
Sasai fy ngheraint i yn fyn,
i edrych hyn o hirbell.
 - 13 Minnau fel dyn byddar a awn,
megis pe bawn heb glywed;
Neu fel y mudan (dan driffau)
heb enau yn egored.
 - 14 Yn fud fel hyn y gwn fy mod,
fel un â thafod efridd;
Heb ddwedyd unwaith air o'm pen,
i dalu sen a cherydd.
 - 15 Gan imi gredu i ti yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw Gornelaf;
Rhwydd a hyfrys iawn genyf fi
yw, y gwrandewi arnaf.
 - 16 Mi a ddymunais arnat hyn,
rhag bod i'm gelyn wawdio;
O lithrai fy nhroed ronyn bach,
fo fydd llawenach gantho.
 - 17 Cloffi yn barod i'wys yn wir,
a dolur hir fy'm poeni:
 - 18 Addef yr wyf, mai iawn imi fod;
fy mhechod fy'n ei beri.
 - 19 A'm gelymion i fydd yn fyw
yn aml eu rhyw, a chryffon,
Sydd yn dwyn cas i mi ar gam,
fef am fy mod yn gyffon.
 - 20 Y rhai a dalant ddrwg dros dda,
a'm gwrthwyneba'n efridd;
A hyn am ddilyn honof fi
y pur daioni beunydd.
 - 21 Duw, nac ymâd, na fydd ym mhell,
pan ddelo dichell ffyrnig:
 - 22 Bryfia, cymmorth fi yn y byd,
fy Nuw, a'm hiechyd unig.

S A L M XXXIX.

- A**Ddeuais gadw'ngenanau'n gu,
rhag pechu yn fy ngeiriau:
- Y dyn annuwiol lle y bo,
bwriedais ffwrno'ngenanau.
 - 2 Tewais, tewais fel y dyn mwd,
rhag d'wedyd peth daionus:
Pan y cyffroas o hir ddal,
ymattal oedd ofidus.

3 Yn

- 3 Yn fy nghalon y cedodd gwres;
a'm mynwes o'm myfyrod,
- Fel y tân ennynn a wnaeth,
a rhydd yr aeth fy nhasod.
- 4 O dangos im (fy Arglwydd Ner)
pa amser y diweddaf
Risedi nyddiau; a pha byd
o fewn y byd y byddaf.
- 5 Rhoddaist fy nyddiau fel lled llaw;
i'm heiniocs daw byr ddiwedd;
Diau yn d'olwg di (O Dduw)
fod pob dyn byw yn wagedd.
- 6 Sef mewn cysgod y rhodia gwr,
dan gaelgu pentwr ofer:
Odid a wyr wrth dyrru dâ,
pwy a'u mwynha mewn amser.
- 7 Beth bellach a obeithiaf fi?
Duw, rhois i ti fy nghalon:
- 8 Tyn fi o'm canweddau yn rhwydd;
n'âd fi'n w'radwydd i ffeilion.
- 9 Yn fudan gwael yr aethum i;
a hyn tydi a i parodd:
- 10 O tyn dy gorsf oddiwrth fy swm,
sef pwys dy ddwrn a'm biawodd.
- 11 Pan gospech di am bechod wr,
fo wywa'n siwr ei fawredd
Fel y gwyfyn: gwelwch wrth hyn
nad yw pob dyn ond gwagedd.
- 12 Clyw fy ngwedi, O Dduw, o'r nef,
a'm llef; a gwel fy nagrau:
Dy was caeth wyf (O clyw fy mloedd)
ac felly'r oedd fy nheidiau.
- 13 O paid â mi, gâd im' gryfhau,
cyn darfod dyddiau imwyd:
O gwna â mi, fy'mron fy medd,
drugaredd a fyberwyd.

S A L M XL.

- B** U M yn dyfal ddigwyl fy Ner;
ef o'r uchelder clybu:
- Clust-ymwrandawodd ef fy llais,
pan sefais ar i fynu.
- 2 Cododd fyfi o'r pydew blin,
a'r pridd tra gerwin tomlyd:
A rhoes ar graig-fy nhroed i wau,
a threfn fy nghanrau hefyd.
 - 3 A newydd gerdd i'm genau rhoes;
clod iddo troes yn hylwydd:
Pawb ofnant pan y gwelant hyn,
a chredant yn yr Arglwydd.
 - 4 Pob gwr yn ddiau dedwydd yw
a rodod ar Dduw ei helynt:
A'r beich, a'r ffeils â'r chwedlau tro,
nid edrych efo arnynt.
 - 5 Aml (O Dduw) yw y gwy'rthiau tau,
fel dy feddyhau ynni;
A heb un dyn yn dygu i ti,
nac yn blaenori hynny.
 - Y rhai, pe ceiswn i drwy gred
eu rhoi ar led, a'u eannu;
Mwy amlach ydynt nag y gall
un dyn heb pall eu traethu.
 - 6 Ni fynnaist offiwm rhodd, na gwerth,
na chwaith un aberth geany':
Er hyn fy nglustiau i mewn prydd
hwy a egoryd ymy.
 - 7 Hyn pan wrthodaist, d'wedais i,
Duw, wele fi yn dyfod;

- Megis o honof mae gwir pur
yn dy yfgyrthur bynod;
- 8 Y rhyngwn i dy fodd yn llawn,
(O Dduw) i'w'n foddlawn ddigon:
Dy ewyllys di, a'th lan ddeddf,
fy'n greddf yn neutu'r galon.
 - 9 Mi a bregethais dy air eu
ynghanol llu mawr anian:
Ac ni thawaf, fy Arglwydd gwyfyn;
ti wyddost hyn dy hunan.
 - 10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwir,
ni bûm chwaith hir i'w celtu;
Na'th drugaredd, na'th roddion da,
rhag un gyn lleidfa meithlu.
 - 11 Dithau (O Dduw) rhagof na chel
dy dawl drugareddau:
Dy nawdd a'th wir gosod ar led;
bont byth i'm gwared innau.
 - 12 Dagrau o'm hamgylch fydd uwch rith,
a throso'n llif mae pechod:
Amlach ydynt nâ'm gwallt i'm brig,
a'm calon ddiig fy'n darfod.
 - 13 Tyred (fy Arglwydd) helpa'n rhodd,
a rhynged bodd i't hynny:
Bryfia i'm gwared, na thwig yn hwy,
a bydd gynhorthwy ymy.
 - 14 A chyd-w'radwydder hwynt ar gais,
a syn drwy drais fy nifa;
A throer i'w hol y rhai y fy
yn chwennych ymy ddirdra:
 - 15 Bont hwy annedd-wag, yn lle tâl,
y rhai â dyfal dasod,
Er gw'radwydd im', a dd'wedant hyn,
f'fei, ffei, ar destyn dannod.
 - 16 Y rhai a'th geisiant di bob prydd,
bont lawen, hyfryd, hylwydd;
A d'weded a'th gâr di (Dduw Ner)
Mawryger Enw'r Arglwydd.
 - 17 Cofa (O Dduw) fy mod yn wan,
ac yn druan, a dyred:
(O Dduw fy neth) na thug yn hir;
tyr'd rhag y dir i'm gwared.

S A L M XLI.

- G** W Y N ei fyd yr ystiriol frawd
a wnel â'r tlawd fyberwyd:
- Yr Arglwydd ystiriol o'r nef
a'i ceidw ef rhag drygfyd.
- 2 Duw a'i ceidw, a byw a fydd
yn ddedwydd yn ddaeroi:
O na ddryo efo yn rhodd
wrth fodd y rhai gelynoi.
 - 3 Yn ei wely pan fo yn glaf,
rhydd y Goruchaf iechyd;
A Duw a g'weiria oddi fry
ei wely yn ei glefyd.
 - 4 Dywedais innau yna'n rhwydd,
Dod, f' Arglwydd, dy drugaredd:
Iachâ di'r dolur fy dan f'ais,
lle pechais mewn anwired.
 - 5 Traethu y gwaethaf a wnae'nghas
am danaf, atcas accen;
Pa bryd y bydd marw y gwan,
a'i enw o dan yr wybren?
 - 6 Os daw i'm hedrych, dywaid ffug,
dan gaelgu crug i'w galon;
Ac a'i traethu, pan el i ffwydd
i gyfwrdd â'i gyfeillion.

S A L M XLI, XLII, XLIII, XLIV.

- 7 Fy holl gaseion docent ynghyd
i ffradu i gyd yn f' erbyn;
Ac i ddych' mygu i mi ddrwg,
a minnau'n ddiddrwg iddyn'.
- 8 Yna dywedent hwy yn rhwydd,
Tywalltwyd aſwydd arno:
Mae ef yn gorwedd yn ei nyth;
ni chyfyd byth oddyno.
- 9 F' anwyl gyfaill, rhwym im' with gred,
fy 'mddiried a'm dewis-ddyn,
A fu'n bwyta' mara eiroed,
a godai i droed yn ferbwn.
- 10 Eithyr dy hunan cyfod fi,
o'ih ddaioni, Duw o'r nef:
Felly y gallaf fi ar hwt
gael talu iddynt adref.
- 11 Da gwn fy mod i wrth dy fodd,
wrth hyn, na chafodd cas-ddyn,
A gwna na chaiff un gelynn glas
ddim urddas yn fy erbyn.
- 12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynheli'n berffaith;
Gan fy rhoi i byth gar dy ffon
o ffig y dynion diffaith.
- 13 I Dduw Ifraël boed yn fflith
y fendith (Ior Goruchaf)
Yn oes oesoedd, a thrwy air llen.
Amen, Amen, a draethaf.

S A L M XLII.

- Y**R un wedd ac y bref yr hydd
am yr afonydd dyfroedd;
Felly y mae fy hiraeth i
am danat ti, Duw'r nefoedd.
- 2 Fy enaid i fychedig yw
am fy Nuw byw, a'i gariad:
Pa bryd y dof fi gar dy ffon,
fy Nuw a'm cyfion Ynad?
 - 3 Fy nagrau oeddynt ddydd a nos
yn fwyd im', achos gofyn
Im' am fy Nuw bob pen awr baeh,
P'le mae fo bellach? meddyn'.
 - 4 O gofio hyn wrthyf fy hun,
fel tywallt ffyn fy einioes;
Ynghyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl eioes.
- Hyd at dŷ Dduw yn ystig iawn
yr awn, dan ganu clodydd,
Fel tyrfa a fai'n cadw gwyl;
hyn bûm i'w ddisgwyl beunydd.
- 5 Trwm wyd, f' enaid, o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tiron cannaid.
 - 6 Fy enaid o'm mewn, pan fo prudd,
a a yn rhydd o'ih gofion;
A choſo yr Iorddonen iach,
a'r mynydd bach o Hermon.
 - 7 Dyfnder is dyfnderau y fydd,
ac ar eu gilydd galwant;
A dwfr pob fflwd, pob llif, pob ton,
hwy dros fy mron a aethant.
 - 8 Fy Naf a roes y dydd im' hedd,
a'r nos gyfannedd ganu,
I gannaw! fy Nuw, hwn a roes
im' einioes i'w foliannu.
 - 9 Paham y'm gedyt dros gof cy'd?
Duw, wrthyd yr achwynaf:

3

- Er gorthrynder y gel yn cam,
mewn galaf pa'm y rhodias?
- 10 Trwy f' egypt taro cleddyf llynn
mewn gwarthlid ym', oedd edliw
Im' o'm gelynnion, er fy ngwae,
Dy Dduw, p'le mae fo heddiw?
 - 11 Trwm wyd, f' enaid, o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tiron cannaid.

S A L M XLIII.

- B**ARN fi (O Dduw) a dadleu'n dynn
yn erbyn pobloedd enwir:
Rhag y gwr twyllgar gwared fi,
a rhag drygioni'r dihir.
- 2 Can's ti yw Duw fy nerth i gyd;
paham y'm bwyrdd ymaith?
A pha'm yr af mor drwm a hyn,
gan bwys y gelynn diffaith?
 - 3 Gyr dy oleu, a moes dy wir;
ac felly t'wylfwr finnau:
Arweiniant fi i'ih breiswylf'ydd,
i'ih fynydd, ac i'ih demlau.
 - 4 Yna yr af at allor Duw,
lef Goruchel Dduw hyfryd;
Ac ar y delyn canaf fawl,
Duw, Duw, fy hawl a'm gwynfyd.
 - 5 Trwm wyd, f' enaid, o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tiron cannaid.

S A L M XLIV.

- C**Lwylsom â'n clustiau (O Dduw cu)
a'n tadau fu'n mynegy
I mi dy wyrthiau gynt a oedd
yn yr amferoedd hynny.
- 2 Set y cenhedloedd tynnait hwy,
a'ih bobl yn fwyfwy plennait;
Lladd efroniaid heb ado un,
a'ih bobl dy hun a gedwaist.
 - 3 Can's nid â'u cledd eu hun, yn wir,
y cawfant dir na thyddyn:
Nid â nerth eu breichiau yn fflwch
y cadwyd heddwch iddyn'.
- Ond dy law ddeau, a'ih fawr nerth,
a'ih olwg prydferth effio;
O herwydd i' eu hofi: hyn
a barodd iddyn' lwyddo.
- 4 Ti, Dduw, fy Mrenhin ydwyd; O
Duw, par i lango lwyddiant:
5 Lladdwn a fathrwn, yn d' Enw di,
y rheini a'n casaant.
 - 6 Nid yn fy mwa mae fy ngyrn,
na'm cleddyf llynn f' ymddiffyn;
7 Ond tydi, Dduw, achubait fi,
a rhoist warth fri i'r gelynn.
 - 8 Am hynny molwn di bob dydd;
cai yn dragwydd fawredd:
Canwn i'ih Enw gerdd gan dant
o glod a moliant rhyfedd.
 - 9 Ond ti a giliaist ymaith beth;
daeth arnom feth a gw'radwydd:
Nad ait ti allan gyd â'n llu;
cyfagos fu i drangwydd.
 - 10 Gwnaethost i nyini droi, heb drefn,
ein cefn at y gelynnion:

Felly

S A L M XLIV, XLV, XLVI.

Felly yr aeth ein dâ o'n gwlad
yn 'sgelyfhad i'n cafeion.
11 Rhoist ni yn fwyd (fel defaid gwar)
ar wagar i'r cenhedloedd :
12 A gwerthait dy bobl ar bris bach ;
nid hytrach dy oludodd.
13 Rhoist ni yn watwar (O Dduw Ion)
i'n cymmydogion gwrthrym :
A dyfrywch oll a gwarth
i bawb o bob-parth ydynt.
14 Dodaist ni yn ddihareb chwist
ym mhith yr holl genhedloedd ;
Ac yn arwydd i ysgwyd pen,
a choeg gyfargen pobloedd.
15 Fy ngwarth byth o'm blaen daw yn hawdd ;
fy chwys a dawdd fy rhagdal ;
16 Gan las gwarthruddwr, bablwr cas,
a gwaith galanas dial.
17 Er dyfod arnom hyn i gyd,
ni throes na'n bryd na'n cofon :
Ac ni buom i'th air (O Ner)
un amfer yn anffyddlon.
18 Ein calon yn ei hol ni throed ;
ni lithrai'n troed o'th lwybrau :
19 Er ein gyrru i ddreigiaidd gell,
a'n toi â mantell angau.
20 Os aeth Enw ein Duw o'n co ;
ac estyn dwylo i arall ;
21 Oni wél Duw y gaugred hon ?
ein calon mae'n ei deall.
22 O herwydd er dy fwyn yn wir,
O Dduw, y'n lledir beunydd,
Fal y defaid ymron eu lladd ;
fal dyna radd y llonydd.
23 O deffo, cyfod, Dduw, mewn pryd ;
pa'm yr wyd cy'd yn gorwedd ?
A dihuna, a chlyw fy nghri ;
a chofia fi o'r diwedd.
24 Paham y cuddi't' wnechb-pryd ?
O darbod hyd ein blinder :
Ein henaid mathrwyd yn y llwch,
gan dristwch a gorthrynder.
25 Wrth y llwch mae ein bol ynglŷn ;
fal dyna derfyn gwagedd :
26 Duw, cyfod, cymmorth, gwared ni,
o egni dy drugaredd.

S A L M XLV.

TRaethodd fy nghalon bethau da ;
i'r Brenhin gwna fyfyrdd :
Fy nhafod fel y pin y fydd
yn llaw 'Igrifennydd parod.
2 Uwch meibion dynion teccach wyd ;
tywalltwyd rhad i'th enau :
Herwydd i Dduw roi arnat wllith
ei fendith byth, a'i radau.
3 Gwiſg dy gledau yngwâlg dy glun,
O gadarn Gun gogonedd :
A hyn fydd weddol, a hard, iawn,
mewn llwydd a llawn orfoledd.
4 Marchog ar aur y gwir yn rhwydd,
lledneiswydd a chyflawnedd ;
A'th law ddeau di a â drwy
bethau ofnadwy rhyfedd.
5 A thanat ti pobloedd a fyrth,
gan wŷrth dy faethau llymion :
Brwant hwy, a glynant yn glau
ym mronau dy elynion.

6 Dy lân orfodd-faingc (O Dduw fy)
pery i dragwyddoldeb :
Awdur-faingc dy deyrnas y fydd
awdurol, rhydd uniondeb.

7 Ceraist uniondeb, cae'ist gam ;
o achos pa'm, Duw Lwydd,
Dy Dduw rthoes arnat ragor fraint,
fef ennaint y llawenydd.
8 Aroglau myrr, ac aloes da,
a chafia, fy ar dy ddillad,
Pan ddelych di o'th ifyrn dai,
lle y'th lawenai'r holl-wlad.
9 Sef merched brenhinoedd yn gwau
gyd â'th garelau cywir :
O'th du deau'r frenhines ddoeth,
mewn gwiſg aur coeth o Ophir.
10 Clyw hyn, O ferch, a helyd gwel,
ac â chluth iſel gwrando :
Mae'n rhaid i'r ollwng pawb o'th wlad,
a thy dy dad, yn angô.
11 Yna i bydd (gan y Brenhin) wych
gael edrych ar dy degwch :
Dy Arglwydd yw, gwna rthdo foes,
i gael i'th oes hyfrydwlch.
12 Merched Tyrus oedd â'r hodd dda ;
a'r bobloedd apla o'r hdd
A ymrfonent gar dy fron,
am roi anrhegion Aefyd.
13 Ond merch y Brenhin, glân o fewn,
anrhydedd llawn fydd iddi ;
A gwiſg o aur a gemmau glân
oddiallan fydd am dani.
14 Mewn gwaith gwe-nodwydd y daw hon
yn wych gar bron ei Harglwydd ;
Ac â i gwŷryfon gyd â hi,
daw attad ti yn ebrwydd.
15 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,
ac mewn gorfoledd dibrin,
Hwynt-hwy a ddeuant, wrth eu gwŷs,
i gyd i lys y Brenhin.
16 Dy feibion, yn ategion tau,
yn lle dy dadau fyddant :
Tywyfogaeithau, drwy fawrhad,
yn yr holl wlad a feddant.
17 Cofaf dy Enw di ym mhob oes,
tra caſtwyf einioes imi :
Am hyn y bobloedd a rydd fawl
byth yn dragwyddawl iti.

S A L M XLVI.

GObaith a nerth in yw Duw hael ;
mâc help i'w gael mewn cyfwng :
2 Daeat, mynydd, aent hwy i'r môr ;
nid ofnaf f'angor deilwng.
3 Pe ymgymmygai'r tir a'r dŵfr,
nid ofnwn gynnwrf thuad :
Péd ai'r mynyddoedd i'r môr mawr,
a'r bryniau i lawr y gwaftad.
4 Dinas Duw lle llawen a fydd,
cyſagos glennydd afon :
Cyſiegr preſwylfa y Rhad,
gan ddyfal rediad Cedron.
5 Duw fydd yn tŷgo o'i mewn hi ;
ni ad hi 'lgogi unwaith :
Duw a'i cymmyrth ar y wawr ddydd
â phreſwylledd perffaith.
6 Y cenhedloedd pan fyddent ddig,
a ffyrnig y teyrnelydd,
F

S A L M XLVI, XLVII, XLVIII, XLIX.

Toddai y ddaciar o'i faen ef,
pan glywid llef Duw Ddofydd.
7 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lor anifeiri luocdd :
Y mae Duw Iago yn ein plaid ;
Eyr help wrth raid o'r nefocdd.
8 Y wlad, O dowch i gyd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglwydd gwelwch,
Y modd y gosododd ef ar
y ddaciar anniddanwch.
9 Gwna i ryfelocdd beidio'n wâr
hyd eitha'r ddaciar lychlyd :
Dryllia y bwa, tyr y ffon,
llysg y cerbydon hefyd.
10 Peidiwch, gwybyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch Gwanar :
Ym mysg cenhedloedd mi gaf barch,
a'm cyfarch ar y ddaciar.
11 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lor anifeiri luocdd :
Y mae Duw Iago yn ein plaid ;
Eyr help wrth raid o'r nefocdd.

S A L M XLVII.

CEnwch, a churwch ddwylaw' nghyd,
holl bobl y byd cyfannedd ;
A llafar genwch i Dduw nef,
gan leisio â llef gorfoledd.
2 Sef ofnir Duw uwch daciar gron ;
ef fydd dros hon yn Frenhin :
3 Dwg bobloedd danom, a phob gwaed,
a than ein traed fo'u disgyn.
4 Fe a rydd i ni feddiant fwr,
gwlad Iago, gwr a garai :
5 Duw a ddychafodd wrth y sain,
yr utgorn gain pan leiffai.
6 O cenwch, cenwch, glod ein Duw ;
ein Brenhin yw, O cenwch :
7 Duw dros y byd fy Frenhin call,
drwy ddeall ymhwyddwch.
8 Brenhin yw ef, a da y gwnaeth
lywodraeth ar wyr bydol ;
Ac y mae'n eistedd yn ei drŵn,
gorfeddia fwn sancteididol.
9 Ymgatglant bendefigion byd
ynghyd â llu Duw Abra'm :
Duw biau tarianau y tir
drwy foliant hir yn ddinam.

S A L M XLVIII.

MAWR ei Enw'n minas ein Duw,
a hynod yw yr Arglwydd :
A'i dringfan ef yno y fydd
ym mynydd ei sancteiddrwydd.
2 Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
yw Seion lathriad fynydd,
Yn ystlysau y gogledd lawr,
tre'r Brenhin mawr tragwydd.
3 Adweinir Duw ym mhlafau hon
yn gymnorth digon hynod ;
4 Ac wele, nerth brenhinoedd byd
doent yno i gyd-gyfarfod.
5 A phan wellant, rhyfedd a fu,
ar frys brawychu rhagor :
6 Dychryn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwaig wrth esgor.
7 Ti â dwyreinwynt drylli'n frau
eu llongau ar y morocdd :

8 Fel y clywsom, y gwelwsom ni,
yn minas Rhi y lluoedd.
Sef hyn yn minas ein Duw ni,
ficherâ Duw hi byth bythocdd :
9 Duw, disgwyliwsom am dy ras
i'rh deml, ac addas ydoedd.
10 Duw, fel yr aeth dy Enw o hyd,
felly drwy'r byd y'rh folir :
Dy law ddeau y fydd gyffawn,
a chyffawn y'rh adweinir.
11 A bryn Seion a lawenha,
a merched Juda hefyd :
A'u llawenydd hwy yn parhau,
o ran dy farnau hyfyd.
12 Ewch, ewch oddiamgylch Seion sail,
a'i thyrau adail rhifwch :
13 Ei chadarn fur, a'i phlasau draw,
i'r oes a ddaw mynegwch.
14 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn ;
hyd angau credwn ynddo :
A hyd angau hwnnw a fydd
yn dragwydd i'n t'wyo.

S A L M XLIX.

GWrandewch, chwi y bobloedd i gyd ;
trigolion byd, deallwch :
2 Gwerin, tlawd, bonheddig, a chryf,
cyfoethog hyf, ystyriwch.
3 O'm genau daw doeth air didwyll,
â'm calon pwyll ffyriaf :
4 A'm clust gwrandawaf ddamneg ddwys,
â'm llais cerdd fwys a ganaf.
5 Paham yr ofnaf ddrygau'r byd,
yn amser adfyd atcas,
Pan fo anwired wedi cau
wrth fy sodlau o'm cwmpas ?
6 Mae llawer rhai o wyr y byd
mewn golud a'mddiriedant,
A thrwy siarad am werth, â rhi'
y rhenni y rhodrefant.
7 Ond ni wareda neb mo'i frawd,
ni thâl yn diddiawd drosto ;
Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mor fal am dano.
8 Sef pryniad enaid dyn drud fydd,
a hyn byth gorfydd peidio ;
9 Fel y gallo efe fyw byth,
heb fynid i nyth yr ando.
10 Gwelir mai'r bedd yw lletty'r doeth,
y ffol a'r annoeth unwedd :
Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
i arall gâd ei annedd.
11 Meddwl am eu hadeilad byth,
yn ddilyth y parhaant :
Am hyn wrth eu henwau, yn wir,
henwau eu tir a alwant.
12 Ni phery dyn o gnawdol dras
mewn urddas, er ei adail :
Diau pob dyn, pan ddél ei ddydd,
a dderfydd fal anifail.
13 Dyma eu ffordd, ffordd ffoledd fydd,
na welant ddydd yn pasio ;
Er hyn eu hil a ddél i'w hol
fydd yn eu canmol etto.
14 Angau yw terfyn pob dyn byw ;
i hwn nid yw ond tannmaid :
Myned fydd raid o'r ty i'r bedd,
yn rhwym un wedd â'r deffaid.

S A L M XLIX, L, LI.

- 15 Daw dydd i'r cyfion drannoeth teg;
daw im' ychwaneg yfryn;
Daw im' o'r bedd godiad i fyw,
deheu-law Duw a'm derbyn.
- 16 Er codi o wr mewn parch, neu ddâ,
nac ofna di un groyonh;
- 17 Ei olud ef, na i barch, na i ddâ,
i'r bedd nid â i'w ddilyn.
- 18 Hwn, tra fu fyw yn rhodio llawr,
gwna i'n fawr o hono i' huran:
Gwna 'honot ti dy hun yn fwy,
a hwynt-hwy a'th gannolan.
- 19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
â i'r bedd dirgel efydd:
- 20 Dyn mewn anrhydedd heb ddeall,
(fal llwddn o wall) a dderfydd.

S A L M L.

- D** U W y duwiau, yr Arglwydd cu,
gan lasaru, a alwodd:
O godiad haul hyd fachlud hwn,
yr holl-fyd crwn cyffroodd.
- 2 O fryn Seion y daeth Duw Naf,
hon fydd berffeithaf ddinas,
Mewn tegwch a golemi mawr,
â llewyrch gwawr o'i gwmpas.
- 3 Doed rhagddo'n Duw, na fid fel mud,
o'i flaen ffam danllyd yled,
A mawr dymheffloedd i'w gylch ef,
pan ddél o nef i wared.
- 4 Geiliw ef am y nefoedd fry,
a'r ddaear obry ifom,
I gael barnu ei bobloedd ef:
fal hyn rhydd lef am danom;
- 5 O cefglwch attaf fi fy saint,
y rhai, drwy rydd-frainc brydferth,
A wnaethant ammod â myfi,
a'i rhwymo hi drwy aberth.
- 6 A phan ddangoso mintai nef
ei farnu ef yn union,
Sef Duw fydd yn barnu ei hun,
yr unig Gun fydd gyfion.
- 7 Clyw di fy mhobl, traethaf yn ffracth
dyffolaeth yn dy erbyn,
Dithau Israel: ac iawn yw,
Duw, sef dy Dduw a'th ofyn.
- 8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
na'th boeth-offrymmau, gerydd:
Nac am na baent hwy gar fy mron,
y cyfiyw roddion beunydd.
- 9 Ni chymmeraf o'th dŷ un llo,
na hyf i'r fo'n dy gorlan:
10 Mi biau'r dâ'n y maes fy'n gwau
ar fil o fryniau allan.
- 11 Pob aderyn erbyn ei ben
a adw'en ar y mynydd;
Pob dâ maesydd, y lle y maen,
y maent o'm blaen i beunydd.
- 12 Nid rhaid im' ddangos i ti hyn,
pe delai newyn arnaf:
Ac yn eiddof fi yr holl fyd,
a i ddâ i gyd yn llownaf.
- 13 Ai cig y teur fydd fy mwyd?
na thyb; nid wyd ond angall:
Ai gwaed hyffod fydd fy nod?
dyfge di o newydd ddeall.
- 14 Dod dy oglud ar Dduw yn drwm,
a thâl yr offiwm pennaf:
Cân ei fawl ef; a dod ar led
d adduned i'r Goruchaf.

- 15 Galw arnaf yn dy ddydd tŷin;
yno cai fi'n Waredydd:
Yna y ceni i mi glod,
am droi y rhod mor ddedwydd.
- 16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn;
Ai'ti perthyn fy neddfau?
Paham y cym'ri di na'm clod,
na'm hammod, yn dy ehau?
- 17 Sef cas fu gennyt ti iawn ddyfge,
ac addyfg ni chymmetraist:
A'm geiriau i (fel araith ffol)
i gyd o'th ol a deffiaist.
- 18 A phan weliaist ti leidr, rhedaist,
a rhwydaist ran oddiwrho;
Ac os gorderchwr brwnt aflan,
mynnai'ti gyfran gantho.
- 19 Colllyngai't di dy lasn yn rhydd
yn efydd ar ddrygionh;
A'th datod a lithrai ym mhell
at ddichell, a phob gwegi.
- 20 Eisteddaist di, d'wedaist ar gam
ar fab dy fam er enllib:
21 Pan wnaethost hyn, ni'th gopsais di;
a thybiaist fi'n gyffelyb.
Ond hwy nâ hyn teui ni wnaef;
mi a'th geryddaf bellach:
Mi a ddangosaf dy holl ddrwg
o flaen dy olwg hayach.
- 22 Gwrandewech; a pheidiwch tra fo'ch byw
â gollwng Duw yn angô:
Pan ni bo neb i'ch gwared chwî,
rhag ofn i mi eich rhwygo.
- 23 Yr hwn abertho i mi fawl,
yw'r fawl a'm gogonedda:
I'r neb a drefno i ffordd yn wiw,
gwir iechyd Duw a ddyfge.

S A L M LI.

- T** Rugaredd dod i mi,
Duw, o'th ddaioni tyner;
Ymaith tyn fy anwiredd mau,
o'th drugareddau lawer.
- 2 A golch fi yn llwyr ddwys
oddiwrth fawr bwys fy meiau:
Fy Arglwydd, gwna'n bur lân fyfi
rhag brynti fy nghamweddau.
- 3 Can's adwaen fy nghamwedd,
a'm brwnt anwiredd yfllg:
Sef beunydd maent gar fy mron i.
- 4 Yn d'erbyn di yn unig
Y gwneuthum hyn oedd ddrwg,
yn dy lân olwg distrych:
Fel y'th gyflawner yn ol d'air,
yn burar pan y bernych.
- 5 Mewn pechod lluniwyd fi,
ac mewn drygioni dygas;
Felly yr wyf o groth fy man
yn byw bob cam yn atcas;
- 6 Ac wele, ceri'r gwir
o fewn y gywir galon:
Am hyn dyfgei't ddoethineb iacth
im' o'th gyfrinach ffyddlon.
- 7 Ag isop golch fi'n lân;
ni byddat affan mwyach:
Byddaf fi, o'm golchi mat hyn,
fel eira gwyn, neu wynach.
- 8 Par i mi welod heddy,
gorfoledd, a llawenydd;

S A L M LI, LII, LIII, LIV.

- 8 aafnewyddu f' efgyn i,
a ddrylliast di â cherydd.
- 9 O cuddia d' wyneb-ryd
rhag fy mhechodau i gyd :-
Fy anwiredau tyn eu llw,
O Arglwydd, bid wiw gennyd.
- 10 Duw, crea galon bur ;
dod i mi gyfar beunydd :-
1 fyw yn well tra fwy'n y byd,
dod ynof yspryd newydd.
- 11 O Dduw, na ddyro chwraith
fi ymaith o 'th olygon ;
Ac na chymmer dy Yspryd Glan
oddiwrth yf druan gwirion.
- 12 Gorfoledd dwg i mi,
drwy rod di im' dy iechyd ;
A chynnal â 'th ysprydol ddawn
fi, i fyw'n uniawn hefyd.
- 13 A dyfag dy ffordd wir
i'r enw'r, a 'th addoliad ;
A phob pechadur try i'r iawn,
a chyrch yn uniawn attad.
- 14 Rhag gwaged gwared fi, Dduw,
sef Duw fy iachawdwriaeth ;
A'm tafod o 'th gyfiawnder di
a gân gerdd wisgi hŷ-ffracth.
- 15 Duw, egor y min mau,
â'm genau mi a ganaf,
O Arglwydd, gerdd o 'th fawl a 'th nerth ;
fal dyna'r aberth pennaf.
- 16 Can's aberth ni's ceifi,
ac ni fyni offrwm poeth ;
Pe y mynnafit, cawlit hyn ;
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth.
- 17 Aberthau Duw i gyd
yw yspryd pur drylliedig :-
Ac ni ddi'flyn (O Dduw Ion)
y galon gyfuddledig.
- 18 Bydd dda wrth Seion fryn ;
O Arglwydd, hyn a fyni :-
Ac wrth Gaerlalem dy drefiad ;
a gwna adeilad arni.
- 19 Cei aberth iawnedd coeth ;
cei offrwm poeth yn rhagor :-
Cei aberth llofg, a boddlon fych ;
cei fustych ar dy allor.

S A L M LII.

- P A M y rhodrefi yn dy ffrad,
a 'th ddrwg fwriad (O gadarn ?)
A maint trugaredd Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.
- 2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrdawd,
a gwaith dy datawd 'geler :-
Hwn fydd fel ell yn llym o ddur,
a i fwydd yw gwnethur ffalder.
- 3 Ni hoffait dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws yn fwy nâ'r union ;
- 4 Hoffait eiriau difryw a bâr,
ti golyn twyllgar, creulon.
- 5 Duw a 'th ddifrywia dithau byth ;
fo dynn dy chwyth o 'th gaban ;
Ac a dynn dy wraidd di i gyd
o dir y bywyd allan.
- 6 Rhai a i gwelant â arfwydant ;
can's lwy a ydynt gyffon :-
A lwy a chwaddant am ei ben,
pan welon' ddilen greulon.

- 7 Gwelwch y gwr ni rodd yn ddwys
ar Dduw na i bwys na i oglud ;
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhif, a gwerth ei olud.
- 8 Minnau, fel olew-wyddden werdd,
yn nhy Dduw cerdd a ganaf ;
Ymddriedaf iddo yn hawdd ;
byth dan ei nawdd y byddaf.
- 9 Mi a 'th folaf, a gobeithiaf,
byth bythoedd drwy ymddried :-
Da yw dangos gar bron dy faint
dy Enw, a maint dy weithred.

S A L M LIII.

- D Ywedai'r ynfyd wrtho i hun,
nad oes un Duw, na dial :-
Ei ddrwg ffieidd-dra, a i drais tyn,
a ddengys hyn yn ddysal.
- 2 Edrychodd Duw i lawr o'r nef,
ar ddynion ef a graffodd ;
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn ceisio Duw o i wirfodd.
- 3 Ciliafai bawb yn ol ei gefn,
a hwy drachefn cyd-lygynt :-
Nid oedd neb a wnelai yr iawn,
nac un yn gyfiawn 'honynt.
- 4 Pa'm na 'feyria gweithwyr traha,
eu bod yn bwyta 'mhobloedd
Fel y bara ? ac heb ddim bri ;
ni alwant fi o'r nefocedd.
- 5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
y rhai a 'ch caeth warchaeodd :-
Can's, trwy eu gwalgar i bob parth,
mewn gwarth Duw a'u gwalgarodd.
- 6 Och fi, na roid i Ifrael,
o Seion uchel, iechyd :-
Pan roddo Duw ei hobl ar led
o drom gaethiwed adfyd ;
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Ifrael bach yn hyfryd :-
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Ifrael bach yn hyfryd.

S A L M LIV.

- D U W, yn d' Enw cadw fi'n dda,
a barna i 'th gadernid :-
2 Duw, clyw fy ngweddi, gwirando 'nghwynn,
a'm llef yn achwyn wrthid.
- 3 Can's codi'm herbryn i yn chwy'n
mae cedryn ac efroniaid,
Ac heb ofod Duw gar eu bron ;
mor greulon ynt i'm henaid.
- 4 Wele, Duw fydd i'm cymmorth rhag
pwy bynnag a gais ddial :-
Duw fydd gyd â'r rhai fy ar blaid
fy enaid, er ei gynnal.
- 5 Efe a dâl, o'r achos hon,
i'm gelynnion eu drygedd :-
O tor di ymaith hwynt (fy Ion)
yn eigion dy wirionedd.
- 6 Rhof aberth it', o 'wyllys da,
a chloddora' dy Enw :-
Fy Arglwydd, cymmwys ydyw hyn ;
sef ti wyd yn fy nghadw.
- 7 Gwir yw, Duw a'm gwaredodd i
o'm cyni a'm trallodion ;
A'm llygad a gafodd ei ftyd
a i wynfyd o'm cafeion.

S A L M LV.

O Dduw, gwranddo fy ngweddi brudd;
nac ymgudd rhag fy nghwynfau;

2 Erglyw a gwel fy ngwael yftâd,
a llas fy nâd a'm tuchan.
3 Hyn rhag rhuadaidd lais fy nghas,
a phwys dyn llym-ias enwir;
Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwellir.

4 Gofid calon fy'n dwyn fy oes;
daeth angau loes hyd atfâf;
5 Mae ofn ac arfwyd arnaf caeth,
a dychryn daeth ar f' uchaf.
6 O dra ofn d'wedwn yn fy nghri,
Gwae fi am efigyll c'lommen;
Yna'r ehedwn i le rhydd,
i gael im' lonydd angen.

7 Wele, awn i grwydro ym mhell,
lle cawn ystafell fachog;
8 Yna y bryfiwn ar fy hyn,
rhag rhuaed gwyn't tymhefflog.
9 Dinystria di hwynt (Arglwydd da)
gwahana eu tafodau:
Sef yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhennau,

10 Dydd a nos ei chylehu yn dro,
a rhodio'r hŷd ei chaerau:
O'i mewn y mae anwired mawr,
ac ar ei llawr bechodau.
11 Gan faint ei hanwicedau hi,
a maint drygioni beunydd;
Nid ymâd twyll na dichell chwaith
fyth ymaith o'i heolydd.

12 Ac ni wnaeth fy nghas y gwaith hyn;
pe gelyn, goddefawn;
A phe dyn atgas yn ei rôch,
yn hawdd y gochelawn.
13 Ond tydi, wr, fy nghyfaill gwâr,
fy nghymmar a'm cydnabod,
14 A fu mewn cyd-gyfinach ddwys
yn eglwys Dduw'n cyfarfod.

15 Tefyfig angau arnaw y del;
i'r pwll yr el yn lledfyw:
Sef ym mherfedd eu cartref cau
nid oes ond drygau diffryw.
16 Minnau gwediâf ar Dduw byw,
yr hwn a'm clyw mewn amfer,
17 Hwyr, a bore, a chanol dydd;
a hyn a fydd drwy daerder.

18 Gwardodd Dduw yr einioes faw
mewn hedd yn nyddiau drygnaws;
Lle'r oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
sef ar fy nhu troes llaws.
19 Dduw a'u gofswng hwynt, ac a'm clyw;
sef Brenhin yw er cynnoes:
Hwythau, heb ymado â'u chwant,
fy Nuw nid ofnant eifoes.

20 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
drwy godi braw, a frochodd:
Ef â'r un llaw (yn erbyn hedd)
yr un gelyfaredd torrodd.
21 Ei eiriau fal ymchyn gwyrff,
a'i fwriad ffyrf am ryfel;
Pan fo oel ar ei dafod doeth,
tyn gledddyf noeth yn ddingel.
22 O bwrw d' ofal ar dy Dduw,
o mynni fyw heb ffrthio;

Duw a geidw y cyfion byth;
a'r drwg fo i chwylth i gwympo.
23 Sef pob dyn gwaeddyd bradog dro,
nid oefa fo hyd hanner;
(Fy Arglwydd Dduw) ond ynot ti
mae ngobaith i bob amfer.

S A L M LVI.

DUW, dy nawdd im' rhag marwol ddyn,
hwn yn ei wŷn a'm llyngcai;
Sef ymyrfelu â mi bydd,
a beunydd y'm gorthurymmai.

2 Llyngcent fi beunydd o dra chas;
(dy ras, O Dduw Gorruchaf)
Rhai beilch rhy dynnion maent yn llu
yn poeth ryfelu arnaf.

3 Y dydd y bai mwyaf fy ofn,
rhown ynot ddofn ymddiried;
4 Molaf, credaf, nid ofnaf gnawd;
doi yn ddiawl i'm gwared.
5 Yn fy ymadrodd i fy hun
y ceifant lun i'm maglu;
Ac ar bob meddwl, a phob tro,
y maent yn ceifio hnygu.

6 Ymgafgu, llechu, dirgel hwyl,
a disgwyl fy holl gerdded,
Drwy ymfwriadu i mi loes,
a dwyn i'm heinioes niwed.

7 A ddiantant hwy? Duw, tâl y pwyth;
dod iddynt ffwrth eu hŷwiredd;
Disgyn y bobloedd yn dy lid;
Duw, felly hid eu diwedd.

8 Duw, rhifaist bob tro ar fy rhod;
fy nagrau dod i'th goffrel:
On'd yw pob peth i'th lyfrau di
a wneuthum i yn ddingel?

9 Y dydd y llefwyl, gwn yn wir,
dychwelir fy ngelynion:
Am fod drofot fy Nuw â'i law,
mi wn y daw yn union.

10 Gorfodedd yngair fy Nuw;
gair f' Arglwydd byw a folaf;
11 Yn Nuw y rhof ymddiried siwr;
beth a wnel gwâr, nid ofnaf.

12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddled
lawer adduned ffyddlon;
Ac mi a'u talaf hwynt yn rhwydd
i ti, fy Arglwydd cyfion.

13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwaed,
a llestair i'm traed lithro,
Fel y rhodiwyf fi gar dy fron
yngoleu'r bywion etto.

S A L M LVII.

DY ras, dy nawdd (fy Nuw) im' dod;
sef ynod ymddiriedaf;
Nes myned heibio'r aflwydd hyn,
dan d' edyn ymgysgodaf.

2 Ymddiried f' enaid ar Dduw fydd;
ar Dduw drwy ffydd y galwaf;
Ac a gwblhâf ei aif yn iawn;
sef cyfiawn yw'r Gorruchaf.

3 O'r nef yr enfyw geidwad ym'
rhag nerth dyn llym a'm llyngcai;
Enfyw fy Nuw ei nawdd, a'i hedd,
a'i lân wrionedd diddai.

4 Ym myf y llewod mae fy oes,
plant dynion poeth-foes eiriau;
G

S A L M LVII, LVIII, LIX.

- Eu dannedd fydd fel gwaŵr neu facth,
a'u tafod gwaeth na'r cleddau.
- 5 Ymddyrrha, Dduw, y nef uwchlaw;
oddinyo daw d' arwyddion;
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a i thrigolion.
- 6 O faen fy nhrad y rhoiant rwyd;
ac felly'n rhwymwyd weithian;
Ar fy ffordd y cloddiafant glawdd,
i'r hwn yn hawdd syrthiasan.
- 7 Parod yw fy nghalon (O Dduw)
O parod yw fy nghalon;
Canaf it', a datanaf wawd
o fawl fy nhasfawd cyfflon.
- 8 Ddefiro dafod, a defiro dant,
a chân ogoniant beunydd,
Nabl a thelyn, heb ado un;
deffiof fy hun ar las-ddydd.
- 9 Mawl it' (O Arglwydd) pan ddeffiof,
a rof ym mylg y bobloedd;
A chlodori dy Enw a wnaef
lle anlaf y cenhedloedd.
- 10 Can's cyrhadedd y mac dy ras
hyd yn nheyrnas y nefoedd;
A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a i theyrnafocedd.
- 11 Ymddyrrha (Dduw) y nef uwchlaw;
oddinyo daw d' arwyddion;
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a i thrigolion.

S A L M LVIII.

- A** i'r unioedeb (O bobloedd wych)
yr ydych yn ei ddwedyd?
A ydych chwi, O blant dynion,
yn barnu i'r union hetyd?
- 2 Hytrach malais fy yn eich bron,
ac ystyw calon dwyllgar;
A gwaith eich dwylaw trawffwr bliu,
tra foch yn trin y ddaear.
- 3 Y rhai annuwiol aent ar gam;
o groth eu mam newdient;
Ac ar gyfeiliotn myn'd o'r brw,
a chelwydd fu a draethent.
- 4 Un wedd â gwenwyn y farph yw
y gwenwyn byw fydd ynddyn;
Neu i neidr fyddar yn trofau
dan gau eu chlustiau cyndyn:
- 5 Yr hon mi wrendy ddim ar lais
na'r weis a gais y rhinwyr;
Nac un gyfaredd a'r a wna
y cyfarwydda o fwynwyr.
- 6 Duw, tor eu dannedd yn eu lasu;
diwreiddia'r llaſn o dafod:
Duw, dryllia'r bonau, a gwna'n don
bob grudd i'r c'nawon llewod.
- 7 Toddor hwynt fel dwfr ar y tir;
felly diffennur hwythau:
Os mewn bwa rhoiant faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.
- 8 Boent hwy mor ddiffiwyth, ac mor hawdd
a malwert dawdd y todder;
Neu fel rhai bach ni welai'r byd
o eifiau pryd ac amser.
- 9 Tâl Duw iddynt ffwrthau eu lliid,
cynt nag y llosgid ffagldan:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddiig
cyn twymnai cig mewn crochan.

- 10 A phan weler y dial hyn,
fe chwaredd y glanddyn cyfflon,
Pan fo rhydd iddo olchi' draed
yngwaed yr annuwiolion.
- 11 Yna dywaid dynion fod iawn
a ffwrth i gyflawn bobloedd;
A bod eun Duw yn Farnwr ar
y ddaear, a i theslynocedd.

S A L M LIX.

- F**Y Nuw, gwareda fi rhag brâd,
a rhag twyll fwiad gelyn;
Derbyn di drosof, rhag y rhai
a godai yn fy erbyn.
- 2 Ac ymddiffyn fi yn bybyr
oddwrth weithredwyr canwedd;
Achub fyf rhag cas y byd,
a rhag gwyf gwaedlyd hvgled.
- 3 Ac wele, maent hwy i'm canlyn;
amcanent ddwyn fy mywyd:
Nid ar fy mai yr haeddais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.
- 4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnawn i'w herbyn:
Edrych dithau, fy Arglwydd, rhed,
a thyred i'm bymddiffyn.
- 5 Ti, Dduw y llu, Duw Israel,
O deffio, gwel anwiredd:
I'r cenhedloedd na ad di'n rihad,
lle gwnant trwy ffrad eu trawfled.
- 6 Maent hwy yn arfer, gyd â'r hwyr,
o'ndroi ar wyl o bob parth;
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a'r cwn yn cyfarth.
- 7 Wele, maent â thafodau rhydd;
awch cledd a fydd i'w genau:
Pwy, meddant hwy, all gelywed hyn,
ac a wna i'n herbyn minnau?
- 8 Ond tydi, fy Arglwydd a'm Duw,
a'u gwel, a'u clyw, a'u gwatwar:
Am ben eu gwaith y chwercdi di,
y cenhedlaethi twyllgar.
- 9 Ti a atebi ei nerth ef;
a'th law gref a'm bymddiffyn:
10 Duw a'm rhagflaena innau chwip;
caf weled trip i'm gelyn.
- 11 Na ladd hwynt, rhag i'm pobloedd i
anghoſt dy weithredocedd:
Gwasgar, goſtwng hwy yn dy nerth,
Duw darian pryderth lluoedd.
- 12 Am bechod eu tafodau hwy,
a'u geiriau mwyfwy balchedd,
Telir iddynt: ni ront air teg,
ond celwydd, rheg, a choegedd.
- 13 Duw, difa, difa hwynt i'th lid;
a byth na fid un mwych:
Gwybyddant mai Duw ligo fydd
drwy'r byd yn Llywydd hytrach.
- 14 Maent hwy yn arfer, gyd â'r hwyr,
o'ndroi yn llwyr o bob-parth;
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a chwn yn cyfarth.
- 15 I gael ymborth crwydro a wnant;
ac oni chânt eu digon,
Nes cael, byddant ar hŷd y nos
yn aros dan ymrŷon.
- 16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a'th nawdd yn forau molaf:

S A L M LX, LXI, LXII, LXIII.

Nerth im a nawdd buoſt (O Ner)
pan fu gorthymder arnaf.
17 I ti canaf, O Dduw fy nerth;
a'm hymadferth rymuol:
Sef tydi yw fy Nuw, fy Naf,
fy Nhw'r, fy Noddfa rafol.

S A L M LX.

O Dduw, dydi a'n gwrthodaſt;
O ar waſgar gyrraſt ymaith:
O ſorraſt writhym yn ddi-gel;
tro attom, dychwel eilwaith.
2 Dychrynaſt di y ddaear gron,
a holltaſt hon yn ddrylliau:
Can's o'th lid di ſiglo y mae;
iachâ, a chae ei briwau.
3 Dangosaſt i'th elynion di
o bwys caledi ormod;
A'r ddiod a roſt yn eu min,
oedd megis gwin madronod.
4 Rhoddaſt faner, er hyn i gyd,
i bawb o'r byd a'th ofnant,
I faneru, drwy dy air gwir,
dros lu eu tir lle trigant.
5 Fel y gwareder, drwy lân hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddeau,
a gwirando ſinnau'n ffyddlon.
6 Yn ei ſancteidrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyſammod:
Mi rannaf Sichem i'hyd y glyn;
meſuraf ddryffryn Succod.
7 Myſt biau y ddwy dref-tâd,
ſef Gilead a Manafſe;
Ephraim hefyd yw nerth fy mhnen,
a Juda wen f'anneddle.
8 Ym Moab ymolchi a wnaſ;
dros Edom taſſaf f' eſgid:
A chwareded Paleſtina gaeth;
a'i chwerthin aeth yn rhybrid.
9 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref?
pwy a'm dwg i dref Edom?
10 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi droſom?
Ynot yn unig mae'n coel ni,
pe rhon i ti ein gwrthod:
Er nad aethoſt o ſhaen ein llu,
bydd ar ein tu mewn tralloed.
11 O unig Dduw, bydd di'n borth;
ofer yw cymnorth undyn:
12 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr;
fo ſathra i lawr y gelyn.

S A L M LXI.

Rglw (O Dduw) fy lleſain i,
ac ar fy ngweddi gwirando:
2 Rhof ſef o eitha'r ddaear gron,
a'm calon yn lleſneirio.
Dwg fi i dalgraig uwch nâ mi,
ac iddi bydd i'm derbyn:
3 Can's Craig o obaith, Tŵr di-foſt,
im' ſuoſt rhag y gelyn.
4 O fewn dy babel y bydd byth
fy nhrigſan dilyth dedwydd;
A'm holl ymddined a ſyn fod
ynghyſgod dy adenydd.
5 Sef tydi, Dduw, clywaſt yn glau
fy addunedau puraidd:

Rhoiſt eſfeddiacth i bob rhai
a ofnai d' Enw ſanſaidd.

6 Rhoi oes i'r Brenhin, nid oes ſer;
fo fydd fyw lawer blwyddyn:
7 (Duw) gar dy ſron y trig yn hir;
dod nawdd a gwir i'w ganlyn:
8 A thrwy y rhai'n y molaf fi
dy Enw di'n dragywydd:
Ac ſelly pery i mi gwblhâu
fy addunedau beunydd.

S A L M LXII.

FY unig Dduw ydyw fy mhlaid;
mae f' enaid yn ei ddiſgwyl:
O honaw eſ, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym o'm hanhwyl.
2 Duw yw fy Nghraig, a'm hunig Nerth,
ac Ymadferth fy einioes;
Ac am hyn, drwy ymddiffyn hir,
mi ni'm yſgogir eſioes.
3 Pa hyd y mae'n eich bryd barhâu
i ſwrw'ch maglau aſwydd?
Lleddir chwi oll; gwithir yn llwyr
ſel mägwr ar ei gogwydd.
4 Y mægſlent, llument gelwydd mawr,
i'w roi i lawr o'i fawredd:
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a melliith dan eu dannedd.

5 FY enaid, dod (er hyn i gyd)
ar Dduw dy fryd yn ddryſal:
Ynddo gobethiaſ fi er hyn;
eſo a'm tyn o'm goſal.
6 Sef Craig ymddiffyn yw eſ ym,
fy Nhw'r, a Grym fy mywyd:
Am hynny y credaf yn wir
na'm mawr yſgogir einyd.

7 Yn Nuw yn unig mae i gyd
fy iechyd a'm gogoniant:
FY Nghraig yw, a'm Cadernid maith,
a'm Gobaith yn ddilyſiant.
8 Gobeithiwch ynddo; gar ei ſron
tywelltwech galon beſſaith;
Ac ymddiriedwech, tra ſoch byw;
a d'wedwch, Duw yw'n gobaith:
9 Plant Adda gwâgedd ynt i gyd;
plant gwyr ſydd hud a gwegi:
Gwaccach nâ gwâgedd yn eu tawl,
mewn mantawl wrth eu codi.
10 Na rowch eich coel ar gam na thrais;
rhaid yw i ſalais drwcio:
Os cynnydda cyfoeth y byd,
na rowch mo'ch goglud arno.

11 Duw a lafarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith hynny;
Sef, mai Duw biau'r nerth i gyd,
goſtyngiad byd, neu ffynnu.
12 O Arglwydd, ti hefyd a fedd
drugaredd a daioni:
I bawb dan gwmpas wybren ſaith
yn ol ei waith y telli.

S A L M LXIII.

TYDI, O Dduw, yw y Duw mau;
mi geſſia'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra ſych,
a'm cnawd mewn nych, am danad.
2 Mewn lle heb ddwfr, mewn crinder cras,
ceſſais o'th ras dy weled,

S A L M LXIII, LXIV, LXV, LXVI.

Mal y'th wellwn yn y deml gynt,
ar helynt nerth gogoned.

- 3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw)
llawer gwell yw nâ'r bywyd :
A'm gwefusau y rhos it' fawl,
a cherdd ogonawl hyfryd.
- 4 Felly tra fwyf fi fyw y gwnaſ,
ac felly'th folaf etto ;
Ac yn dy Enw di, fydd gu,
y caſ ddychafu 'nwylo,
- 5 Digonir f' enaid, fel â mer,
â chyflawn fradfer helyd :
A'm genau gân dy foliant tau
â phur wefusau hyfryd.
- 6 Tra fwyf fi yn fy ngwely clyd,
caſ yn fy myrd dy goſto ;
Ac yngwyliadwriaethau i' nos
caſ achos i fyfyrto.

- 7 Ac am dy fod yn gymnorth ym,
drwy fawr rym dy drugaredd ;
Fy holl orfoledd a gais fod
dan gyfgod dy adanedd.
 - 8 Y mae f' enaid wrthyd ynglŷn ;
dy ddeau fy'n fy nghynnal :
9 Elont i'r eigion, drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn gofal.
 - 10 Syrthiant hwyt-hwy ar fin eu hart,
fy noeth er tarf i'r gwirion ;
A chwedi eu meirw, hwyt-hwy dod
yn fwyd llwynogod gwylltion.
 - 11 Ond y Brenhin, yn Enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawen ;
A phawb a dyngo i'w Fawredd,
a gaiff orfoledd amgen.
- Ond o'r diwedd y daw yn wir,
fe a dywelltir tywod,
I gau safnau y rhai y fydd
yn tywallt celwydd parod.

S A L M LXIV.

O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef,
a chlyw o'r nef fi'n cryn :

- O Duw, cadw fy einioes i,
y fydd yn ofni'r gelyn.
- 2 A chuddia fi dros ennyd bach
rhag cyfinach y rhai drwg ;
A rhag terfysg y rhai fy'n gwan
i wneuthur cammau anlwg.
- 3 Hogi tafodau fel y cledd,
a d'wedyd buſtled ddiagon :
Saethant ergydion i'm farhâu,
a'r rhai'n oedd eiriau chwerwon.
- 4 I faethu'n ddirgel bigau dur
yn erbyn pur ei galon,
Yn ddifymwth heb ofni neb,
a thrwy galfneb creulon.
- 5 Ymgryfhant hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau :
Yna y d'wedant, Pwy a'n gwel
yn bwrw dirgel faglau ?
- 6 Gan chwilio dyfnder drygau trwch
o fewn dirgelwch eigion ;
A phawb i'w gilydd yn rhoi nôd
o geuedd gwaelod calon.
- 7 Ond y mae Duw â'i faeth ynghudd ;
rhydd yn ddi-rybudd ergyd :
Ef a dâl adref yr hawl hon
yn ddyfn archollion gwaedlyd.

7

- 8 Gwaith y tafodau drwg, lle bo,
a fyn lwyf syrthio arnynt :
Pob dyn a'u gwel, a dybia'n well
gilio ym mhell oddiwrthynt.
- 9 Yna y dywaid pawb a'u gwel,
Gwaith y Goruchel yw hyn :
Can's felly y deallant hwy
y cospir fwyfwr gelyn.
- 10 Ond yn yr Arglwydd llawenhâ,
ac y gobethia'r cyſion ;
A gorfodedda ynddo'n iawn
pob dyn ag uniawn galon.

S A L M LXV.

I Ti (O Dduw) y gweddaï mawl
yn y sancteiddawl Seion :

- I ti y telir, trwy holl gred,
bob gwir adduned calon.
- 2 Pawb fydd yn pwysio attad ti,
a wrendy weddi doſtur ;
Ac attad ti y daw pob cnawd,
er mwyn gollyngdawd llafur.
- 3 Pethau trawſion, a geiriau mawr,
myfi i'r llawr bwriafant :
Ond tydi, Dduw, rhoi am gamwedd
drugaredd a maddauant.
- 4 Dyetholedig dedwydd yw ;
caſt nefnes fyw i'th babel :
Trig i'th gynteddau, ac i'th lys,
a'th sanctaidd weddus gangell.
- 5 Duw'n Ceidwad, attebi i ni
o'th ofni i'th gyflawnedd :
Holl obaith wyd trwy'r ddaear hon,
a'r môr cynhyrfdon rhyfedd.
- 6 Hwn a ſicrha bob uchel fryn
â'i wregys yn gadernyd :
7 Hwn a oflega'r môr, a'r don,
a rhwad eigion enbyd ;
- 8 A holl breswylwyr eithaf byd,
fy'n ofni'gyd d'arwyddion,
I ti, gan fore, a chan hwy'r,
y canant lafwyr ffyddlon.
- 9 Dyfrhau y ddaear ſech yr wyd,
aſon Duw llanwyd droſi :
Daperaitſ lif-ddwfr 'rhyd ei llawr,
i'w thramawr gyfoethogi.
- 10 Pob rhych yr wyt yn ei ddyfrhau,
a'i chwyſiau'r wyt i'w goſtwng ;
A'i rhoi ym mwyd mewn caſod wirth ;
i'w chnwd rhoi fendith deilwng.
- 11 Coroni'r ydwyt ti fal hyn
y ffwyddyn â'th ddaioni :
Y ffordd hyn a'r modd (Duw fy Ner)
diferaſt fradfer arni.
- 12 Ef a ddifera ffwrth dy ſerch
ar bob rhyw lannerch ddryys :
Pob mynydd fych yn uchder gwlad
o ffwrth dy rad y dengys.
- 13 Trwy dy fendith y gwaſtad dir
a guddir oll â deſaid :
Crechwenant, canant bawb ynghyd,
a'r wlad ag yd ei llonaid.

S A L M LXVI.

Y N Nuw ymlawenhewch i gyd,

- yr hollfyd ; a datgenwch
- 2 Ogoniant ei Enw hyd y nef,
a'i foliant gref a draethwch.

S A L M LXVI, LXVII, LXVIII.

- 3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad:
Rhag amled yw nerth y llaw hon,
â dy gafeion danad.
- 4 Felly'r holl fyd i gyd a'u rhî
i ti a ymoflyngant:
Canant i't fawl, ac ânt hyd lawr;
i'th Enw mawr ycanant.
- 5 O dowch, edrychwch ofnus yw
gweithredoedd ein Duw cyfion:
Ofn ei weithredoedd a rydd ddysg
ym myfîg holl feibion dynion.
- 6 Fo droes y môr Coch yn dir fych,
ai wŷr yn droed-fych trwyddo,
A thrwy yr afon: llawen fu
eu bod heb wlychu ymo.
- 7 Ef byth bydd Lywydd cadarn gwyfch,
a i olwg edrych beunydd
Ar y cenhedloedd trwy'r holl fyd;
ni chyfyd rhai anufudd.
- 8 O bobloedd, molwch Dduw ar gais,
a moelwch lais ei fofiant:
9 Hwn fy'n dal bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lithrant.
- 10 O Dduw, profaist a choethaist ni
un wedd a choethi arian:
11 Yn gaeth y dygaist ni i'th rwyd;
ein cyrph a walgywyd weithian.
- 12 Aethom trwy ddwfr a thân yn gaeth;
bu rai'n marchogaeth arnom:
O periaist hyn; ni bu chwaith hir,
i ddiwall dir y daethom.
- 13 Ag offiwm poeth i'th dŷ yr af,
talaf fy addunedau,
- 14 Y rhai mewn cyfwrng, rhag mwy trais,
addewais â'm gwefusau.
- 15 Poeth-ebyrth breiffon i't a rof,
aroglaeth cof cyfammod:
Ychen, hyrdd, offrymu a wnaif;
ac etto rhoddaf fychod.
- 16 O dowch yn nes, a gwrandewch chwî
fy'n ofni Duw tragsfyrthoes;
Mi a fynegaf i chwî'n ffracth
pa les a wnaeth i'm heintioes.
- 17 Llefaïs i arno â'm genau,
a'r tafod mau a'i molawdd:
18 Pe troiswn fy nghalon at fai,
Duw a'm gwrandawfai'n anhawdd.
- 19 Diau Duw a'm clybu yn hawdd;
gwrandawawdd ar fy ngweddi:
20 Bendigaidd yw; fo a'm clywawdd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

S A L M LXVII.

- T**Rugaredd Duw i'n plith,
a rhoed ei fendith drofom;
A thywynned ei wyneb-ryd,
a'i nawdd, a'i iechyd, arnom.
- 2 Fel y gwyper dy ffyrdd
trwy'r ddaear gyd-wŷridd gnydoedd;
A'th iachawdwriaeth di (O Dduw)
ym myfîg pob rhyw genhedloedd.
- 3 Duw, moled pobloedd di;
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd;
4 A'r holl genhedloedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.
Can's ti a ferni'n iawn
y bobl trwy lawn wybodaeth;

- Ac a roi'r holl genhedloedd ar
y ddaear mewn llywodraeth.
- 5 Duw, moled pobloedd di;
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd;
6 Yna rhydd y tir ffwrth i'n plith,
a Duw ei fendith helyd.
 - 7 A Duw, fef Duw ein Tad,
a roddo'i rad a thyciant;
A therfynau y ddaear gron,
a phawb ar hon a'i hofiant.

S A L M LXVIII.

- Y**Mgyfoded un Duw ein Ner;
gwalgarer ei elynion:
Un drygddyn honynt na arhoed,
o'i haen ffoed ei gafeion.
- 2 Os chwalu mŵg mewn gwynt fy hawdd,
os tawdd cwyr wrth eirias-dân;
Fel hynny o haen Duw (yn wir)
yr enwir a ddifannan.
- 3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoledd;
A'u hyfrydwch hwyt-hwy a fydd
yn llawenydd cyfannedd.
- 4 Cenwch, a molwch Enw Duw,
fef hwn yw uwch y nefoedd,
Yn marchogaeth, megis ar farch;
i'w Enw rhowch barch byth bythoedd.
- 5 A gorfoleddwch gar ei fron,
Duw tition, Tad ymddifaid:
Ac i'r gweddwon mae'n Farnwr da
yn ei breswylfa gannaid.
- 6 Duw a wna rai mewn ty'n gytûn;
ei hun mae'n gollwng gefyn;
Ac yn rhoi trigfan mewn tir cras
i ddynïen atcas cyndyn.
- 7 Pan aethoff (Dduw) o haen dy lu,
dy daith a fu trwy dd'ryfni:
8 Y ddaear crynodd o haen Duw,
a'r nef rhoes amryw ddefni.
- Ac felly Sinai o haen Duw
(fef un-Duw Israel hawddgar)
9 Ar d'etfeddiacth hidlaist wlaw,
i ddiffinaw y ddaear.
- 10 Gwrteithiaist hon; dy bobloedd di
fydd ynddi yn preswyllo:
O'n rad darperiaist (Dduw) i'r tlawd
i gael digondawd yno.
- 11 Yr Arglwydd Dduw a roddai'r gair,
mawr mintai'r cantoresau:
12 Cilient gedyrn; gweinïaid arhôn,
yr yspail rhont yn rhannau.
- 13 Pes ymdroech mewn parddu a llwch,
chwî fyddwch fel y g'lommen,
A'i phlu yn aur ac arian teg,
yn hedeg is yr wybren;
- 14 Hon, pan walgarodd Duw yn chwy'n
bob cedyrn o'i gafeion,
Oedd mor ddilgleirwŷch, ac mor wen,
ac eira'r ben bryn Salmon.
- 15 Mynydd Duw (fef Seion) y fydd
fel Bafan fynydd tition:
Mynydd Bafan, uchel ei grib,
cyffelyb yw i Seion.
- 16 Chwychwî, fynyddoedd cribog, pa'm
y bwrwch lann mewn cyffro?
Duw ar Seion ei fferch a roes,
lle myn ef eiðes dirigo.

H

17 Rhif ugain mil o filoedd yw
angylion Duw mewn cerbyd :
Ynghyffegr Sinai bu ei wllth ;
bydd Duw i'w plith hwy hefyd.
18 I'r uchelder y dyrchefaisf,
a chaethgludaisf gaethiwed :
Cym'raist, dodaisf ddoniau, Duw Ion,
i ddynion oedd ddiiniwed.

19 Bendigaid fyth fo'r Arglwydd mau,
am ddoniau ei ddaioni ;
A'i iachawdwriaeth i ni'n llwyrth
o bêr-ffrwyth ei haelioni.
20 Efe i hun yw'n Duw ni i gyd,
sef Duw ein hiechyd helaeth :
Trwy'r Arglwydd Dduw cawn, yn ddiswrth,
ddiangc oddiwrth farwolaeth.

21 Duw yn ddiamneu a dyr ben
a thalcen ei elynion ;
A choppa walltog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.
22 Dygaf fy mhobloedd (meddai ef)
hyd adref, fel o Basan ;
A dygaf hwynt i'w hol drachefn,
fel o'r môr don-Jefn allan.

23 Fel y gwlychech dithau dy diared
yn lliſ gwaed dy ddigafau ;
Ac y llyfo dy gŵn, heb gel,
y gwaed a ddél o'u briwiau.
24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy ystâd,
yn dy fynediad sanctaidd,
Mynediad fy Nuw, Frenhin fry,
fel hyn i'w dŷ cysteigraidd.

25 Y cantorion aent hwy o'r blaen,
cerddorion aen' ol ynol ;
Yna i' gwŷryſon, beraidd gân,
a'r tympan, yn y canol.
26 Clodforwch Dduw, hynny fydd dda
ym mhob cyn lleidfa ddiwael ;
A chlodforwch yr Arglwydd Ion,
chwi fydd o ffynnon Ifrael.

27 Doed Benjamin y llywydd bach,
doed bellach dugiaid Juda ;
Doed N'cphtali, a Zabulon,
a'u tywylogion, yna.
28 Dy Dduw a drefnodd iti nerth,
a'i law fydd brydferth geidwad :
Duw, cadarnhâ etto yn faith
arnon ni waith dy gariad.

29 Er mwyn Caeraleu, adail dëg,
rhydd cedyrn anrheg yty :
30 Difetha dyrfa y gwaywffyn,
a'r rhai a fyn ryfely.
Dewr fel teiwr, nwyſus fel lloi,
y rhei ni a roi yr arian :
Delont i'r iawn, tyn nerth a nwy,
a goſtwng hwy yn fuan.

31 Y pendefgion o'r Aipht draw
a ddaw, ac Ethiopia,
At Dduw yn bryſar, i roi rhodd,
ac aberth gwirfodd, yna.
32 Holl deyrnafoedd y ddaear lawr,
i Dduw mawr cenwch foliant :
Cenwch, cenwch ei glod yn rhwydd,
sef Arglwydd y gogoniant.

33 Hwn a farchogodd y nef fry,
a hynny o'r dechreuad ;
Wele, daw nerthol ſain ei ſef
o eitha'r nef i waſtad.

34 Rhoddwch gadernid i Dduw Ner,
sef uchder ei ragoriaeth,
Y fydd ar Ifrael, a'i nerth
uwch wybrau prydfferth gywaeth.
35 Duw, o'ih gyſſegr y'ih ofnir di,
Duw Ifrael, dodi nerthoedd ;
A chadernid mawr wyd i'th blaid ;
bendigaid fych oes oesoedd.

S A L M LXIX.

A Chub fi, Dduw (yr hwn a'm gwnaeth)
tros f' enaid daeth lliſ-ddyſrloes :

2 Yr wyf mewn dyſnder tom ynglŷn,
heb le i'm diffſyn f' einioes.
O'r dyſnder daethum fel ar fawdd,
a'r ffirwd a liſawdd uchod :
3 Sychodd fy ngheg, blinodd fy llais,
â'm llygaidd pallais ganſod.

4 A hyn wrth ddigſwyl Duw a'i ras,
wele, fy nghas yn amlach
Nâ'r gwallt ar ben fy nghoppa fry,
a'r trawſion fy'n gadarnach.

Y rhai celwyddog taerion ynt ;
rhois iddynt beth ni cheſais :
5 Adwaenof (Dduw) f' ynſydrwydd mau,
a'm beiau fi ni chuddiais.

6 O'm plegyd i dim gwarth ni chânt,
y rhai a goeliant arnad :
Nâ ad (Dduw'r lluoedd) ſeſſ na thraſ
i'r rhai a ymgais attad.

7 (Duw Ifrael) ſef er dy fwyn,
yr wyf yn dwyn gwarthrudd-dëb :
A thrwy gywilydd ymarhois,
mewn chwſs y tois fy wyneb.

8 I bobl dieithr wyf fi (gwn pa'm)
i blant fy mann fel eſtron ;
9 Am fod fy ſerch a'm zel i'th dŷ
i'm hyſu hyd fy nghalon.

Can's cabl y rhai a'th gablant di,
ar f' ucha i mae'n diſgyn :
10 Fy nagrau, cyſtudd, a'm hun-pryd,
ynt warth i gyd i'm herbryn.

11 A phan wiſgwn i liain ſach,
bûm ddiſſyrrach lawer :
12 Bûm chwedyl drws i gryf a thlawd,
i'r meddw yn wawd i'w harfer.

13 Ond, f' Arglwydd Dduw, gwnaf attad ti
fy ngweddi yn amſerol :
O gwrando fi, i'th wiſfawr hedd,
ac i'th wirionedd graſol.

14 Duw, gwared fi, a gwna fi'n rhydd
o'r dom y fydd i'm ſuddo ;
Sef caſeion, dyfroedd dyſnion ;
a mi nid ofnaf gyffro.

15 Na liſed dwſi droſof yn ffirwd ;
na'm llyngced amrwd ddyſnder :
Na chawed pydew arnaf chwaith
mo'i ſafn diſſaith yſgeler.

16 Gwrando fi bellach, Arglwydd Dduw ;
can's da yw dy drugaredd :
Yn amler dy doſturi mawr,
edrych i lawr rhag trawſedd.

17 O'm cyfyngder oddiwrth dy was
na chudd mo ras dy wyneb :
'Rwyf yn gweddio yn fy ngloes ;
Duw, bryſia, moes im' ateb.

18 Neſa at f' enaid, Arglwydd mau,
er fy rhyddhau a'm gwared :

S A L M LXXIX, LXX, LXXI.

Moes ymddiffyn, rhag cael o hon
gan fy ngelynon niwed.
19 Duw, di a well o bob parth
fy ngw'radwydd, gwarth, a'm c'wilydd:
O herwydd rhodio ger dy fron
mac fy ngelynon beunydd.

20 Mewn gorthrwm ofd yr wyf fi,
a gwarth yn torri nghalon:
Disgwyl cymhorthwyr, ni ddoc neb;
ni chawn gysurdeb tirion.
21 Bufl a rollan: yn fwyd i mi;
fnegr i dorri fyched:
22 Eu bwrdd boed iddynt fagl afswydd,
a'u llwydd yn dramgwydd bydded.

23 Ar eu llygaidd dallineb doed;
i'w llwynau boed crynfydd:
24 Tywallt arnynt dy ddig a'th lid;
doed iddynt ofd beunydd.
25 Boed eu palasau'n wag heb wedd,
ac anghyfanedd iddyn,
Na allo neb na dydd na nos
mo'r aros yn eu tyddyn.

26 Can's yr hwn a darawfdd ti,
mae'r rheini yn ei erlid;
A'r doluriau y sydd o'th friw,
y maent i'w hedliw hefyd.
27 Dod gathwedd ar eu canwedd hwy,
na ddont mwy i'th gyflawnder:
28 Ymaith o lyfr y bywyd llawn,
o fylg y cyflawn, tynner.

29 Ffinau pan fwyf ofdus wan,
a phan fwyf druan hefyd,
Dy iachawdwriaeth di (O Dduw)
eilchwyd i fwy a'm cyfyd.
30 Moliannaf d' Enw, Dduw, ar gân;
fal dyna f' amcan innau;
31 A hyn fydd gwell gân Dduw Deyrn
nag ych â chyn a charnau.

32 A phob truan, pan weler hyn,
a ennyn o lawenydd;
A'ch calon chwi fy'n ceisio Duw,
cyfyd i fwy o newydd.

33 Duw gwrendy dlawd, ni ddirmyg lef
ei gaethwas ef fy fethiant:
34 Nef, a dacear, a môr, a hyn
a ymlug ynddyn; molant.

35 Can's Duw a geidw Seion dêg,
a threfna'n chwaneg Juda:
Adelada ddinesydd hon
i ddynion yn breswylfa.

36 Ie, ei welson ef, a'u hil,
a'u heppil, a'i meddiannant;
A'r rhai a hoffa'i Enw fo
yn honno a breswylant.

S A L M LXX.

DUW, prysura i'm gwared i;
Ion, bryfla di i'm cymmorth:
2 Gwarth a gw'radwydd a ddél i'r blaidd
a gais i'm henaidd amhorth.
Trwy w'radwydd troer y rhai a ddwg
i mi ddim drwg ewyllys:
3 Meff fo eu gwobr a draeth, Ha, ha,
am dana' yn ddirmygus.
4 Y sawl a'th gais, calonnog fydd
o dra llawenydd ynod:
D'wedded' sawl a'th gâr bob amfer,
Mawryger ein Duw hynod.

5 Minnau'n dlawd, ac yn druan fydd;
Duw, bryfla, bydd yn agos:
Fy mhorth a'm ceidwad wyt yn wir;
(O Arglwydd) na hir aros.

S A L M LXXI.

MI a'mddiriedais ynod, Ner;
na'm gw'radwydder byth bythoedd:
2 Duw, o'th gyflawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri byd nesoedd.
3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
i gyrchu atti'n wastad;
A phar fy nghadw i yn well;
ti yw fy nghastell caead.

4 Duw, gwared fi o law'r trahâus,
a'r gwr trofâus, a'r trawfddyn:
5 Ynot ti, Dduw, bu'ngoglud maith,
a'm gobaith, er yn grynddyn.
6 O groth fy mam y tynnaist fi;
rhoist yno'f egni etto:
I tithau fyth, am hyn o hawl,
y canaf sawl heb beidio.

7 I lawer dyn bûm anferth iawn;
ti yw fy nerthlawn Lywydd:
8 Fy safn bydd lawn o'th sawl gan dant,
ac o'th ogoniant beunydd.
9 Nac egeulûa fi na'm braint
yn amfer henaint truan:
Er pallu'r nerth, na wrthod fi;
Duw, edrych di ar f' oedran.

10 Medd fy nghateion i' wyf yn wan,
hwy a ddi'gwylian' f' anaf:
Ymgynghorasant yn ddi-ſyn,
gan dd'wedyd hyn am danaf;
11 Duw a'i gwrthododd (meddant hwy)
erlidiwch fwyfwy bellach,
A deliwch ef: nid oes trwy'r byd
yr un a'i gwerd hayach.

12 Er hyn o frad (Duw) bydd di well;
na ddos ym mhell oddiwrti':
Fy Nuw, prysura er fy mhorth,
ac anfon gymmorth ymy.

13 Angau gwarthus pob rhai a gân
a wrthwynebant f' einices:
Gw'radwydd a gwarth iddynt a drig
a gynng i mi ddrygloes.

14 Fy ngobaith innau a saif byth
yn ddilyth a safadwy:
Ymddiried ynot (Dduw) a wnaf,
ac a'th foliannaf fwyfwy.

15 Dy iachawdwriaeth s i'm genau,
yr hwn ni thau funudyn,
A'th gyflawnder, ac ni wn i
ddim o'r rhifedi arryn.

16 Ynghadernid yr Arglwydd Dduw,
tra fwy fi byw, y credaf;
A'th gyflawnder di hyd y brig,
yn unig hyn a gohaf.

17 Duw, di a ddysgaist i mi hyn,
do, er yn blentyn bychan;
A hyd yn hyn i' wyf yn parhâu
i ofod d' wyrthiau allan.

18 O Dduw, na wrthod fi yn hen,
a'm pen a'm gén yn llwydo,
Nes im' ddangos i'r rhai fy'n ol
dy wyrthiau nerthol etto.

19 Dy gyflawnder yn uchel aeth,
yr hwn a wnaeth bob mawredd:

Duw,

S A L M LXXI, LXXII, LXXIII.

Duw, pwy y fydd debyg i ti;
nid ydynt ni ond gwagedd.
20 Duw, gwnacthoft di im' fyw yn brudd,
a gweled cyffudd mynych;
Troist fi i fyw, dychwelant fi,
trwy 'nghodi o'r feddrod-tyd.
21 Mwy fydd fy Mawredd nag a fu;
troi i'm diddanu imau:
22 Yna y molaf d'air, am hyn,
ar nabl offeryn danau.
O Sanct Israel, caraf hyn
ar delyn, ac â m genau:
23 Am i ti wared f' enaid i,
gwnaf iti hyfryd leifiâu.
24 Canaf it' helyd gyfion glod
â'm tafod: wyt i'w haeddu,
Am it' warthâu a gwarthruddiau
fy nghas fy'n ceislaw 'hrygu.

S A L M LXXII.

DUW, dod i'r Brenhin farn o'r nef;
dod i'w Fab ef gyflawndeb:
2 Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
ac i'r dyn tlawd uniondeb.
3 Hedd a cyflawnder, ar ol hyn,
cair ym mhob bryn a mynydd:
4 Y gwan a'r lleig achub a wna;
fe ddryllia y gorthrymmydd.
5 Hwyl a'th ofnant byth ar bob tro,
tra treiglo haul a lleuad:
6 Fo ddiŷyn fel gwlaw ar wellt glas,
neu gawod fras ar wastad.
7 I'w ddyddiau ef ceir yr iawn,
a'r cyflawn a fodeua;
Ac aml fydd hedd ar ddaear gron,
tra fo'r lloer hon yn para.
8 Llwydda efe o for hyd for,
o'r ffrwd hyd oror tiredd:
9 Ei gas ymgrymiant, llyfant lwch,
hyd yr anialwch cyrredd.
10 Cedyrn o Tarsus frenhinoedd,
ac o'r ynysoedd canol,
O Seba ac Arabia dëg,
doe pawb â'i aurheg reiol.
11 Yr holl frenhinoedd doent yn llu,
a than ymgrymmu, atto;
A'r holl genhedloedd, fel yn gaeth,
a wnant wafanaeth iddo.
12 Can's y dyn rheidus, a'r gwr gwan,
fo'i gweryd pan weddio:
Bydd i bob dyn yn nerthol dŵr,
a'r ni bo pleidiwr gantho.
13 Ef a erbyd y tlawd mewn rhaid;
fo achub enaid glanddyn:
14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg;
gwerthfawr i'w olwg ydyn'.
15 Felly bydd byw; rhoir iddo ddâ,
sef aur o Seba ddedwydd:
Hwyl a weddiant arno fo,
gan ei fendithio beunydd.
16 Rhôd pen y mynydd yd' a gân;
fel brig coed Liban' siglant:
A'r plant, cyn amled â'r gwellt glas,
o'r ddinas a flaguriant.
17 Os haul cylch wybren byth a dry,
byth pery Enw iddaw:
Pawb a'i bendithia ef yn wir;
pawb a fendithir ynddaw.

18 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
(sef Duw yr Israel dirion)
Efe'n unig byth fy'n parhau
i wneuthur gwyrrthiau mawrion.
19 Bendigaid fyddo i Enw byth;
gogonedd dilyth iddo:
A'i glod llenwir y ddaearen.
Amen, Amen, hyn fyddo.

S A L M LXXIII.

YS da yw Duw i Israel,
wrth bawb a wnel yn union:
2 Minnau llistrais, braid na fyrthais;
fwrth-wael fu fy amcanion.
3 Can's cynfigennais wrth y ffol,
a'r dyn annuwiol dihir:
Braid na chwympais pan y gwelais
eu hedd a'u golud enwir.
4 Gan nad oedd arnynt rwymanu caeth,
i gael marwolaeth ddynol;
Lle maent yn byw yn heini hyf,
yn iraid gryf ddiagonol:
5 Ac ni ddoe arnynt lasur blin,
hyd y bawn i'n eu deall;
Na dim dialed, na dim gwy'n,
fel y doe ar ddyn arall:
6 Am hynny fyth maent yn ymddwyn
fel o fewn cadwyn balchder:
A gwisgant am danynt yn dynn
(megis dilledyn) drawlder.
7 A'u llygaid hwyt-hwy wrth dewhâu,
doent yn foglynnau drofodd;
A'u golud hwy, er hys o wŷn,
uwch meddwl dyn a dyfodd.
8 Traethu eu trawlder, bod yn dynn,
a bostio hyn ar wastad;
9 Egori safn at wybren fry,
a thafod cry trwy'r ddaear.
10 Am hyn rhai o'i bobl ef â chwant
a ymddychwelant yma,
Yn gweled y dŵr yn loyw lân,
a thybio y cân eu gwala.
11 Can's ymresymiant hyn yn fyw,
Pam i ydyw Duw yn canfod
Pwy fydd yn ddrwg, a phwy fy'n dda?
ydyw'r Gorucha'n gwyboi?
12 Wele, y drygddyn mwya'i chwant
caiff fwyaf llwyddiant gwaftad;
Yn casglu golud a mawr ddâ,
hwnnw fydd fwy a'i godiad.
13 Ofer iawn fu i mi warthâu,
a llwyr lanhâu fy nghalon;
Golchi fy nwylaw, caru gwir,
a bod yn hur yn gyfion:
14 Cael fy maeddu ar hŷd y dydd;
ond trwffan fydd uniondeb:
Os y bore, ac os pryd nawn,
myfi a gawn wrthwyneb.
15 Hyn os d'wedwn, a feddyliwn,
o ryw feddalaidd amman;
Wele, â'th blant di y gwnawn gam,
iddwyn un llam â minnau.
16 Pan geisfwn ddeall hyn yn llwyr,
o nerth fy synwyr ddynol;
Hynny i'm golwg i oedd flin,
nes cael rhyw rin ysprydol.
17 Ond pan euthum i gylfieg'r Dduw,
lle ceisais amryw olau;

S A L M LXXXIII, LXXXIV, LXXXV.

Yna deallais i pa wedd

y bydd eu diwedd hwyrhau.

18 Gwybŷm i ti eu golod hwy,
lle caent lam mwy'n y diwedd;
Sef mewn lle lliethrig rhwydd-gwmp trwch,
anialwch anghyfannedd.

19 Ond gweidi doddaist iddynt wth,
dysymmwth y pallasant;
Myn'd o'r byd heb na lliw na llun;
o'u hofn eu hun darfyddant.

20 Fel breuddwyd pan ddihunai un,
y gwnai di iddyn, f' Arglwydd:
O'r newid hon y caiff fy nghas
trwy yr holl ddinas w'radwydd.

21 Bŷm i ddig wrthyf fi fy hun,
ac oerni fu'n fy nghalon:

22 Na's deallawn hyn yn gynt,
bŷm ffol un hynt ac eidion.

23 Er hyn etto bŷm gyd â thi,
lle y'm t'wyl'n ddilyfant

24 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn
fy nerbyn i ogoniant.

25 Paim? pwy (O Dduw) fydd gennyf fi
ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunwn gyd â thi,
wrth weini daear leocedd.

26 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnawd,
y fydd mewn palldawd beunydd:
Ond tydi, Dduw, fydd ar fy rhan,
a'm tarian yn dragwydd.

27 A elo 'mhell oddiwrthyd ti,
y rheini gwnaent yn ddiffaith;
Ac a butteiniant rhagot ti,
y rheini torrïr ymaith.

28 Ond mi ddof nelfes at fy Nuw;
fy ngobaith yw i'm calon:
Y traethaf fi ei nerth, a'i wylth,
o fewn dy byrth, merch Seion.

S A L M LXXIV.

PAham (O Dduw) oddiwrthym ni
y cili yn dragwydd?
Paham y digi mor danbaidd
wrth ddefaid dy borthydd?

2 Cofia y bobl a brynaist gynt;
rhoist iddynt etifeddiach,
Mynydd Seion, dy breswylfa,
i'r rhai'n yn drigfa helaeth.

3 Ymddyrrcha (Arglwydd) taro'n drwm;
pob gelyn gorthrwm difa
Yn dragwydd, a wnaeth na thrais
na dyfais i'th gyllegdfa.

4 Dy elynion daethant i'n mysg;
rhuaſant derfyg greulon;
A gosodasant, dan gryfhâu,
fanerau yn arwyddion,

5 I'w cherho'r faeri goreu gynt
a roefan' wylt i'w bwyll:

6 Drylliant i'r llawr gerfadau hon
ag eirf, gyfeillion erchyll.

7 Llofgasant oll dy eglwys lân,
a'i phyrth â thân yn ulw;
A halogasant, mewn dull dig,
y noddfa lle trig d' Enw.

8 Aw'n, gwnawn gyd-artraith, meddant hwy,
a dinylstr trwy yr holl-wlad:

Llofgasant holl demlau y tir;

gwnaethant yn wir eu bwriad:

9 Nid oes un. arwydd in' i'w gael,
na phrophwyd diwael deſtyn;
Na gwybedydd, a wyr pa byd
y pery'r byd i'n herbyn.

10 Dywaid di, pa byd (O Dduw Ion)
y gwna d'elynon warthrudd?
A rydd dy gas ei gabledd ffrî
arnat ti yn dragwydd?

11 Paham y tynni'n ol dy law?
(sef dy ddechulaw berffaith,
Hon fydd i'th fynwes) allan tyn,
a difa d'elyn diffaith.

12 Can's o'r dechreuad, Duw ei hunt
ydyw fy Nghŷn a'm Brenhin:
Fe a wna iachawdriaeth hir
i baw trwy'r tir a'i dilyn.

13 Parthu a wnaethost di, â'th nerth,
y môr, â'i anferth donau:
Gwahenaist, torraist, uwch y don,
bennau y bliniôn ddreigiau.

14 Drylliaist di ben (nid gorchwyl gwan)
y Lefathan anferth:
I'th bobl yn fwyd doddaist eſô,
wrth dreiglo yn y ddiferth.

15 Holltaist y graig, tarddodd ffynnon,
ac aeth yn aſon ffrwd-chwyl'n;
A dylbyddiaist yn dra fych
aſonydd dyſr grych cedryn.

16 Ti biau'r dydd, ti biau'r nos;
goleu a haul-dlos geinwedd:

17 Seiliaist y ddaear, lluniaist haf,
a gauaf, o'th ogonedd.

18 Fy Arglwydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gablu;
Ac i'r ynfydion roi drwg ffrî,
a'th Enw di dirnygu.

19 Oes dy durtur na ddod ar gawdd
dan nawdd anifail creulon:
Na ad o'th gof (O Arglwydd da)
dy dyſta, y rhai tlodion.

20 Duw, edrych ar dy gyfammod,
a gwel waelod y gwledydd:
Mae ym mhob man drigfa dyn traws;
mae honynt liaws eſrydd.

21 Na ddychweled y truan tlawd
mewn difrawd, ac mewn gw'radwydd;
Y dyn anghenus, lleſg, a gwan,
a ddatcan dy Enw, Arglwydd.

22 Cyfod, dadleu dy ddadl (O Dduw)
dy Enw yw'n dragwydd;
Coffa gabled, yr hon trwy'r byd
a gait gan ynfyd beunydd.

23 Duw, nac anghofa lais a ſon
d'elynon y cenhedloedd:
Eu ſwn, a'u rhodres, a'u dadwrdd,
a ddring i g'wrdd â'r nefoedd.

S A L M LXXV.

CLodforwn di (dragwyddol Dduw)
a'th Enw yw yn agos:

Maint yw dy Enw a'th nerth i'th hynt,
dy wylthau ynt i'w ddangos.

2 D'weddist, Pan dderbyniwyf y llu,
mi rof farn gu ac union;

S A L M LXXV, LXXVI, LXXVII, LXXVIII.

- 3 Fel y nerthais sylfeini'r byd,
oedd rŷdd, a'i gyd-drigolion.
- 4 Minnau a dd'wedais hyn o'm bryd
wrth y rhai ynfyd, Peidiwch :
Wrth annuwolion poethion chwyrn,
Eich mebyrn na ddyrchefwch.
- 5 Och, na ddyrchefwch chwi mo'ch cynn ;
na figlwch rychwyrn ragdal ;
Ac na dd'wedwch chwi yn war-fyth,
Nid rhaid in' fyth mo'r gofal.
- 6 O herwydd nid o'r dwyrain draw
i ddyn y daw dyrchafad :
Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwithau godiad.
- 7 Can's ar law Duw y mae y farn ;
na fid gwr cadarn rygry' :
Gostwng heddyw y naill heb ball,
a chodi'r llall y fory.
- 8 Can's yn llaw'r Arglwydd phiol fydd,
cymmylg-win byd wydd ynddi :
Tywalltodd hwn ; drwg ddynion byd
ysant i gyd o honi.
- 9 Mynegaf finnau, ac i'm cof
ei gerdd (Duw Iago!) canaf :
10 Torraf gyrr yr annuwoliawn,
a phen y cyflawn codaf.

S A L M LXXVI.

- Y**N Juda ac Israel dir
adweinir ein Duw cyfion :
- 2 Ei babel ef yn Salem fydd,
a'i breswyl fydd yn Seion.
 - 3 Yno drylliodd y bwa a'r faeth,
a'r fwydr a wnaeth yn ddarnau ;
A thorrod ef yn chwllfrw mân
bob tarian, a phob cledlau.
 - 4 Trawfion fu cedyrn mynydd gynt,
mewn yspail helynt uchel :
Uwch a chryfach wyt nâ hwynt-hwy ;
nid rhaid byth mwy mo'u gochel.
 - 5 Pob cadarn galon a ymrôes,
ac ni ddeffrôes o'i gyntyn ;
Pawb a ddiffwythodd pan ddaeth braw,
ni chai un llaw ei dderbyn.
 - 6 O'th waith (Duw Iago!) a'th ammharch,
cerbyd a'r march rhoi huno :
7 Ofnadwy wyt ; pwy i'th lid wg
a laif i'th olwg effro ?
 - 8 Pan ddaeth o'r nesoedd dy farn di,
yr wyt yn peri i' chymryd :
Y ddaear ofnodd, a'i holl lu
rhoist i oftegu ennyd.
 - 9 I farnu pan gyfododd Duw,
i gadw yn fyw y gwirion ;
A'r rhai oedd lonydd yn y tir,
yr oeddyn' gywir galon.
 - 10 Can's poethder dyn yw dy fawl di ;
felly gofegi drallod :
Eu gwres, i'r da a fag gref ffydd ;
i'r drwg, a fydd yn ddyrnod.
 - 11 Eich rhodd i'r Arglwydd Dduw addêwch,
a llawn gwblhêwch eich gofry :
Pawb fydd o amgylch Seion dëg,
rhowch anrheg i'r Ofnadwy.
 - 12 Ef a oflyngodd uchel fryd,
ac yspryd, gwyr rhyfelgar :
Fo a yrr ofn ynghanol hedd
ar holl frenhinedd daear.

S A L M LXXVII.

- F**Y llais at Dduw, pan roddais lef,
fy llais o'r nef fo i' clybu :
- 1 A'm llais gweddiais ar Dduw Ner,
Pan oedd blinder yn tarddu.
 - 2 Y dydd y rhedai mriw, a'r nos
ni pheidai achos llafur :
Mewn blin gyfyngder gwn fy mod,
a'm hoes yn gwrthod cyfur.
 - 3 Yna y cofwn Dduw a'i glod,
pan syrthiai drallod enbyd :
Yna gwediwn dros fy mai,
pan derfygai fy yspryd.
 - 4 Tra fawn yn effro, ac mewn san,
heb allel allan dd'weddy ;
5 Ystyriais yna'r dyddiau gynt,
ar helynt hen o'r cynfyd.
 - 6 Cofwn fy ngherd y nos fy hun ;
heb gael amrant hun, chwiliwn :
A chalon effro, genau mud,
â'm hyfpryd ymddiddanwn.
 - 7 Ai'n dragwydd y cilia'r Ion ?
a fydd ef boddlon mwyach ?
 - 8 A ddarfu byth ei nawdd a'i air ?
a gair ei addaw bellach ?
 - 9 A anghoiodd Duw drugarhau ?
a ddarfu cau ei galon ?
A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn â lori'n ddigllon ?
 - 10 Marwolaeth im' yw'r meddwl hwn ;
a throis yn grwn i gofio
Ei fawr nerth gynt : coſo a wnaſ
waith y Goruchaf etto.
 - 11 Coſaf dy weithredoedd (f' Arglwydd)
a'th wŷrthiau hylwydd coſaf :
 - 12 Am bob rhyfeddod, a phob gwaith,
a myfyr maith y traethaf.
 - 13 O Dduw, pa dduw fydd fal ti, Dduw ?
dy ffordd di yw'n sancteiddiol :
 - 14 Dy waith dengys dy nerth i'r byd ;
pair in' i gyd dy ganmol.
 - 15 Dy nerth fawr hon a roist ar led,
wrth wared yr hen bobloedd,
Iago a Joseph, a fu gaeth,
a'u holl hiliogaeth luoced.
 - 16 Y deifr gwellant, ofnasant hyn,
a dychryn cyn eu fymmod :
 - 17 Cymmylau dwfr cylch wybr yn gwau,
a mell't fal faethau enbyd.
 - 18 Dy daran rhuodd fry'n y nen,
dy feltt gwnaent wybren olau :
Y ddaear isod a gyffrôdd,
ac a ddychrynodd hitheu.
 - 19 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
a'th lwybrau mewn deifr sugnedd ;
Ac ni adweinir byth mo'th ôl
yn dy anfeidrol Fawredd.
 - 20 Dy bobloedd a dywyfaist di
ttrwy anial dd'ysni efrydd,
Gan law Moses, a'i frawd Aron,
fel defaid gwirion llonydd.

S A L M LXXVIII.

- F**Y mhobl i gyd, gwrandewch fy neddf,
a boed fy ngreddf i'ch calon :
- Cluſt-ymoflyngwch â'm genau
i yſtyr geiriau ffyddlon.

- 2 Mewn diarbheilion, i barhau,
fy ngenau a egoraf;
A hen ddamhegion, oedd ar hŷd
y cynfyd, a ddangosaf;
3 Y rhai a glywsom gynt eu bod,
ac ym yn gwybod hefyd;
Ac a fynegodd yn ddia
ein tadau er y cynfyd.
4 Heb gel mynegwn ninnau'n ffracth
hyn i'w hiliogaeth hwythau:
Cannolwn Dduw i'r oes a ddél,
ei nerth, a'i uchel wyrthiau.
5 Felly gorch'mynodd ef fod cof
yn Iagos; ac i'r hynaf
Yn Ifrael ddyfegu i'w blant
ogoniant y Goruchaf.
6 Fel y gwypid, o oes i oes,
y rhoes ef ei dyfiolaeth,
O dad i fab, o fab i wŷr,
i gadw llwyr wybodaeth.
7 Gobeithio'n Naw, cofio ei waith
y fydd mal rhaith encidiol;
I gael cadw ei orchymyn,
rhoes Duw'r wers hyn yn rheidiol.
8 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn
yn gynyddyn ac anufudd;
A cholyn wan, ac yspird gwael,
heb asael gyd â'u Llywydd.
9 Eu tadau, fel plant Ephraim,
yn arfog lym er faethu,
Troiant eu cefnau yn y gâd,
ymroi a dad-annelu.
10 Cyfammod Duw a wrthodent;
ni rodient yn ei gyfraith:
11 Anghofo i'wŷrth a welfent gynt,
a'i ddeddfau oeddynt berffaith.
12 Yn nhir yr Aipht, ym maes Soan,
gwnaeth Duw gyflafan fwyfwy;
13 Rhoi dwfr y môr yn ddau dwfr crych,
a'r llawr yn fych i dramwy.
14 Y dydd mewn niwl, y nos â thân,
tywysai'n lân ei bobloedd;
15 Holli'r creigiau, a'u troi'n llynau,
a llenwi ei lu â dyfroedd.
16 Er tynnu dwfr o'r gartreg las,
er llithro'n loyw fras ffrydau;
17 Yn yr anialwch digient Dduw,
chwanegent amryw feiau.
18 Yn y diffieithwch profent Dduw;
Oes fwyd i fwy? meddyliant:
19 A all Duw gael in' yma fwyd
mewn cyfryw lochwyl? d'wedent.
20 Er taro'r graig, a rhedeg dw'r
yn ffrydau, cyffwr diball;
A eill ef roi in' fara a chig,
i'n cadw yn ddiddig ddiwall?
21 Pan glybu Duw yr araith hon,
fel tân yn wreichion'nynodd;
Yn Iago ac yn Ifrael,
gan lid, yn uchel digiodd.
22 A'i ddig oedd, am na chredent hwy
i Dduw, a'i fwyfwy Fawredd;
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
23 Gorchymyn wybren, a'i gwarhâu;
egoryd drylau'r nefoedd:
24 A manna'n fwyd, fel gwenith nef,
a wlawiodd ef i'w luocedd;
- 25 Rhoi i ddyn gael rhyw luniaeth dâ;
sef bara yr angylion;
26 Gyrru'r hŷd wybren ddwyreïn-wŷnê,
gyd â'r deheu-wŷnt nerthlon.
27 Fel y llwch y rhoes gig i'w hel,
ac adar fel y tywod;
28 Y nghylch eu gwerfyll a'u trigf'ydd
y gwlawiai beunydd gawod.
29 Bwyta digon o wledd ddiwael,
a chael eu bwyd dymunol;
30 Ac heb ommedd dim ar eu blys,
nac mo'u hewylllys cnawdol.
31 A'u tammecidau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf)
Yn Ifrael lladdodd i'w ddig
wŷr etholedig brasaf.
32 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy i'w iach radau rhyfedd:
33 Treuliodd Duw eu hoes hwy, am hŷt,
mewn dychryn ac oferedd.
34 Tra fyddai Duw yn eu lladd hwy,
os ceisient dranhwy atto;
Os doent trwy hiraeth at ei ras,
yn fore glas i'w geisio:
35 Os cofsent fod Duw i'w holl hynt
Graig iddynt a Gwaredydd;
36 (Er ceisio fionmi Duw'n y daith
â'u gweniaith, ac â'u celwydd;
37 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gyfammod)
38 Er hyn trugarhai Duw o'r nef,
a'i nodedd ef oedd barod.
Rhag eu difa, o'i lid y troes,
ac ni chyffroes i'w hartaith:
39 Cofodd ddyn, os marw a wnai,
na's gallai ddechwel eilwaith.
40 Pa fawl gwaith y cyffroiant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch,
Gan ddigio Duw, a'i lwyr driffâu,
ynghreigiau y diffieithwch?
41 Troiant, profiant Dduw â'u chwant;
gan demtio Sant yr Ifrael:
42 Anghofo eu cadw hwynt fal hyn,
rhag cael o'u calddyn asael.
43 Rhoisai'n yr Aipht arwydd o'i ras,
a'i wŷrth yn minas Soan;
44 Y modd y troes eu dwfr yn waed,
ni chaed dim glân-ddwfr allan.
45 Rhoes Duw yngwlad yr Aipht, i'w plau,
wael, gwybed, llau, a llyffaint;
46 Lindys, locust, i ddifa'u ffirwyth,
a chenllysg lwyth, a mall-haint.
47 Distrywiodd Duw eu hŷd, gwellt, gwydd,
48 eu coedydd, a'u hanfeiliaid;
A chenllysg, celfair, mell a roes,
bu wrth eu heinioes danbaid.
49 Rhoes arnynt bwys ei lid, a'i far,
ac ing angh'reugar digllon:
Ffirwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wg,
ansonodd ddrwg angylion.
50 Rhyw ffordd a hon i'w lid a droes,
heb ludd, i'w heinioes angau;
Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.
51 Yna tarawodd un Duw Naf
y plant cyntaf-anedig,
Yn nhir yr Aipht, a phebyll Cam;
sef am ei fod yn llawnddig.

S A L M LXXVIII, LXXIX, LXXX.

52 Ond (gam droi at ei bobl yn hawdd)
fo'u t'wysawdd trwy'r anial-fan,
Fel arwain defaid lwybrau pell
yn wael ddiadell fechan.

53 Arweiniodd hwyt-hwy yn ddiöfn
trwy'r môr (ffordd ddofn) heb wlychu;
A'i holl elynion, heb fwy ffor,
fe wnaeth i'r môr eu llyngcu.

54 Rhoes hwy i etifeddu'n rhydd
ym mynydd ei sancteiddrwydd,
Yr hwn a ddarfu ei warhâu
â llaw ddechau yr Arglwydd.

55 Rhoes ef y wlad i ddwyn pob ffrwyth;
rhoes i bob llwyth ei gyfran
O Israel, ac yn eu plaid
rhoi'r hen drigoliaid allan.

56 Er hyn temtient a digient Dduw,
hwn unig yw sancteiddiol;
Ac ni fynnent mo'r ufuddhau
i'w dyftiolaethau nefol.

57 Ond myn'd ar gil, ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-naws;
Megis bŵa a fai mewn cad,
ac ynddo daffiad gwyrdraws.

58 Hwyt-hwy yn fynych a'i cyffroent;
mewn canwedd troent oddiwrtho,
At wylfa nos, a delw o bren;
fal hyn y digient' efo.

59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn hwythau;
Felly dirmygodd Israel,
a gad'el ei ammodau.

60 Yna'r ymadawodd efo
â chyffegr Silo dirion:
Ei babel a'r brif ysgol ddyfeg,
lle b'asai'myfg ei ddynion.

61 Eu nerth a roes i garchar caeth;
dan elyn daeth eu mawredd:

62 Ei bobl ei han i'r cledau llym,
(fal dyna rym ei ddigedd.)
63 Ei wŷr ieuaingc fo'u rhoes i'r tân;
gwŷryfon glân rhoes heibio:

64 Ei offeiriad i'r cleddyf glas,
a'i weddw ni chafas wlo.

65 Yr Arglwydd gwedi hyn deffroce,
fal un a ddoe o gyfegu;
Neu fel gwr cadarn wedi gwin,
yn erwin i'w dycharynu.

66 Tathodd y gelyn yn ei ol;
rhoes mewn tragwyddol w'radwydd:
67 Rhoes wŷrion Josph dan un pwyth,
ac Ephraim lwyth i drangwydd.

68 Gwedi chwilio y rhai'n i gyd,
fo roes ei fryd ar Juda;
Ar fynydd Seion (ei drefiad)
o gariad i'w breswylfa.

69 Yna yr adeliadodd ef
adelad gref a hawddgar,
Yn gyslegr-lŷs byth i barhâu,
fel hen feiliadau'r ddaear.

70 Etholodd ef Ddafydd ei was,
yr hwn oedd ddifas fugail;
Ac a'i dug ef i'r maes yn lân
o'i gorlan a'i ddefeid-gail;

71 O borthi defaid mammanu wŷn,
i'w ddwyn i borthi dynion;
Iago, ac Israel, a'u plant;
dyna ei feddiant fyddlon.

72 Yntau a'u porthodd hwyt, yn ol
ei berffaith reiol galon;
Ac a'u trinodd hwy yn brydferth,
o nerth ei ddwyllaw cyfon.

S A L M LXXIX.

Lawer cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'th etifeddiath unig:
Rhod Caerfalem a'i chyffegr hi
yn garneddi o gerrig.
2 Rhoi cyrph dy weision, wrth eu rhaid,
i'hediad y ffurfafen:
I'n'feiliaid maes rhoi cig dy faint;
fel dyma fraint aflawen.

3 Fel ffrydiau dwfr, tywallt a wnaed
eu gwaed o amgylch dinas
Caerfalem, heb roi corph mewn bedd;
fel dyna ddiwedd atgas.

4 Yn ddirmyg, gw'radwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth, ydym.

5 O Dduw, pa hyd? wyt byth yn ddig?
ai fel tân ffyrng poethlym?

6 Tywallt dy lid ar bobl estron,
rhai nid adwaenon ni onot;
Ac ar deyrnafoedd ni eilw
(Dduw) ar dy Enw hynod.

7 Can's wŷrion Iago (bobl oedd gu)
y maent i'w hyŷu'n rhyfedd;
Ac a wnaethant i'r rhei ni fod
preswylfod anghyfannedd.

8 Na choffa'n canwedd gynt i'n hoës:
Dduw, bryfla, moes drugaredd:
Dy noddod a'n rhagflaeno ni,
fy mewn trueni'n gorwedd.

9 O Dduw ein hiechyd, cymnorth ni,
er mwyn dy fri gogonol;

A gwared, er mwyn dy Enw di,
ni rhag pechodau marwol.

10 Pan y gofynant, P'le mae'n Dduw?
dod arnynt amryw ffonnod,
I ddial gwaed dy ddwyfol blant;
ac yno cânt hwy wybod.

11 Dduw, doed ochenaid ger dy ffon
dy garcharorion rhygaeth;
Ac, yn dy ddirfawr ogoniant,
ymddiffyn blant marwolaeth.

12 Ein cym'dogion a'th gablodd di,
tâl i'r rhei ni yn gwblol
Eu cabledd i'w mynwes eu hun,
O Arglwydd Gun gorchestol.

13 Ninnau, dy bobl a'th ddefaid mân,
a wnawn i't gân ogonawl,
O oes i oes byth i barhâu,
ac i'th fawrhâu'n dragwyddawl.

S A L M LXXX.

CLYW di, Fugail i Israel,
fy'n arwain fel y defaid
Hil Iago; a llewyrcha di,
a'fledi ar gerubiaid.
2 Fel y gwelo Ephraim hyn,
Benjamin a Manasses;
Cyfod, cymnorth a gwared ni,
o'th fawr ddaioni cynnes.

3 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni;
Dduw, di a'n cedwi'n gyflym:
4 Dduw y lluoedd, clyw ein gweddi;
pa hyd y forri wrthym?

S A L M LXXX, LXXXI, LXXXII, LXXXIII.

5 Llewa'u bara, trwy wyla'n doff,
a wnacthoft di i'r eiddod;
A rhoi iddynt ddagrau bob awr,
trwy fefur mawr, yn ddiwed.

6 Duw, i'n gelynyion o bob parth
rhoist ni yn warth i'n gwaithwar;
7 Llewyrrcha d'wyneb, dychwel ni;
felly y'n cedwi'n gynnar.

8 Dygaist o'r Aiph't winwydden i'r;
rhoist iddi dir i dyfu;
A'r holl genhedloedd o bob man
troist allan cyn ei phlannu.

9 Arloesait y tir o'i blaen hi,
a pheraist iddi wreiddio;
10 Llanwodd, cuddiodd bob bryn a llawr,
fel cedrwydd mawr yn brigo.

11 A'i hiraidd frig effyn yr oedd
hyd forcedd ac afonydd;
12 Pa'm y rhwygaist gae'r fath bêr lwyn,
i bawb i ddwyn ei ffrwythydd?

Pawb ai hebio'n tynnu ei grawn,
pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni;
13 A'r baedd o'r coed yn turio'r llawr,
a'r bwythfil mawr i'w phori.

14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwel,
a dychwel, i ymg'leddu
Y winllan hon, a blennait di
â'th law, a'i rhoddi'dyfu.

15 Lle cadarnheist i ti dy hun
dy brif blanhigyn dedwydd;
16 Llygrwyd â'r cled, a'r tân yn faeth,
a hyn o waith dy gerydd.

17 I gryfhau gŵr dy ddehau-law,
boed drostlaw dy fraich nerthol;
Hwn a sicrheist i ti dy hun,
fef dros fab dyn dewisol.

18 Tros hwn tra'r rhoddych di dy law,
oddiwrthaw ni ddychwelwn;
O Dduw, dadebra, bywba ni;
ar d'Enw di y galwn.

19 A dadymchwel nyni i fyw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd:
Tywynna arnom d'wyneb-pryd;
ni a gawn iechyd bythoedd.

S A L M LXXXI.

Cenwch fawl i Dduw ein nerth;
cerdd brydferth cenwch iddo;
A llafar lais, a genau ffracth,
gerdwriaeth i Dduw Iago.

2 Cymmerwch gathl y fallwyr lân,
a moelwch dympan hefyd;
A cheilwch ganu, gyd â hyn,
y nabl a'r delyn hyfyr.

3 Cenwch udcryn ar loer newydd,
y pryd sydd nodol iddo;
4 Sef deddf yw hon ar ŵyl uchel
Duw Israel ac Iago.

5 Yn Joseph clymmodd hyn yn ddyf,
pan ddaeth o fyfge yr Aiph'twyr;
Lle clywais iaith oedd ddiethr im',
heb ddeall dim o'i hyfyr.

6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
tynna's faich eich yfgyddau;
Ac felly tynna's eich dwy law,
i'madaw â'r ffwrnefau.

7 I'th flinder gelwaist arnaf fi;
gwareda's di sut yma;

Wrth lais taran fy mhroffad oedd
ynglân dyfroedd Meriba.

8 Fy mhobl Israel, gwrando fi,
os ystyri yn ffyddlon;
9 Na fid ynot arall yn Dduw;
na chrymma i gaudduw eistron.

10 Myfi, yr Arglwydd Dduw, a'th ddug
o'r Aiph't-dir caddug allan;
Llanwaf dy fol heb ddifffyg dafn;
lleda dy safn yn llydan.

11 Ni choelhai Israel fy rhybudd;
ni fyddent ufudd ymy;
12 Gollyngais hwynt i'w ffyrdd eu hun,
i'w cynghor cyndyn bymy.

13 Och na wrandawfai Israel,
gan rodio'n ffel fy llwybrau;
14 A phwys fy llaw llethafwn fron
eu holl elynion hwythau.

15 Caeſion ein Duw, yn ei lid,
a offyngelid iddaw;
Ac ef a roisai yn y tir
ammodau hir i'r eiddaw.

16 Ein Duw a roisai iddynt borth,
trwy fralder cymnorth rhadol;
Rhoi mel o'r graig, rhoi llaeth yn fflith,
a gwenith yn ddigonol.

S A L M LXXXII.

HOLL farwyr byd mae Duw'n eu myfge,
pe cym'rent addyfg gantho;
Duw yw ym myfge y duwiau mân,
a'i farn fy lân heb ŵyro.

2 Pa hŷd y rhoddwch farn ar dro,
gan bleidio gyd â'r trawfson?
3 I'r tlawd, ymddisad, rheidus trwch,
paham na fernwch union?

4 Gwrandewch chwi ar y gwan a'r gwael,
a'r tlawd heb gael mo'i gyfraid,
(Pan ddel y rheini gar eich bron)
o ddwylaw'r trawfson diriaid.

5 Gwŷr heb wybod, heb ddeall chwaith,
fy'n rhodio taith tywyllhi;
Ni sylfent hwy, pe siglai'nglyd
yr hollfyd a'i sylfenti.

6 D'wedais mai duwiau fch yn fiwr,
a phlant i'r Gŵr Gortuchaf;
7 Er hyn mal dyn marw a wnnewch;
un gwymp a gewch â'ch hynaf.

8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
y ddaear a'i theyrnafoedd;
Can's mawr yw d'etfeddiaeth; ti
a feddi'r holl genhedloedd.

S A L M LXXXIII.

NA Ofega, na thaw, na fydd
di lonydd, Duw y lluoedd;
2 Wele, d'elynyion yn cryfhau,
gan godi' pennau i'r nefoedd.

3 Ymgyfrinachu dichell yn',
y lle mae ganthyn' fwrriad;
A dychymygu diben brudd
i ni, fy'n ymgudd danad.

4 D'wedasant, Dewch, difethwr hwynt;
na byddo honynt genedl;
Ac nâ byddo byth (meddant hwy)
am Israel mwy mo'r chwedl.

5 Ymgynghorasant bawb ynghyd,
ac yn un fryd i'th erbyn;
K

S A L M LXXXIII, LXXXIV, LXXXV, LXXXVI.

- 6 Edom, Ismael, Moab, blaidd,
a'r holl Hagariaid cyndyn.
- 7 Gebal, Ammon, Amaleciaid,
Philistiaid, a gwyf Tyrus;
- 8 Affur, yn gyd-fraich â phlant Lot;
fal dyna gnot malefys.
- 9 Tâl dithau adref yn y man,
megis i Madian greulon;
1 Sifera, ne'i Jabin fwrth,
a laddwyd wrth lan Cifon.
- 10 Yn Endor gynt bu laddfa sawr,
ar hyd y llawr ar walgar:
Gwna' honynt hwyrthau laddfa ail,
a'u cyrph yn dail i'r ddaear.
- 11 Gofod eu bonedd hwy fel Zeb,
ac Oreb, yr un diwedd;
A'u tywyfegion fel Zeba,
a Salmunna, i orwedd.
- 12 D'wedent, y mynnent yn eu byw
gyflegfa Duw i'w meddiant:
- 13 Fel troad rhod, neu wellt mewn gwynt,
dyna yr hynt a gaffant.
- 14 Fal y llyf y tân bob pren crin,
a'r ffam yr eithin mynydd;
- 15 Felly â'ih 'fform ymild hwy'n gynt
nâ dychryn corwynt efridd.
- 16 Llanw eu tâl o warth a chwys;
ceffiant ar ffrys yr Arglwydd;
- 17 Ac yn dragwyddol iddynt bydd
gywilydd, melf, a gw'radwydd.
- 18 Difether hwynt; gwyged dyn byw
mai d'Enw di yw Jehofa;
Ac mai ti unig Dduw fydd ar
y ddaear yn Orucha'.

S A L M LXXXIV.

- D**Y babell di mor hyfryd yw!
(O Arglwydd byw y lluoedd)
- 2 Mynych chwenychais weled hon,
rhag mor dra-thirion ydoedd.
Mae f' enaid i (fy Ion) mewn blys
i'ih gyflegr lys dueddu:
Fy nghalon i, a'm holl gnawd, yw
yn Nuw byw'n gorsolledu.
 - 3 Aderyn y to cafodd dý,
a'r wennol fry i'w chywion
Le wrth dy allor di i'w trin,
fy Nuw a'm Brenhin tiron.
 - 4 Gwýn ei fyd a drig yn dy dý;
caiff dy fohannu ddigon;
 - 5 Ac ynot ti fy'n cadarnhau,
a'ih lwybrau yn eu calon.
 - 6 Pe rhon a gorfod ar y rhai'n,
i'hyd glyn wylsfain dramwy;
Gofodant ffynnon iddyn' nhw,
a'r gwlaw a leinw fwyfwy.
 - 7 Ant rhagddynt bawb, o nerth i nerth,
nes cael yn brydferth ddyfod
I'm dangos i Dduw, gar ei fron,
yn Seion ei breswylfod.
 - 8 Arglwydd Dduw y lluoedd, clyw fi,
a'm gwedi, O Dduw jagof:
 - 9 Gwel wyneb d'Enneiniog, a'i ffad;
Duw'n tarian, n'ad fi'n anghof.
 - 10 Gwell yw nâ mil, un dydd i'ih dý;
am hynny mwy dewisol
Im' fod ar riniog y drws tau,
nâ phlasau yr amuwisol.

- 11 Sef, haul a tharian yw Duw mad,
a rydd rad a gogoniant:
Ni leffair ef ddaioni maith
i'r rhai a berffaith rodiant.
- 12 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,
anson i lawr dy gymmod:
Dedwydd yw'r dyn a rotho'i gred,
a'i holl ymddiried, ynod.

S A L M LXXXV.

- D**A wyt i'ih dir (Jehofa Ner)
dychwelaist gaethder Iago:
- 2 Maddenuaist drawled dy bobl di;
mae'u camwedd wedi' guddio.
 - 3 Tynnaist dy lid oddiarnoim ni;
troist dy ddiglloni awchlwm:
 - 4 O Dduw ein nerth, tro ninnau'n well,
a'ih lid bid bell oddiwrthym.
 - 5 Ai byth y digi wrthym ni?
a fori di hyd ddiwedd?
 - A laif dy lid o oes i oes?
 - Duw, gwirando, moes drugaredd.
 - 6 Pa'm? oni throi di a'n bywhau,
a llawenhau yr eiddod?
 - 7 O dangos in' dy nawdd mewn prydd;
felly cawn iechyd ynod.
 - 8 Beth a ddyaidd Duw am danaf,
mi a wrandawaf hynny:
Fe draetha hedd i'w bobl, a'i saint,
rhag troi ym mraint ynfydu.
 - 9 I'r rhai a ofnant Arglwydd nef,
mae'i iechyd ef yn agos;
Felly y caiff gogoniant hir
o fewn ein tir ni aros.
 - 10 Ei drugaredd, a'i wirionedd,
ar unwaith cyfarfuant:
 - Ei uniondeb, a'i hedd ynghyd,
trwy'r tir a'ingyd-gulanant.
 - 11 Gwirionedd o'r ddaear a dardd;
uniondeb chwared o'r nefoedd:
 - 12 Duw a ddenfyn in' ddaioni,
a'n tir i roddi crydoedd.
 - 13 Uniondeb oedd o flaen Duw nef,
a'r cyfion ef aed rhagddo;
A Duw a rodia yn ei waith,
fel i'r un daith ag efo.

S A L M LXXXVI.

- G**Ofwng, O Arglwydd, y glust dau,
clyw fy ngweddiau trymion:
- Gwirando fi, fy druan a thlawd,
o'ih barawd drugareddion.
 - 2 Cadw fy oes; gw'r cynnwys wy',
ac i'r ydwy'n credu:
Duw, bydd Achubwr da i'ih was;
o'ih ras tyr'd i'm gwaredu.
 - 3 Trugarha wrthyf, Arglwydd mad;
can's arnad llefa'n ddibaid:
 - 4 Einioes dy was, Duw, llawenha;
can's attad coda'f enaid.
 - 5 Can's ti, O Arglwydd, ydwy't dda
i'ih bobloedd, a thrugarog:
I'r rhai a alwant arnat ti,
mae dy ddaioni'n bleidiog.
 - 6 O Arglwydd, clyw fy llais mor llym,
a'm gwedi y'm myfyrdod:
 - 7 Clywi fy llais, gweli fy nghlwyf,
y dydd y bwyf i'm trallod.

S A L M LXXXVI, LXXXVII, LXXXVIII, LXXXIX.

- 8 Ym mysg y duwiau nid oes un fel dydi, Gun gogoned : Ym mysg gweithredodd cymmmain un nid oes yr un un weithred.
- 9 Y bobloedd oll a wracthoft (Ion) o'th flaen don' ac addolant ; A pha le bynnag a'r y bont, i'th Enw rhont ogoniant :
- 10 Can's tydi ydwyf fawr a phur ; yn gwnauthur rhyfeddodau ; A thydi'n unig wyt yn Dduw ; ni cheisfwn amryw dduwiau.
- 11 Dyfge i mi dy ffordd (O Arglwydd) caf yn rhwydd dy wironedd : Gwna fy nghalon yn un â thi, ac ofnaf fi dy Fawredd.
- 12 Fy Arglwydd Dduw, molianaf di â holl egni fy nghalon ; Ac i'th fawr Enw byth, gan dant, y rhof ogoniant cyfson.
- 13 Can's mawr yw dy drugaredd di, tu ag attaf fi yn barod : Gwaredaist f' enaid i o'r bedd, ac o'r gorddyfnedd ifod.
- 14 Duw, daethant arnaf fi wŷr belch, fel llu o welch ewin-ddrud : Ceisfent ddwyn f' einioes o'r byd hwn, i'w golwg gwn nad oeddych.
- 15 Ond tydi'n unig wyd hawddgar, a chlaiaf dy drugaredd : Hwyr i'th lid, ac i gymmod hawdd ; llawn o nawdd a gwirionedd.
- 16 O edrych arnaf ; moes dy ras i'th was, y fydd i'th orllwyn : Dod im' dy nerth ; cadw fal hyn fi, plentyn dy law-forwyn.
- 17 O Dduw, dod, o'th fferch, im' arwydd, er gw'radwydd i'm cafeion : Pan welant dy fod yn rhoi nerth im', ac ymadferth ddigon.

S A L M LXXXVII.

- S** Eilfeni hon (Ief Seion) fydd ar gyffegr fynyd ucho ;
- 2 Ac ar dy byrth rhoes Duw ei fferch uwch pob trig-lannerch Iago.
- 3 O ddinas Duw, prefwylfa'r Ion, mawr ydyw'r Ion am danad ; A gogoneddus air i't' fydd uwch trigfennedd yr holl-wlad.
- 4 Rahab, Babel, a Phalestin, a Thyrua flin, a'r Mwriaid, A fu i'th blant elynion gynt ; mae rhai o honynt unblaid.
- 5 Ond d'wedir hyn am Seion bér, Fo anwyd llawer ynddi, Nid ymbell un : can's fweccwr da yw Duw Gorucha' iddi.
- 6 Fe rydd yr Arglwydd yn ei rif y neb fo cyfrif' hono : Efe a efyd hyn ar led, Ief, Hwn a aned yno.
- 7 Cantor tafod, a cherddor tant, pob rhai i't' canant fawrglod ; A thrwy lawenydd mae'n parhau fy holl ffynhonnau ynod.

S A L M LXXXVIII.

- O** Dduw fy iechydd, hos a dydd mae'ngweddi'n ufudd arnad :
- 2 Gostwng dy glust, O Arglwydd nef, a doed fy llef hyd attad.
- 3 Can's mae fy enaid mewn dull caeth, a'm heinioes aeth i'r beddrod :
- 4 Fel gwr matw y rhifwyd fi, a'm nerth oedd wedi darfod.
- 5 Mor farw â rhai wedi eu lladd, a'u taffu nghladd mewn anghof, A laddit di mor siwr a hyn, na bai byth' honyn' atgof.
- 6 Gofodaist fi mewn dyfnder trwch, ac mewn tywyllwch eithaf :
- 7 Rhoist bwys dy ddig ar y corph mau, a'th holl for-donnau arnaf.
- 8 Pellheist fy holl gydnabod da ; 'r wyf yn ffeidd-dra iddyn' : Ni chaf fi fyned at un câr ; yr wyf mewn carchar rhy-dyn.
- 9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid) mewn gofid o fawr gyftudd : Duw, lleiais arnad yn fy mraw, gan godi'nwylaw beunydd.
- 10 Ai i'r meirw dangosi wŷrth ? a ddont i'th byrth i'th fofi ?
- 11 A draethir dy fawl yn y bedd, a'th lân wirionedd heini ?
- 12 Ai mewn tywyll y mae dy rad ? a'th iowndeb yngwlad angho' ?
- 13 Fal hyn (Duw) lleiais arnat ti ; O clyw fy ngweddi etto.
- 14 Pa'm (O f' Arglwydd a'm Duw) i'm rhaid y rhoi f' enaid ar wrthod ? Ac y cuddi dy wyneb-pryd ? fy nghoel i gyd fydd ynod.
- 15 Truan ymron matwolaeth wyl, mewn trynglwyf o'm hieuengtyd ; A'th ofni bunn yn nych-beth gwael, gan amneu cael mo'r iechydd.
- 16 Dy ddig a lifodd drofod fi ; d'ofn fydd i'm torri'n efridd :
- 17 Fel deifr y daethant yn fy nghylch, do, do, o'm hamgylch beunydd.
- 18 Ym mhell oddiwrthf rhoist bob câr, pob cyfaill hygar heibio ; A'm holl gydnabod a fu gynt, yr ydynt yn ymguddio.

S A L M LXXXIX.

- M** Yfyrtaf gerdd, byth i barhau, o drugareddau'r Arglwydd ; A'i wirionedd i'm genau fydd, hyd dragwydd, yn ebrwydd.
- 2 Sef d'wedais hyn ; Cair byth yn wir, addeledir trugaredd :
- 3 I barhau byth cair yn y nef dy gadarn gref wirionedd.
- 4 Fal hyn (O Dduw) atebait ym ; Mi wneuthym rwym, gan dyngu I Ddafydd, f' etholedig was, a'r gair o'm gras yn tarddu.
- 4 Fal hyn sicrhaf dy had di byth, a gwnaf wehelyth dreiniad : I'th gadarn faingc, o oed i oed, mi rof bob troed yn wastad.

5 Am hyn y sicrwydd trag'wyddawl,
y nef a fawl dy wyrthiau
Yngorfedd faint, ynghyrchfa hedd,
am bur wrionedd d' eiriau.
6 Pwy sydd cyflaf a'n Harglwydd eu,
pe chwiliid llu'r wybrennau?
Ym mylg angylion pwy mal Ion,
sef ym mhith tnebion duwiau?
7 Trwy gynnulleidfa ei faint ef
Duw o'r nef sydd ofnadwy;
A thrwy'r holl fyd, o'n hamgylch ni,
ei ofni sydd ddylladwy.
8 Pwy sydd debyg i ti, Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd?
Yn gadarn Ior, a'th wir i'th gylch,
o amgylch yr holl nefocedd.
9 Ti a ofyngei y môr mawr,
a'r don hyd lawr yn ystig;
10 A nerth dy fraich curi dy gas,
yr Aipht, fal gwas lludeddig.
11 Eiddot nef a daear i gyd;
seiliaist y byd a'i lanw;
12 Gogledd, deau, Tabor, Hermon,
sy dirion yn dy Enw.
13 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th law,
a'th gref ddeheu-law codi;
14 Nawdd a barn yw dy orfedd hir,
a nawdd a gwir a gerl.
15 Eu gwynfyd i'r holl bobl a fydd
a fo'u llawenydd ynod;
Ac yn llewyrch dy wyneb glân
y rhodian' i gyfarfod.
16 Yn d' unig Enw di y cânt
fawl a gogoniant beunydd:
Yn dy gyfawnder codi' wnant;
ac felly byddant ddedwydd.
17 Can's ti wyt gryfder eu nerth hwy
lle caffent fwy o dyciant;
Tydi a ddrychei eu cynn,
ac felly cedryn fyddant.
18 Can's o'r Arglwydd, a'i ddaioni,
y daw i ni ymddiffyn:
O Sanct Israel, trwy ei law,
oddyno daw ein Brenhin.
19 I'th Sanct y rhoist gynt wybodaeth,
trwy weledigaeth nefol:
Gofodais gymmorth ar gryf Gun,
drycheiais un dewisol.
20 Cefais (enneiniais ef yn os)
fy ngwas dewisol Dafydd
21 Ag olew sanct: braich a llaw gref
rhoist gyd ag ef yn llywydd.
22 Ni chaiff gelyn ei orthrymnu,
na'i ddrygu un mab enwir:
23 O'i flaen y coetha'i elynion,
a'i holl galeion dihur.
24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
rhof fi trwy gariad iddo:
Ac yn fy Enw i yn ddiorm
drycheir ei gorn esof.
25 Gofodaf ei law ar y môr,
ac o'r goror bwygilydd;
A gosodaf ei law ddeau
hyd derfynau'r afonydd.
26 Ef a weddia arnaf fi
i'w galedi, gan ddweddyd,
Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
yn gadarn o'm hieugctyd.
7

27 Minnau gwnaf yntau im' yn Fab,
yn Gynfab ac Etsedd;
Ar frenhinocedd y ddaear las
yn uwch ei ras a'i fawredd.
28 A chadwaf iddo (yr un wedd)
drugaredd yn drag'wyddol;
A'm cyfammod iddo yn llawn,
yn ffyddlawn, ac yn nerthol.
29 Gosodaf hefyd byth i'w had
nerth a mawrhad uwch bydocedd;
A'i orfedd-faingc ef i barhau
un wedd â dyddiau'r nefocedd.
30 Ond os ei blant ef (trwy afrol)
nid ant yn ol fy nghyfraith;
Os hwy ni rodiant, gan barhau,
i'm beirn a'm llwybrau perffaith;
31 Os fy neddfau a halogant,
ni chadwant fy holl eirchion:
32 Yna ymwelaf â'u cam gwrs
â gwiall, fcwrs, neu goedffon.
33 Ond ni thorraf ag ef un nôd
o'm hammod a'm trugaredd;
Ac ni byddaf fi ddim yn ol
o'm hyffryiol wrionedd.
34 Ni thorraf fy nghyfammod glân,
a ddaeth allan o'm genau;
Ac ni newidiaf air o'm llw;
mi a rois hwnnw'n ddiâu.
35 Yn fy sancteiddrwydd tyngais im',
na phallwn ddim i Ddafydd:
36 Bydd ei had a'i drŵn, yn ddi draul,
o'm blaen fel haul tragywydd.
37 Yn dragwydd y sicrheir ef,
fel cwrs (is nef) planedau
Haul neu leuad, felly y bydd
ei gwrs tragywydd yntau.
38 Ond ti a'n ffeiddiaist ar fyr,
ac yn ddiystyr lidiog:
Ti a gyffoaist yn dra blin
wrth dy Frenhin enneiniog.
39 Diddymmaist di dy air i'th was,
a'th ras, a'th addewidion;
Ac a'i halogaist ef yn fawr,
gan dastu i lawr ei goron.
40 A drylliaist ei fagwrydd ef,
a'i gaer gref rhoist yn adwy;
41 Yn egored felly y mae
yn brae i bawb fy'n tramwy.
42 I'w gymdogion gwarthrudd yw ef,
a than law gref ei elyn;
A llawen iawn y codent floedd,
bob rhai a oedd i'w erbyn.
43 Troist hefyd fin eu gledau ef;
a'i law oedd gref, a blygaist:
44 Darfu ei lendid ef, a'i wawr,
a'i drŵn i'r llawr a fwraist.
45 Pryd ei ieuengctyd heibio'r aeth,
a thi a'i gwnaeth cyn fyrred;
A bwriaist drosto-w'radydd mawr,
o nen hyd lawr y torred.
46 Pa hŷd, fy Nuw, y byddi' nghudd?
ai byth, fy Llywydd nefol?
A lyfeg dy lid di fel y tân
yn gyfan yn drag'wyddol?
47 O cofa f' oes ei bod yn fer:
ai'n ofer gynt y gwnaethost
Holl blant dynion? O dal dy law,
ac in' ni ddaw yn rhydost.

S A L M XCII, XCIII, XCIV.

S A L M XCII.

- M** Ohiannu'r Arglwydd da iawn yw,
a chyfarach Duw yn bennaf;
A chanu i'th Enw di fawl,
a'th gannaw! (y Goruchaf.)
- 2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd son y nos:
 - 3 Ar ddectant, naby! a thelyn,
myfyrio hyn, a i ddangos.
 - 4 Sef, trwy dy weithred llawen wy;
ennyn o nwy'n fy Nuw Naf:
Yngwaith dy ddwyllaw, fy Nuw Ior,
beunydd y gorfoledaf.
 - 5 Dy weithredoedd, ond mawrion ynt i!
 - 6 Dy helynt ni's gŵyr anghall:
Dy feddylliau o ddwn iawn fryd,
hyn ni's gŵyr ynsyd ddeall.
 - 7 Pan flodeuo yr enwir ddyn
megis llyfleuyn iraidd;
Pan fo drygweilch yn gref eu plaid;
Duw, yno rhaid eu diwraidd.
 - Y drwg flagur uchel yr ant,
a hwy a syrthiant beunydd:
 - 8 Tithau, yr Arglwydd, yn ddi-gel,
wyt uchel yn dragwydd.
 - 9 O Arglwydd, wele d' elynion;
dy gaeleion difethir;
A holl weithredwyr trais a cham,
yn ddinam, a wasgerir.
 - 10 Tydi a ddyrchen fy nghorn
fel yr unicorn perffath;
Hefyd â gwerthfawr olew i'r
y'm taenllir i eiwaith.
 - 11 Fy llygaidd a welant hefyd
fy ngwyls o'm gelymion;
A'm clustiau a glywant ar frys
f' ewyllys am ddrwg ddynion.
 - 12 Y cyson blodena i'r nen
fel y balmwydden union;
Cynyddu yn iraidd y bydd,
fel cedrwydd yn Libanon.
 - 13 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
yn goedwydd byw y tyfant;
Ac ynghyntedau ein Duw ni
y rheini a flodeuant.
 - 14 A dwyn eu ffwrth a wnant o faint,
yn amser henaint etto:
Tirfon, iraidd, a phrosafadwy,
a fyddant hwy yn hilio.
 - 15 I ddangos nad traws, ac nad cam,
yw f' Arglwydd a'm cadernyd;
Ac nad oes ynddo na channwedd,
na dim anwired hefyd.

S A L M XCIII.

- T** Eyrnau y mae yr Arglwydd;
mewn ardderchogrwydd gwisgodd:
Ymwigodd f' Arglwydd yn brydferth;
â nerth yr ymwegysodd.
- 2 Fe a sicraodd sail y byd,
heb sylfyd, yn ddihareb:
Dy faingc erioed a ddarparwyd;
ti wyd er tragwyddoldeb.
 - 3 Y llifeiriant (fy Arglwydd) faint
y llifeiriant yn codi:
Tyrfau a llif yn rhwygo'r llawr,
a thonnau mawr yn coethi.

- 4 Cadarn yw tonnau y moroedd,
gan dyrfau dyfroedd lawer;
Cadarnach yw yr Arglwydd mau
yn nhŷrau yr uchelder.
- 5 Dy dyfiolaethau ynt siwr iawn;
sef cyflawn yw sancteiddrwydd:
A gweddus yn dy dy di fydd
byth yn dragwydd, f' Arglwydd.

S A L M XCIV.

- O** Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym,
Dialwr llym pob traha:
O Dduw y nerth, ti biau'r tâl,
a'r dial, ymddigleiria.
- 2 Ymddyrc'hâ di, Farnwr y byd,
a thâl i gyd eu gobrwy:
I'r beichion a'r trahäus dod
y tâl a fo dyladwy.
 - 3 Pa hŷd (O Arglwydd) O pa hŷd
y chwared gŵyr byd drygionus?
4 Yr ymsalchiant yn eu drwg,
gan fygwth amlwg fffostus?
 - 5 A'th bobl di, Arglwydd, a faeddant,
a chyfluddiant dy drefnâd:
 - 6 Y weddw a'r dieithr a laddant,
lliafant yr amddifad.
 - 7 D'wedafant hyn heb geisio cêl;
Ein gwaith ni wêl yr Arglwydd:
Ac ni ddeall Duw lango hyn;
i ni ni ddisgyn aflwydd.
 - 8 Ym mysg y bobloedd difraw dôn,
ystyriwch ddynion anghall:
Chwithau ynsydion, O pa bryd
y rhowch eich bryd ar ddeall?
 - 9 Hwn a wnaeth y glust i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg?
Ac oni wel hwnnw yn hawdd,
a luniaidd i ni olwg?
 - 10 Oni cherydda hwnnw chwi,
fy'n cosp pob cenhedlaeth?
Ac oni wŷr hwnnw y fy'n
dysgu i ddyn wybodaeth?
 - 11 Gŵyr yr Arglwydd feddylliau dŷn,
mai gwagedd ydyni, diffaith:
 - 12 Duw, dedwydd yw a gospech di,
a'i fforddi yn dy gyfraith.
 - 13 Yr hon a ddysg i ddyn warhau,
i fwrw dyddiau dihir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fan y bawdd yr enwir.
 - 14 Can's ein Ior ni ei bobl ni ad,
a'i wir drefnâd ni wrthyd:
 - 15 Ef at farn iawn a gadarnha,
a phob dyn da a'i dilyd.
 - 16 Pwy a gyfyd gyd â myfi
yn erbyn egni trawfedd?
Pa rai a safant ar fy nhu
yn erbyn llu anwiredd?
 - 17 Oni bai fod Duw imi'n borth,
ac estyn cymmorth imi;
Braidd fu na ddaethai imi y loes
a roisai f' oes i dewi.
 - 18 Pan fawn yn cwyno, dan drymbau,
rhag bod i'm camrau lithro;
Fy Arglwydd, o'th drugaredd drud,
di a'm cynhelyd yno.
 - 19 Pan fo ynof amlaf yn gwau
bob rhyw feddylliau trymion;

S A L M XCIV, XCV, XCVI, XCVII.

Doe dy ddiddanwch di ar dro,
i gyfuro fy nghalon.
20 A oes gyfeillach i ti, Dduw,
â maint yr annuwlion,
Hwn a lunia anwiredd maith
yn lle y gyfraith union ?
21 Y rhai fy'n ymdyrru ynglyd,
ar fryd dwyn oes y cyffon ;
Ac yn eu cynghor yr ymwnaed
i geisio gwaed y gwirion ?
22 Ond yr unig Ior fydd, er hyn,
yn llwyr ymddiffyn f' enaid :
Ef yw fy nerth o'm hol a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriad.
23 Efe a dâl i bob dyn drwg
yn amlwg am ei gamwedd :
Y maleisus tyrn Duw o'r byd,
am ei chwyl o anwiredd.

S A L M XCV.

O Dowch, a chanwn i'r Arglwydd ;
efe yw llwydd ein bywyd :
Ac ymlawenhawn yn ei nerth ;
ef yw ein prydferth iechyd.
2 O down yn unfryd ger ei fron
â chalon bur ddioleghar :
Brysiwn at Dduw, dan lawenhau,
a chanwn salmau'n llafar.

3 Herwydd yr Arglwydd nef a llawr
y fy Dduw mawr yn ddiau :
Tywyflog mawr yw ef mewn trin,
a Brenhin yr holl dduwiau.
4 Efe biau'r holl ddaear gron,
a'r dyfnder eigion danaw :
Uchelder hefyd, eithafodd,
mynyddoedd fydd yn eiddaw.
5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a'u gwnaeth i ruo :
Ei ddwyllaw ffurfiafant yn wir
y lychdir, ac fydd ynddo.
6 Dowch, addolw'n, cyd-yngrymwn,
ac ymoftyngwn iddaw :
Ef yw ein Harglwydd unben Rhi ;
ef a'n gwnaeth ni â'i ddwyllaw.
7 Can's ef i ni y fydd Dduw da,
a phobl ei boſta ydym ;
A'i ddefaid ym, os chwi a glyw
ei air ef heddyw'n gyflym.
8 Meddyliwch fod eich bai ar led ;
na fyddwch galed galon ;
Fel yn nydd prawf, mewn anial dir,
lle cofir bod ymryson :

9 Y lle temiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod ;
Faint ydoedd y gweithredoedd mau,
yn ddiau cawfant wybed.
10 Dros ddeugain mlynedd â'r llin hon,
trwy fawr ymryson, d'wedais,
Pobloedd ynt cyfeiliornus iawn,
a'u calon yn llawn malais,
Can's nid adwaenent y ffyrdd mau,
onid amlhau eu tuchan :
11 Wrthynt i'm llied y tyngais hyn,
Na ddelyn i'm gorphwysfan.

S A L M XCVI.

O Cenwch glod i'r Arglwydd mad,
a moelwch ganiad newydd :

Yr holl ddaear, datgenwch fawl
yr Arglwydd nefawl beunydd.
2 Cenwch chwi glod i'r Arglwydd nef,
a'i Enw ef bendigwch ;
A'i iachawdwriaeth, trwy grefydd,
o ddydd i ddydd cyhoeddawch.

3 Datgenwch byth ei glod a'i rad
yngwlad y cenhedlaethoedd,
A'i ryfeddodau ef ym mhlith
pob amryw, amrith bobloedd.
4 Can's ein Harglwydd ni fydd Dduw mawr,
a rhagawr canmoladwy :
Uwch yr holl dduwiau y mae ef
yn Frenhin nef ofnadwy.

5 Duwiau y bobl eilunod ynt ;
ni ellynt mwy nâ chyfgod :
A'n Duw ni a wnaeth nef a llawr ;
fel dyna ragawr gormod.
6 Can's mawr ydyw gogoniant nef,
ac o'i flaen ef mae harddwch :
Yn ei gylfeigr ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfydwch.

7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawen rhowch i'r Arglwydd,
I'r Arglwydd rhowch ogonedd fry,
a nerth ; a hynny'n ebrwydd.
8 Rhowch ogoniant i'w Enw ef,
yr Arglwydd nef byth byrthoedd ;
A bywyd offwm iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddodd.

9 Addolwch f' Arglwydd ger ei fron
i'w gylfeigr, digon gweddol ;
A'r ddaear rhagddo, hŷd a lled,
dychryned yn aruthrol.

10 I'r holl genhedloedd d'wedwch hyn ;
Yr Arglwydd fy'n teyrnasi :
Nid yfgog y byd, fy'n sicr iawn ;
ef a wŷr uniawn farnu.

11 O llawenhaed nefolaidd do ;
i'r ddaear bo gorfoledd :
Rhued y môr a'i donau llawn,
a'r pylg fy' mewn ei annedd.
12 A gorfoledded y maes glas,
ei dwf, a'i addas ffyniant ;
A phob pren gwyrtdd fydd yn y coed,
i'r Arglwydd rhoed ogoniant :
13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod ;
a'i farn fydd hynod iawnwedd ;
Barna yn gyffon yr holl fydd,
a'r bobl, â'i gyd-wirionedd.

S A L M XCVII.

YR Arglwydd ydyw ein pen rhaitn ;
bo perffaith y ddaearen :
Ynysoedd cedyrn yr holl fydd,
bont hwy i gyd yn llawen.
2 Niwl a thywyllwch s' i'w gylch ef,
hyfydwch nef gyfannedd :
Lawnder a barn ydynt yn fail
ac adail maingc ei orfedd.

3 Tân â o'i flaen ef, ac a lyfeg
ym mylg ei holl etynion ;
4 A'i fellt yn ffamio trwy'r holl fydd,
oedd olwg enbyd ddiagon.
5 O flaen Duw, fel y tawdd y cwyr,
y brynau'n llwyr a doddent :
O flaen hwn (sef yr Arglwydd) ar
y ddaear y diffannent.

S A L M XCVII, XCVIII, XCIX, C, CI.

- 6 Yr holl nefoedd yn dda hyfys a ddengys ei gyfawnedd ;
A'r holl genhedloedd a welfant ei fawr ogoniant rhyfedd.
- 7 Gwradwydd i'r rhai a was'nathan y delwau mân cerfiedig :
Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfoeddig.
- 8 Dy farnedigaeth (O Dduw Ion)
a gelybu Seion ddedwydd :
Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n ennyn o lawenydd.
- 9 Can's ti (O Arglwydd) wyt fy Naf,
Oruchaf dros y ddaear :
Rhagorol yw'r dyrchafiad tau
uwchlaw'r holl dduwiau twyllgar.
- 10 Pob drygioni chwi a gafewch,
cartu a wnnewch yr Arglwydd ;
Hwn sydd yn cadw oes ei faint,
i'w dwyn o ddrygfaent afrydd.
- 11 Mewn daear yr egina i had,
goleuad daw i'r cyfion :
Ar ol tristwch, fo dry y rhod
i lân gydwybod union.
- 12 Yn yr Arglwydd, o'r achos hon,
chwi gyfion, llawenychwch ;
Trwy goffa ei sancteiddrwydd ef,
â llais hyd nef molennwch.

S A L M XCVIII.

- C**Enwch i'r Arglwydd newydd gân ;
Ei waith fu lân ryfeddod :
Ei law ddeheu a'i fraich a wnacth
in' iachawdwriaeth parod.
- 2 Yr Arglwydd hyfys in' y gwnaeth
ei iachawdwriaeth gyhoedd ;
A'i gyfawnder ef yn dda hawdd
datguddiawdd i'r cenhedloedd.
 - 3 Fe gofodd ei drugaredd hir,
a'i wiir, i dŷ Israel ;
Fel y gwelodd terfynau'r byd
ei iechyd yn ddymgel.
 - 4 I'r Arglwydd â chaniad llafar ;
chwi, yr holl ddaear, cenwch ;
A llafar lais, ac eglur lesf,
fry hyd y nef y lleiswch.
 - 5 Cenwch i'r Arglwydd Dduw fel hyn,
â'r delyn, a chywridant ;
A chyd â'r delyn, lais a thôn,
rhowch iddo gyffion foliant.
 - 6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglwydd Frenhin,
Ar yr udgyin, a'r chwythgyrn pres ;
fel dyna gyffes ddibryn.
 - 7 A rhued y môr mawr i gyd,
a'r byd, ac oll sydd ynddynt ;
 - 8 Y llif-ddyffoedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.
 - 9 Curant, canant, o flaen Duw cu,
yr hwn fy'n barnu'r bydoddd :
I'r byd y rhydd ei farn yn iawn,
ac yn uniawn i'r bobloedd.

S A L M XCIX.

- Y**R Arglwydd Dduw yw ein Brenhin,
er maint yw trin y bobloedd :
Mae'n eistedd rhwng dau gerubyn ;
fe gryn pob daear-leoedd.

- 2 Canys Brenhin mawr ydyw'r Ion
yn Seion, o'i ddyrchafael ;
Ac uwchlaw pobloedd yr holl fyd,
y sydd o ryddyd uchel.
- 3 Cyd-foliannant, o'r nef i'r llawr,
dy Enw mawr rhagorol :
Ofnadwy, sanctaidd, yw i'w drin.
- 4 Tithau (O Frenhin nerthol)
A geri farn, darpeti iawa
yn gyfiawn heb draws-olgo ;
A barnedigaeth bur ddidolst
a wnacthoft di yn Iago.
- 5 Dyrchefwch yr Arglwydd ein Duw ;
sef sanctaidd yw i'w fawredd :
Ymgrymmwch o flaen ei stol-draed ;
felly parhaed ei fawledd.
- 6 Moses ac Aron, sanctaidd blaid,
ym mhlith offeiriaid gyrrodd :
Samuel galwai ei Enw ef ;
yntau o'r nef atebodd.
- 7 Mewn colofn o niwl y bu wiir
gan Dduw lasaru wrthynf,
Tra suant hwy yn cadw ei foedl,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.
- 8 Gwrandewaisf arnynt, doelaisf ged,
a'u harbed, gan ymattaf :
Duw ein Naf, dy nawdd parod fu,
a hwythau'n haeddu dial.
- 9 Dyrchefwch ein Duw Ior am hyn,
yn Seion fryn cyflegriaidd :
Ymgrymmwch iddo yn eich byw ;
sef unig Dduw sydd sanctaidd.

S A L M C.

- I**'R Arglwydd cenwch lasaf glod,
a gwnewch ufudd-dod llawen fyd :
2 Dowch o flaen Duw â pheraidd dôn,
tigolion y ddaear i gyd.
- 3 Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd Dduw,
a'n gwnaeth ni'n fyw fel hyn i fod,
Nid ni'n hunain : ei bobl ym ni,
a defaid rhi ei borfa a'i nôd.
 - 4 O ewch i'w byrth â tholch brau ;
yn ei gynteddau molwch ef :
Bendithiwch Enw Duw hynod ;
rhowch iddo glod trwy lasaf lesf.
 - 5 Can's da yw'r Arglwydd, Awdur heidd ;
da ei drugaredd, a dilyeth :
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes i oes, a bery byth.

S A L M CI.

- D**Atganaf drugaredd a barn ;
i'r Arglwydd cadarn canaf :
2 Byddaf ddeallus mewn ffordd wŷch,
hyd oni ddelych attaf.
- 3 A rhodiasf yn fy nhy yn rhwydd,
a thrwy berffeithrwydd calon :
4 Pob peth drwg sydd genyf yn gas,
a childyn ddifas ddynion.
 - 5 Calon gyndyn ynof ni bydd ;
drwg weithydd ni dnabyddaf :
6 'Sglandrwr dirgel, a'r balch uchel,
o'r achos ni oddefaf.
 - 7 Ar ffyddloniaid mae'ngolwg i ;
fe lŷn y rheini wrth i ;
A'r hwn a roddio mewn ffordd dda,
hwn a was naetha imi.

S A L M CII, CII, CII.

7 Ni chaiff aros o fewn fy rhy
un dyn ac fy dwyllodrus ;
Yn fy ngolwg un dyn ni bydd
a lunio gelwydd trefnus.
8 Holl annuwilion fy ngwlad faith
yn fore ymaith torraf ;
Fel na ddolont i ddinas Dduw,
y cyfiyw a ddiwreiddiaf.

S A L M CII.

O Arglwydd, erglyw fy ngweddi,
a doed fy nghn hyd atiad :
2 Na chudd d'wynneb mewn ing tra fwyf ;
clyw, clyw, pan alwyf arnad.
3 Fy nyddiau aethant fel y mwg,
fel cynddrwg y m cyffuddiwyd ;
Fy efgryn poethant achos hyn,
fel tewyn ar yr aelwyd.
4 Fy nghalon t'rawyd â chryn ias,
ac fel y gwellt-glas gwywodd,
Fel yr anghofais fwyta mwyd ;
dimgywyd fi yn ernodd.
5 Glynodd fy efgryn wrth fy nghroen,
gan faint fy mhoen a'm tuchan,
6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dylluan ;
7 Neu fel un o adar y to,
a fai yn gwylio i' fywyd.
Yn rhodio'n unig ben y ty,
wyf anhy, ac anhyfryd.
8 Fy ngelymion, â thafod rhydd,
hwy beunydd a'm disenwant ;
A than ynfydu yn eu gwyn,
i'm herbryn y tynsasant.
9 Fel llwch a lludw yn fy mhla,
fu'r bara a fwyteis ;
Yr un wedd yn y ddiod sau
fy nagrau a gymmysgais.
10 A hyn fu o'th ddigofaint di,
am i' fy nghodi unwaith ;
Ac herwydd bod dy ddiig yn fawr,
i'r llawr y'm telfaist eilwaith.
11 Fy nyddiau troiant ar y rhod,
ac fel y cylgod ciliant ;
Minnau a wywais, achos hyn,
fel y glafwelltyn methiant.
12 Ond tydi, Dduw, fy Arglwydd da,
a barhei yn dragwyddol :
O oes i oes dy Enw a aeth
mewn cofadwriaeth grafol.
13 O cyfod bellach, trugarha,
O Dduw, bydd dda wrth Seion :
Mae'n fadws iddi drugarhau ;
fel dyrna'r nodau'n union.
14 Can's hoff iawn gan dy weiffon di
ei meini a'i magwyrau ;
Maent yn tofuriu wrth ei llwch,
a'i thrifwch, a'i thrallodau.
15 Yno yr holl genhedloedd byw
yr Arglwydd Dduw a ofnant ;
A'r holl frenhinoedd trwy y byd
a ront i' gyd-ogoniant.
16 Pan adellader Seion wch,
a hon yn ddrych i'r gwledydd ;
Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
y molir e'n dragwydd.
17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael ;
rhoes iddynt gael eu thrachau ;

18 'Sgrifennu hyn : a'f oes yn ol
a gaiff ei gannol yntau.
19 Can's Duw edrychodd o'r nef fry
ar ei gyssegr-dy, Seion ;
20 Clybu ei gridffan, e' rhyddellau
plant angau i garbarorion.
21 Fel y cyd-leisient hwy ar gân,
yn Seion lân, ei foliant ;
Ac yng Nghaerfaleu, yr un wedd,
ei fawredd a'i ogoniant.
22 Hyn fydd pan gasglu pawb ynghyd
yn unfryd i w folannu ;
A'r holl deyrnafoedd dont yngŵydd
yr Arglwydd, i'w wasnaethu.
23 Duw ar y ffordd lleihaidd fy nerth ;
byrhaidd fy mhrydferth ddyddiau :
A mi'n disgwyl rhyddhad ar gais,
yna y d'wedais innau,
24 O Dduw, na thor fy oes yn frau
ynghanol dyddiau f' oedran :
Dy ffynddoedd di fydd ei oed ;
o oed i oed y byddan.
25 Di yn y dechreu dodaist fail
odd' isod adail daear ;
A chwmpas wybren uwch ein llaw
yw gwaith dy ddwylaw hawddgar.
26 Darfyddant hwy, parhei di byth ;
treuliant fel llyth drwsadau :
27 Troi hwynt fel gwig, llygru a wnant ;
felly newidiant hwythau.
Tithau, Arglwydd, yr un wye ti,
a'th ffwyddau ni ddarfyddant ;
28 Holl blant dy waifon gef dy ffon,
a'u hwyron, a breswylant.

S A L M CII.

FY enaid, mawl Sanct Duw yr Ion,
a chwbl o'm heigion ynof :
2 Fy enaid, n'ed sawl f' Arglwydd nef,
na'i ddoniau ef yn anghof ;
3 Yr hwn fy'n maddau dy holl eddrwg,
yr hwn a'th ddwg o'th lesgedd ;
4 Yr hwn a weryd e' oes yn llon,
drwy goron o'i drugaredd.
5 Hwn a ddiwalla d' enau di
â'i lawn ddaioni pybyr ;
Trwy adnewyddu i' dy nerth
mor brydferth a'r ben cryf.
6 Yr Ion cyflawnder, barn a wnai
i'r rhai fydd orthrymnedig ;
7 Dangos a wnaeth ei braf ffyrdd hen
i Foelen yn nodedig ;
Ac i Israhel ei holl ddawn.
8 Duw, llawn yw o drugaredd ;
Hwyr yw ei lid, parod ei rad ;
fel dyna gariad rhyfedd.
9 Nid ymylon ef â ni byth ;
nid beunydd chwyth digofaint ;
10 Nid yn ol ein drygau y gwnei
â ni ; ni'n cospai cymmaint.
11 Cyhyd ac yw'r ffurfafen fawr
oddiar y llawr o uchder ;
Cymmaint, i'r rhai a'i hestant ef,
fydd nawdd Duw nef bob amser.
12 Os pell yw'r dwyrain o'eu lla
oddiwrth orllewin fachled ;
Cyn belled ein holl beched llym
oddiwrthym ef a'i fymant.
M

S A L M CIII, CIV.

- 13 Ac fel y bydd nawdd, fersch, a chwant,
tad da i w blant naturiol;
Felly cawn fersch ein Tad o'r nef,
os ofnwn ef yn dduwiol.
- 14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyr;
fe w'r mai llwch yw'n deffnydd:
15 Oes dyn fel gwellt-glas sy'n teghau,
neu ddail, neu fiodau maefydd.
- 16 Yr hwn, cyn gynted ac y dël
y gwynt â'i awel drofodd,
A chwythir ymaith felly o'i le,
na wyddys p'le y tyfodd.
- 17 Ond grassawn drugaredd a fydd
yn lân dragwydd feddiant,
O oes i oes, heb drangc, heb drai,
gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
- 18 A'i gyfiawnder i blant y plant
a gadwant ei gyfammod,
O chofant ei orch'mynion ef,
mae teyrnas nef yn barod.
- 19 Yno mae ei orfeddfa ef,
sef yn y nef tragwyddol;
A llywio y mae ef bob peth
drwy ei frenhinieth netol.
- 20 Bendithiwch chwi yr Arglwydd Ion,
angylion, a'i holl gedym:
Ei lân orch'mynion ef a wnnewch,
a'i lais gwrandewch yn drachwyrn.
- 21 Bendithiwch chwi yr Arglwydd Ner,
ei luoced tyner tiron:
Ei'wyllys gwnewch, canlynwch wir,
chwyechwi ei gywir weision.
- 22 Bendithiwch chwi yr Arglwydd nef;
ei holl waith ef fy hylwydd:
Ym mhob man oll o'i drefn a'i hawl,
O f' enaid, mawl di'r Arglwydd.

S A L M CIV.

- F**Y enaid, mola'r Arglwydd Dduw,
O f' Arglwydd, Dduw y mawredd:
Mawr wyt, gogoniant a gai di;
ymwilgi ag anrhydedd.
- 2 Megs ei ddillad, y gwiig fo
am dano y goleuad:
Rhydd yn ei gylch yr wybr ar dân,
yn llydan, fel llen wastad.
 - 3 Ar ddeifr rhoes sail ei 'rtefyll cau;
gwnaeth y cymmylau iddo
Yn drŵn olwynog: mae ei hynt
uwch efgyll gwynt yn rhodio.
 - 4 Gwnaeth bob chwythad iddo'n gennad,
gogonedd y ffurfafen;
A'i weinidogion o ffam dân
a wibian i' hŷd yr wybren.
 - 5 Cref y rhoes sail y ddaear gron,
fel na fyfll hon oddiyno;
Yr hon a bery, fel y rhoes,
o oes i oes heb figlo.
 - 6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
â'r eigion yn fantellau;
Ac oni bai dy ddeheu-law,
ae'r deifr uwchlaw y bryniau.
 - 7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
fel pan y synio taran:
Trwy fraw a brys ar hŷd y ddol
y deifr i'w hol a lithran.
 - 8 Weithiau y codai'r deifr yn fryn;
weithiau fel glyn pannylent,
3

- Lle' trefnaist iddynt bannwl cau;
ac weithiau y gorphwysent.
- 9 Gofodaist derfyn lle'r arhont,
ac fel nad elont droffo;
Ac na ddelont hwy fyth ar lawr
y ddaear fawr i'w chuddio.
 - 10 Rhoes Duw ffynnon i bob afon,
a phawb a yfant beunydd;
A rhed y ffrydau i' hŷd y glyn,
a rhwng pob bryn a'u gilydd.
 - 11 Yfant yno'nifeiliaid maes,
afynod myng-laes gwylltion,
Heb ymadael â llawr y nant,
hyd onid yfant ddiigon.
 - 12 Ac adar awyr dont ger llaw,
i leifaw rhwng y coedydd;
Yn canu' fawl o bren i bren,
cethyddiaeth lawen ufudd.
 - 13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
fo wlych â gwlaw oddiarno;
A'r gwaftad dur efe a'i gwlych,
bob grwn a rhych i ffrwytho.
 - 14 Parodd i'r gwellt dyfu, wrth raid
anifeiliaid; a'r llyfiau,
Er da i ddyn; lle rhoes, o'r llawr,
ymborthiant mawr rhag angau.
 - 15 A gwin llawena calon dyn,
ag olew tywyn wyneb;
A bara nerthir calon gŵr
mewn cyflwr digonoldeb.
 - 16 Preniau'r Arglwydd, o fugin llawn,
o'i unig ddawn y tyfan;
Sef y coed cedrwydd brigog mawr
a roes e'n llawr y Liban.
 - 17 Lle mae nythod yr adar mân
mewn prenau glân cadeirir;
Lle, mewn ffynnidwydd glwyfwydd glyn,
mae ty'r aderyn, trwynhir.
 - 18 Y mynydd uchel, a'r bryn glas,
yw llwybr y danas fychod;
Ogof y dollgraig a wna les,
yn lloches i'r cwingod.
 - 19 Fe roes i'r llenad ei chwrs clau,
a'i chyffnewidiau hefyd;
A'r haul o amgylch y byd crwn,
fo edwyn hwn ei fachlud.
 - 20 Tywyllwch nos a roed, wrth raid,
i fwyffiliaid y coedydd:
21 Y llewod rhuant am gael maeth
gan Dduw, yfgyfaeth beunydd.
 - 22 A chweddi cael yr ymborth hyn,
pan ddel haul atyn' unwaith,
Ymgafglant hwy i fyn'd i'w ffau,
ac i'w llochelau, eilwaith.
 - 23 Y pryd hwn cyfyd dyn i'w waith,
ac i'w orchwyliaeth efgud;
Ac felly'r erys dan yr hwyr,
lle' caiff yn llwyr ei fywyd.
 - 24 O Dduw, mor rhyfedd yw dy waith!
o'th synwyr beffiaith dradoeth,
Gwnaethof bob peth â doethder dawp;
a'r tir fy lawn o'th gyfoeth.
 - 25 A'r llydan for, y deifr yn mylg,
lle aml yw pylg yn llemmain;
Lle yr ymlugant, rif yr ôd,
bwyffflod mawr a bychain.
 - 26 Yno yr â y llongau glân
dros y Lefathan heibio,

S A L M CIV, CV.

Yr hwn ' ofodait di, lle mae
yn cael ei chwarae ynddo.
27 Hwyt oll digwylant, yn ei bryd,
am gael oddiwthyd borthiant;
I gael dy rodd, ymgafgu 'nghyd,
ie am eu bywyd, byddant.
28 Duw, pan agotech di dy law,
oddiyno daw daioni:
Pob anifail, a phob rhyw beth,
a ddaw yn ddifeth ini.
29 Pan guddiech di dy wyneb-ryd,
a chafgu d' yspryd allan;
Crynant, trengant, ac ant i'w llwch,
mewn diwedd trwch a thrwstan.
30 Duw, pan ollngdech di dy rad,
fel rhodi cread newydd;
Y modd hyn wyneb yr holl dir
a adnewyddir beunydd.
31 Yr Arglwydd gogonedus fydd,
trwy fawr lawenydd, byrthoedd:
Yr Arglwydd yn ddiau a fedd
orfoedd yn y nefoedd.
32 Ein Duw o'r nef a edrych ar
y ddaear, a hi' ddychryn:
Os cyffwrdd â'r mynyddoedd draw,
y mwg a ddaw o honyn.
33 Canaf i'r Arglwydd yn fy myw;
canaf i'm Duw tra fyddwyf:
34 Mi a lawenhaf yn fy Ion;
bydd ffyddlon hyn a wnelwyf.
35 Y trawfion oll o'r tir ant hwy;
ni bydd mwy annuwlion:
Fy enad, mola Dduw yn rhodd;
mae hyn wrth fodd fy nghalon.

S A L M CV.

Cllofared pawb yr Arglwydd nef;
ar ei Enw ef y gelwch;
A'i weithredoedd ym mylg pobloedd
yn gyhoedd a fynegwch.
2 Cenwch ei gerdd, clodforwch hwn,
a'i ddidwn ryfeddodau:
3 Y rhai a gais ei Enw (y Sant)
llaweniant â'u calonnau.
4 Ceiswch yr Arglwydd, a'i nerth mawr,
a'i fodd bob awr yn rhadlon:
5 Cofwch ei holl ryfeddodau,
a barn ei enau cyfion.
6 O had Abraham ei was fo,
o feibion Iago'r ethol:
7 Ef yw ein Duw, a'i farn ef aeth
dros holl diriogaeth fydol.
8 Bob amfer cofodd ei gyngrair,
ei air, a'i rwym ammodau,
9 Ag Abraham, Ifac, a'i hil,
a mil o genhedlaethau.
10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
ac yn rwym greddf dragwyddol:
11 Ac i Israël y rhoes lân
wlad Canan yn gartrefol.
12 Pan oedd yn anaml iawn eu plaid,
a hwy'n ddieithriad ynddi;
13 Ac yn rhodio o'r wlad i'r llall,
yn dioddef gwall a chyni;
14 Llefeiriodd iddynt gam yn dynn:
o'r achos hyn, brenhinoedd
A geryddodd ef yn eu plaid;
a'i air a gaid yn gyhoedd.

15 A'm Henneniog na chyffyrddwch;
na ddrygwch fy mhrophwydi:
16 Galwodd am newyn ar y tir;
yn wir dug fara' honi.
17 O flaen ei blant y gytrodd ras;
Joseph yn was a werthwyd:
18 Ar ei draed y rhoed haearn tyn;
mewn gefyn y cystuddiwyd.
19 Gwisgodd y gefyn hyd y byw,
nes i air Duw amseru:
Trwy Ddiw y casas ef ryddhad,
a phrifad, er ei garu.
20 Yna gyrrwyd i'w gyrchu fo
ger bron hen Pharo frenhin;
Ac y gollyngwyd ef ar led
o'i gam gaethiwed ryffin.
21 O hyn ei ofod ef a wnaeth
yn bennaeth ar ei deulu,
Ac o'i holl gyfoeth ef, a'i wlad,
ys da fawrhaf oedd hynny;
22 I ddyfgu rheolwyr ei lys
ei'wyllys a'i foddiondeb;
I fforddio henuiaid y wlad
yn wastad mewn doethineb.
23 Daeth Israël i'r Aipht, tir Cam,
lle'r oedd yn ddinam efron;
24 Lle llwyddodd Duw hil Iago bach
yn amlach nâ'u cafeion.
25 Yna y troes eu calon gau
i lwyr gafau ei bobloedd:
I'w weision ef i wreuthur twyll,
a llid (nid amhwyll) ydoedd.
26 Duw gytrodd Foesen, ei was hen,
ac Aron llen dewisol,
27 Yn nhir Ham i arwyddocau
ei nerth a'i wyrthiau nodol.
28 Rhoes Duw dywyllwch dros y wlad;
er hyn ni chad ufudd-dod:
29 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,
a lladd a wnaed eu pyfgod.
30 I'w tir rhoes lyffaint, heidiau hyll,
yn 'steyll eu brenhinoedd:
31 Daeth ar ei air wybed, a llau,
yn holl fannau eu tiroedd.
32 Fo wlawiodd arnynt genlysg mân,
a'u tir â thân a yfodd:
33 Eu gwinwydd a'u ffygywydd mât,
a choed y wlad, a ddrylliodd.
34 Ceiliog rhedyn, a lindys brwd,
yn difa cnwd eu meusydd;
35 Uwchlaw rhif, trwy yd, gwellt, a gwair;
a hyn trwy air Duw Ddofydd.
36 Cyntaf-anedig pob pen llwyth,
a'u blaenffwyth, ef a drawodd,
Ym mhob man trwy holl dir ei gas;
a'i bobl o'i ras a gadwodd:
37 Ac a'u dug hwyt yn rhydd mewn hedd,
o'winedd eu cafeion,
Heb fod o honynt un yn wan,
ac aur ac arian ddiagon.
38 A llawen fu gan wŷr y wlad,
o'r Aipht pan gad eu gwared:
Daeth arnynt arwyd y llaw gref
a ddaeth o'r nef i wared.
39 Rhoes Duw y dydd gwrmmwl uwch ben;
fel mantell wen y toodd:
A'r nos goleuodd hwyt â thân;
fal hyn yn lân y t'wyfodd.

S A L M CV, CVI.

- 40 Fe a roes iddynt, ar y gair,
gig foff-ialr i'w beiddon;
A bara, o'i orchymyn ef,
a ddaeth o'r net i'w portin.
- 41 Holltodd y graig, daeth deifr yn llŷ,
fel pe baent brif afonydd;
Cerdodd yr hedlif, a rhoes wlych
i' hyd pob lle fych o'i gwledydd.
- 42 Cofio a wnaeth ei air a'i ras
i Abram ei was ffyddlon;
- 43 A thrwy fawr nerth, yn rhydd o gaeth
y gwnaeth ei ddewifolion.
- 44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
a'u llafur troes i'w meddiant;
- 45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
rhowch hyd y nef ei fofiant.

S A L M CVI.

- M** Olwch yr Arglwydd, can's da yw;
moliennwch Dduw y Llywydd:
Oblegyd ei drugaredd ffr
a bery yn dragwydd.
- 2 'R Arglwydd, pwy all draethu ei nerth,
a'i holl dirion-ferth fofiant?
- 3 A wnel gyfawnder gwyn eu byd,
ei farn i gyd a gadwant.
- 4 O Arglwydd, cofia fi dy was,
yn ol dy ras i'r eiddod;
Ymwel â mi, i'm cyfludd caeth,
â'th iachawdwriaeth barod.
- 5 Fel y gwelwyf, ac y chwartdwyf,
wých urddas d'etieddiaeth;
Ac y cyd-ganwyf fawl un dôn
â'th ddewifolion oediath.
- 6 Pechod, canwedd, ac annoethedd,
a wnaethom gyd â'n tadau:
Ef a gae'd arnom ormod gwall,
heb ddeall dy fawr wrythiau.
- 7 Yngwlad yr Aipht, wrth y môr Coch,
yn gyndyn groch anufudd;
Heb gofio amled fu dy ras,
haeddasom atgas geiydd.
- 8 Etto, er mwyn ei Enw ei hun,
Duw Cun a ddaeth i'n gwared;
I beir i'r byd gydnabod hyn,
ei fod ef cyn gadarned.
- 9 Y dyfnfor Coch, a'i ddyfrllyd wlych,
a wnaeth e'n fych â'i geiydd:
Trwy ddyfnder eigion aent ar frys,
fel myn'd i'r byd yffys mynydd.
- 10 Fel hyn y dug hwyt trwodd draw
o ddwyllaw eu cafeon;
Ac y tywyfodd ef ei blant
o feddiant eu gelynyon.
- 11 Y deifr a guddiodd yr Aipht ryw;
nid oedd un byw heb foddi:
12 Yna y credent i'w air ef,
a'i gerdd hyd nef ae'n wlygi.
- 13 Er hyn, dros gof, mewn amser byr,
y rhoent ei bybyr wrythiau;
Heb sefyll wrth air un Duw Ior,
na'i gyngor, na'i ammodau.
- 14 Ond cododd arnynt chwant a blys
yn nyrys yr anialwch;
Gan demtio Duw â rheibus fol
ynghanol y diffcithwch.
- 15 Rhoes iddynt lenwi eu holl ffys;
rhoes annhycianus affwydd;
4

- 16 Lle digient Moses wrth eu chwant,
ac Aron, sant yr Arglwydd.
- 17 Egorai'r ddacwr yn y man,
a llyngcai Dathan ddybryd;
Ac a gynhullodd i'r un llam
holl lu Abiram hefyd.
- 18 Ac yn ei ddig enynodd tân
yn fuan yn eu canol;
Llosgi y rhai'n, eu tersyn fu,
yn ulw, y llu annuwiol.
- 19 Yn Horeb gwnaethant dawdd-lun llo,
ac iddo ymgrymasant:
20 I lun llo, a borai wellt mân,
y trolian' eu gogoniant.
- 21 Anghofent wrythiau Duw ar bynt,
(a fasai gynt Achubwr
22 Yngwlad yr Aipht, môr Coch, tir Ham)
heb feddwl am eu cyflwr.
- 23 D'wedodd mai eu difetha'wnai,
oni bai i'w was Moeser,
Trwy sefyll o'i flaen i'w lid maith,
droi ymaith eu drwg ddilen.
- 24 Dirmygent hwy y pryderth dir,
ac i'w air gwir ni chredent;
- 25 Ond yn eu peyll grwgnach tro,
ac arno ni wrandawent.
- 26 Yno dyrchafodd Duw ei law,
i'w cwympâw trwy'r anialwch:
27 'R hŷd tiroedd, a phobloedd anghu,
i'w tanu mewn di'ffyrwch.
- 28 A Baal-peor aent ynghyd,
ymgredu i gyd ag efo:
Ebyrth y meirwon a fwy'ent,
a Duw a roddent heibio.
- 29 Fal hyn digiafant f' Arglwydd Dduw
â chyfryw goeg ddychmygion:
Yntau anfonodd bla'n eu mylg;
fal dyna derfysg greulon.
- 30 Yna cyfododd Phinehes,
mewn cyflawn wres i ddial:
A phan roes hwn ei farn yn dda,
Duw ar y bla roes attal.
- 31 A chyfrwyd y weithred hon
yn weithred gyfion ynddo,
O oes i oes (trwy air Duw Ion)
pan ddelai fon am dano.
- 32 Ac wrth lan dwfr Meriba gynt,
yno cyffroynt gynnen;
Lle digient Dduw â'u cradler ffracth;
am hyn bu'n waeth i Foescan.
- 33 Wrth gythredo yfpyrd y sant,
hwy a barafant hefyd
I'w enau draethu gair ar fai,
a'r na pherthynai i dd'wedyd.
- 34 Ni laddent chwaith bobloedd y wlad,
wrth archiad Duw y lluoedd;
- 35 Ond ymgymygu â hwyt yn gu,
a dyfgu eu gweithredoedd.
- 36 Gwasanaethu eu duwiau gau,
y rhai fu faglau iddyni;
- 37 Aberthu eu plant, yn fab, yn ferch,
o ferch i'r cythraul eilun.
- 38 A thywallasant wriou wad
dan draed gau-dduwiau Canan;
Y tir (wrth aberthu eu plant)
â gwaed llygrasant weithian.
- 39 Felly o'u gweithredoedd eu hun
yn un ymhalogasant;

S A L M CVI, CVII.

Puttenio wrth eu cwrs a'u byrd;
ac felly cyd-lygrasant.

40 Wrthynt ennynodd Duw mewn dig,
am hyn, â ffyrnig gyffro i
Cas a ffaidd felly yr aeth
ei eisteddiath ganddo.

41 O'r achos hwn eu rhoddi a wnaeth
dan bob cenhedlaeth gynlyn,
Mewn cyflwr cas dan estrar blaidd,
a'u cas yn feistrad arnyh.

42 Eu gelynion aethant yn ffrom,
a'u llaw fu drom a ffyrnig:
Felly y darostyngwyd hwy,
a mwyfwy fu eu dirmyg.

43 Mynych-wardodd Duw ei blant;
hwy a i digiafant yntau
A'u cwrs eu hun: daeth cyffudd hir
am waith eu henwir feiau.

44 Pan welai arnyh ing na thrais,
fo glywai lais eu gweddi:
45 Gan gofio i air, rhoi nawdd a wnaeth,
o'i helaeth fawr ddaioni.

46 A throi yn drugarog a wnaeth
y gwyr yn gaeth a'u chlydnt;
Y rhai y bafai'n fawr eu cas,
cael mwy cymmwynas ganddynt.

47 Achub ninnau o blith y rhai'n,
i arwain d'Enw hyglod:
O Arglwydd Dduw, cymmel ni'n gu
i orfoledu ynod.

48 Duw Israël bendigaidd fydd,
yn dragywydd Jehofa:
A d'wedded yr holl bobl, Amen;
molwch Dduw llen Goruchaf.

S A L M CVII.

MOlwech yr Arglwydd, canis da yw;
moliennwch Dduw ein Lllywydd:
Oblegyd ei drugaredd fry
a bery yn dragywydd.

2 Y gwaredigion canent fawl
i Dduw, gerd nodawl gyflon:
Y fawl' achubwyd, caned hyn,
o law y gelyn creulon.

3 A gafglodd o bedwar-ban byd,
dowch chwi i gyd-ganeuau:
O dir y dwyrain dowch mewn hedd,
gorllewin, gogledd, deau.

4 Trwy yr analwech, wrydraws hynt,
y basent gynt yn crwydro
Allan o'r ffordd; heb dref na llan,
lle caent hwy fan i drigo.

5 Trwy newyn, fyched, bu'r daith hon,
a'u calon ar lewygu:
6 Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
pan oeddyn ymron trefnu.

Yna eu gwared hwyt a wnaeth
o'u holl orthryngaeth foddion:
7 'R hyd yr iawn ffordd fe'u dug mewn hedd
i dref gyfannedd dirion.

8 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwyinion drugareddau;
Ac er plant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau:

9 Ddiwallu honaw einioes dyn
rhag newyn, a rhag fyched;
Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
pan oedd y byd yn galed;

10 Y rhai mewn twyllwch a drig,
ynghysgod llewyg angau,
Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bâr,
a heyrn ar eu fodlau.

11 A hyn o herwydd iddynt fod
mewn anufudd-dod eithaf,
A llwyr ddirmygu gair Duw Ior,
a chyngor y Goruchaf.

12 A thymder calon cwympwyd hwy;
nid oedd neb mwy a'u cododd:
13 Ar Dduw mewn ing y rhoilan les;
ac yntef a'u gwaredodd.

14 Ef a'u gwaredodd hwyt o'u drwg,
sef o dywyllwg cacthglud;
O gyfgod angau eu rhyddhau,
a thorri' rhwymau hefyd.

15 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwyinion drugareddau;
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

16 Canis y pyrrh pres torrodd yn chwyrn,
a'r barrau heyrn hefyd:
17 Am eu bai a'u cantwedd, yn wir,
y poenir y rhai ynfyd.

18 A hwyt yn laru ar bob byrd,
fe'u dygwyd at byrth angau:
19 Ar Dduw mewn ing y rhoiant les;
achubodd ef hwyt hwythau:

20 Gan yrru ei air i'w hiachau,
ac i'w rhyddhau yn fuan;
A hwyt â'i air tynnu a wnaeth
o'u methedigaeth allan.

21 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwyinion drugareddau;
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

22 Aberthant hefyd aberth mawl
i'w ogoneddawl Fawredd;
A mynegant ei waith a'i wryth,
yn ei byrth, mewn gorfoledd.

23 Y rhai ant mewn llongau i'r don,
a'u taith uwch mawrion ddyfroedd,
24 A welant ryfeddodau'r Ion,
a hyn mewn eigion moroedd.

25 A'i air cyffroe dymheffoedd gwynt,
y rhai'n a godynt donau
26 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.

27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyn, synnai arnynt:
28 Ar Dduw mewn ing y rhoiant les;
daeth ef â chymnorth iddynt.

29 Gwnaeth ê'r ystforn yn dawel dëg,
a'r tonnau'n ofleg gwaftad:
30 Yn llawen ddiftaw doen i'r lan,
i'r man y bai' dymuniad.

31 Cyffesent hwythau ger ei fron
ei fwyinion drugareddau;
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

32 Holl gynulleidfa ei bobl ef
clod Duw hyd nef drychafant:
Holl eisteddfydd pennathiaid hen
yn llawen a'i molannant.

33 Y ffyrddau'n ddrys dir a wnai;
fe fychai ddwfr lle tarddo:
34 A thir ffwythlawn a wnai'n ddi-ffwyth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.

S A L M CVII, CVM, CIX.

- 35 Troes yr anialwch yn llyn glas,
a'r tir cras yn ffynhonnodd;
36 Lle gwnai ef drigfan i'r gwael ddyn,
i dorti newyn beunydd.
37 Lle yr hauafant faeydd glân,
a llawer gwinllan dyner;
Y rhai a roddant lawnder ffrwyth,
a chnydlwyth, yn ei amfer.
38 Can's cynnyddafant hwy gan wllth
grafol fendith un Duw Cwn;
A'u hanifeiliaid, hyf a blith,
rhoes yn un fendith arryn.
39 Daeth caethder gwedi hyn i gyd,
a drygfyd, er eu gofswng:
Gadawodd eu gorthrymmu a'u plau;
cawfant flinderau teilwng.
40 Eu dirnwg ar y beilchion troes,
ac ef a'u rhoes i grwydro
Mewn d'ryfni, heb lun ffordd i'w chael,
lle buant wael eu gortho.
41 Yna rhoes y tlawd i well ffr;
dug o'r trueni allan;
Gan lwyddo i deulu, a'i holl blaid,
fel defaid wrth y gorlan.
42 Y rhai cyfawn a welant hyn,
a chanddyn' bydd yn hyfryd;
A'r enwir ceuir ei ddwy en
ar ei gynffgen fawlyd.
43 Pa rai fy ddoeth i ddeall hyn,
fe roddir iddyn' wybod
Faint yw daioni f' Arglwydd yn';
wrth hyn y can' gynyddod.

S A L M CVIII.

- P** Arod yw fy nghalon, O Dduw;
O parod yw fy nghalon:
Canaf it', a datganaf wawd
o fawl fy nhafawd ffyddlon.
2 Deffro dafod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd;
Y nabl a'r delyn yn gyttin:
deffrôf fy hun ar las-ddydd.
3 Mawl it, f' Arglwydd, pan ddeffrôf,
a rof ym mylg y bobloedd;
A chlodfori dy Enw a wnaf
lle amlaf y cenheltoedd.
4 Can's cyrhaeddwyd y mae dy ras
hyd yn nheyrnas y nefoedd;
A'ih wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'i therynoedd.
5 Ymddyrycha, Dduw, y nef uwchlaw;
oddinyo daw d'arwyddion:
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a'i thrigolion.
6 Fal y gwareder, trwy hon hwyl,
bob rhai o'ih anwyl ddynion:
O achub hwynt â'ih law ddehau,
a gwrando finnau'n ffyddlon.
7 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod:
Mi rannaf Sichem i'r hyd y glyn;
mesuraf ddyffryn Succod.
8 Myfi biau y ddwy drefnâd,
sef Gilead a Manasse;
Ac Ephraïm yw nerth fy mhen,
a Juda wen f' annedle.
9 Ym Moab ymolchi a wnaf;
dros Edom taffaf f' efgid:
b

- A chwadded Palestina gaeth;
ei chwerthin aeth yn rhybrid.
10 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref?
pwy a'm dwg i dref Edom?
11 Er it ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'm ledi droloem?
12 O unig Dduw, bydd in' yn borth;
mae'n ofer cymnorth undyn:
13 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr;
fe fathr i lawr ein gelyn.

S A L M CIX.

- O** Dduw, fy moliant i na thau:
2 Can's genau'r annuwiolion,
A'u tafod twyllgar, a'u safn rhwth,
arnaf fy'n bygwrth digon.
3 Daethant i'm cylch â geiriau cas;
rhoent ddiffas sen anynad:
4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda;
5 A chas a gâ am gariad.
Ac fel yr oeddynt hwy fal hyn
i'm herbyn wedi codi;
Fy wyneb attad ti a drois,
ac arnat rhois fy ngweddi.
6 Bid Satan ar ei ddehau-law;
i'r fwydd y daw yn barod:
7 A phan roer barn, yn euog boed,
a'i weddi troed yn bechod.
8 Bo'i oes yn fer, ac yn ddilwydd,
a'i fwydd arall i'w chym'ryd:
9 Poed yn amddifaid y bo i blant,
a'i weddw yn fethiant hefyd.
10 A boed ei blant yn crwydro byd,
i gym'ryd mân gardodau;
A cheifant hyn i'r hyd dyrys dir,
lle byddo hir eu prydiau.
11 Yn rhwyd y ceisnad ei ddâ fyrth,
a'i lasur pyrrh ddieithriad:
12 Na ddol iddo nawdd am ei fai,
na chwaith i'w rai amddifaid.
13 Doed diftryw dial ar ei hil,
a'i eppil a ddileer:
14 Am bechodau ei dad a'i fam,
y caiff ei lam ryw amfer.
15 A bydded hyn i gyd ger bron
yr Arglwydd gyfion Farnwr,
Yr hwn a'i torro, fel na bo
mwy gofio ei anghyfiwr.
16 Ernoed ni cheifodd wneuthur hedd,
na thrugaredd i ddyn gwan;
Ond erlid tlawd a'r isel radd,
a cheifio lladd y truan.
17 Hoffodd feldith, a hi a ddaeth;
ac fel y gwnaeth, bid iddo:
Cafodd fendith, ac ni chaf;
ond pell yr ai oddiwrtho.
18 Gwisgodd feldith fel dillad gwr;
a daw fel dw'r i'w galon:
Fel olew doed i'w efgyrn fo,
hyd oni chaffo ddigon.
19 A'r feldith bid i'w gylch yn dynn,
fel yn ddilledyn iddo;
A'i gwisgo hi bid iddo'n dasg,
fel gwregys gwasg am dano.
20 A hyn gan Dduw a gaf yn dal,
i'r gelyn gwammal enbyd,
A dd'wetio neu a wnelo gam,
neu niweid am fy mywyd.

S A L M CX, CXI, CXII.

21 Dithau, Dduw, ei mwyn d'Enw, gwna;

herwydd mai da d'ymwared ;
Gwna dy drugaredd â myfi,
a brylia di i'm gwared.

22 O herwydd tlawd a rheidus wyf,
a dirfawr glwyf i'm calon :

23 Symmudiad cyfgod a fai'n ffo,
hyn er na welo dynion.

Mor ansefydlog yw fy 'fstad
a'r mudiad gelliog rhedyn :

24 Fy nghanawd yn gul, fy ngliniau'n wan
a figlan, o dra newyn.

25 Gwarth wyf i'm cas yn fy ngwael ddrych,
a hwynt, wrth edrych arnaf,
A'm dyfkyrent, dan droi tro,
a than benfiglo attaf.

26 Cymmorth di fi, Arglwydd fy Nuw ;
cadw fi'n fyw â'th nodedd :

27 Fel y gwyper mai gwaith dy law
yw'r lles a ddaw i'm gwared.

28 Melltithiant, nac eiriachant hwy ;
dod fendith fwy i'minnau :
Bid gwarth i'm gwrthwynebwyr cas,
gorfoledd i'th was dithau.

29 A gwarth a gw'radwydd gwiſger hwy,
ac fwyfwy y del atynt ;
A mantell laes, o g'wilydd mawr,
gwiſg di hyd lawr am danynt.

30 Ond fi, gan ddiolch i'm Ior mau,
â'm genau mawl a ganaf ;
Ac a rof glod i'w Enw cu,
lle bytho'r llu yn amlaf.

31 O herwydd ar ddehulaw'r tlawd
y saif ddrydd brawd yn gefnog,
I gadw ei enaid ef yn gu,
rthag ei farnu yn euog.

S A L M CX.

D'Wedai'r Arglwydd wrth f' Arglwydd mau,
Ar fy llaw ddeheuau eistedd,
Nes rhoddi'r rhai a gais dy waed
yn faingc-draed i't i orwedd.

2 'R Arglwydd denfyn fferyll dy nerth
o ddinas fawrwerth Seion ;
Pan lywodraethech yn eu myſg,
gwna derfysg ar d'elynion.

3 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw
ag aberth llaw'n 'wyllyſgar :
Yn sanctaidd hardd daw'r cynnyrch tau
o wllth y borau hawddgar.

4 Yr Arglwydd tyngodd, ac ni wad,
Ti fy'n Offeiriad bythol,
Wrth urdd Melisedec odd' fty,
a becy yn dragwyddol.

5 Yr Arglwydd ar dy ddeheu law
brenhinoedd draw a ftiwa :
Yn nydd ei ddig gwna'n archollion
frehinoedd cryſion, medda'.

6 Ar y cenhedloedd rhydd farn iawn,
a'u gwlad gwna'n llawn celanedd ;
A llawer pen, dros wledydd mawr,
a dyr i lawr yn unwedd.

7 O wir frys i'r gyflafan hon,
fe yf o'r aſon neſa'
A gaſſo ar ei ffordd yn rhwydd ;
a'r Arglwydd a'i dyrchafsa.

S A L M CXI.

CLodforaf fi fy Arglwydd Ion,
o 'wyllys calon hollol,
Mewn cynulleidia ger eu bron,
mewn tyſfa gyſion rafol.

2 Mawr iawn yw gwyrthiau'n Harglwydd ni,
hyſpys i bawb a'i hoſſant :

3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
a'i wehelyth ogoniant.

4 Yr Arglwydd a wnaeth ei goſſau,
am ryfeddodau nerthol :
Can's Arglwydd noddſawr yw i ni,
llawn o doſturi graſol.

5 Ef i bob rhai a'i hoſnant ef
rhydd gyſfran gref at fywyd ;
Ac yn dragwydd y myn fod
cof o'i gyfammod hefyd.

6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd
gadernyd ei weithredoedd ;
A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
'rſeddiacth y cenhedloedd.

7 Gwirionedd a barn ydyw gwait i
ei ddwyllaw beſſaith eſo ;
A'i orch'mynion fy ffyddlon iawn ;
a da y gwnawn eu gwrando.

8 Y rhai'n fy gvedi eu ſicrhau
dros byth yn ddeddfau cyſion ;
Gwedi eu gwnauthur hwy mewn hedd,
a thrwy wirionedd union.

9 Anſonodd gymmorth i'w bobl ef,
cyſammmod gref ſafadwy :
Archodd hyn ; bo i'w Enw ſawl,
ſancteidiawl ac ofnadwy.

10 Dechreuad pob doetineb ddofn,
i bawb, yw ofn yr Arglwydd :
Da yw deall y ſawl a'i gwnai,
a'i ofn a ſai'n dragwydd.

S A L M CXII.

DEdwyddol yw, mewn buchedd dda,
y ſawl a ofna'r Arglwydd ;
A'i orchymynion anwyl ynt,
bydd iddo helynt hylwydd.

2 Ei had fydd nerthol yn y tir ;
bendithir hil rhai union :
3 Golud a chyſoeth yn ei dŷ,
dros byth, y pery'n gyſion.

4 Yr union, yn y tywyll cau,
caiff fodd i olau weled :
Yſtyriol, a thoſturiol iawn,
a chyſfawn, fydd ei weithred.

5 Gwr da a fydd trugarog fwyn ;
rhydd echwyn a chymmwynas :
A'i aur mewn pwyll a barn a rydd ;
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni 'gogir byth y cyſfawn ; gwna
ei goſſa yn dragwydd ;
7 A chalonn ddiſigl, ddwys, ddiſon,
a ſail ddoſn yn yr Arglwydd.

8 Hwn yn nerth Duw diofnog fydd,
ac ateg fydd i'w galon ;
Hyd oni chaſſo, trwy lawr wŷs,
ei 'wyllys o'i elynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hŷ ;
byth pery ei gyſfawnedd :
A chryſder ei goron, yn wir,
dyrchefur mewn gogonedd.

S A L M CXIII, CXIV, CXV, CXVI.

10 Yr anwir edrych; ffwrnne'n ddisg,
trwy ffyrnig yfgyrnygiad;
Yr annuwiol a dawdd; fal hyn
fydd terfyn eu dynuniad.

S A L M CXIII.

CHWI welson Duw, melwch yr Ion;
Molwch ei Enw â llafar-dôn;
2 Bendigaid fyddo ei Enw ef.
3 O godiad haul byt fachud dydd
Mawr Enw yr Ion molianus fydd,
yn y byd hwn, ae yn y nef.
4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch nef i gyd.
5 Pwy fy gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y nef,
6 I'r ddaear hon darostwng ef,
gwel ef ein cam, elyw ef ein cri.
7 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,
A'r rheidus o'i ddiysfyrwch,
8 I'w gosod uwch pennaeithiad byd,
9 I'r amhlantadwy mae'n rhoi plant,
Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant:
am hyn molienwch Dduw i gyd.

S A L M CXIV.

PAN ddaeth Israël o'r Aipht faith,
A thy lango o efron iaith;
2 Juda oedd ei sancteidrwydd ef,
Israël oedd bennaeithiaeth Ior.
3 Gwelodd hyn, a chiliodd y môr,
a throes i'w hol lordonen gref.
4 Neidiai'r mynyddoedd megis hyrdd,
A'r brynau fel wŷn llaurent ffyrdd;
5 Cilkaist, O for; dywaid paham?
Tithau, lordonen lathraidd lam,
pam y dadredaist dithau'n d'ol?
6 Chwychwi, fynyddoedd, pam y ffoech
Fel hyrddod? a pham nad arhoech?
a chwithau, fryniau, fel wŷn mân?
7 Am mai rhaid ofni Duw lango,
8 Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,
a'r cailestr yn ffynnon ddwfr glân.

S A L M CXV.

NID ni, Arglwydd, nid i ni,
y dodi y gogonedd;
Ond i'th Enw dy hun yn hawdd,
er mwyn dy nawdd a'th wiredd.
2 Pam y diwedant am danat ti
y cenhedlaethi efron;
A thrwy edliw hynny yn fwy,
P'le mae eu Duw hwy'r awrhon?
3 Sef ein Duw ni mae yn y nef,
lle y gwnaeth ef a'fynnodd:
4 Eu delwau hwy aur, arian, yn;
a dwylaw dyn a'u lluniodd.
5 Safn heb draethu, llun llygaid glân
y rhai'n ni welan' rony'n;
6 Trwyn heb arogl, clustiau ar lled
heb glywed, y fydd ganddyn.
7 Ac i bob delw y mae dwy law
heb deimlaw; traed heb symmud:
Mae mwnwgl iddynt heb roi llais;
fal dyna ddyfais ynfyd.
8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhai a'u gwnant,
a'r rhai a gredant iddynt:
b

Am hyn ni ddylai neb, trwy gred,
roi mo'r ymddithied arnynt.

9 O Israël, dod ti yn rhwydd
ar yr Arglwydd dy holl-fryd:
Efe yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.
10 O ty Aron, dod dithau'n rhwydd
ar yr Arglwydd dy holl-fryd:
Efe yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.
11 ' Rhai a ofnwch yr Arglwydd Ion,
rhowch arno'ch union holl-fryd:
Efe yw'r neb a'ch dwg i'r lan,
eich porth a'ch tarian hefyd.
12 Duw Naf a'n cofodd, ac i'n plith
fo roes ei fendith rhadlon:
I dŷ Israël rhydd ei hedd,
ac unwedd i dŷ Aron.
13 ' Sawl a'i hofnant, bendithiant ef;
yr Arglwydd nef canmolant:
A'i Enw sanct, o'r nef i'r llawr,
bendithied mawr a bychan.
14 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwî,
a wna ddaioni amlach;
Ac a chwanega ar eich plant
ei fwyniant yn rymmufach.
15 Y mae iwch' fendith, a mawr lwydd,
gan y gwîr Arglwydd cyfiawn;
Yr hwn a wnaeth y nefoedd ffrî,
a'r ddaear obry'n gyflawn.
16 Y nef, ie'r nefoedd uwchlaw,
fy yn eiddaw Duw yr Ion;
A'r ddaear, lle y preswyhiant,
a roes ef i blant dynion.
17 Pwy a folant yr Arglwydd? pwy?
gwn nad hwynt-hwy y meirwon;
Na'r rhai a ânt i'r bedd yn rhwydd,
lle' mae difawrwydd ddigon.
18 Ond nyny, daliwn yn ein co'
fyrh fyth fendithio'r Arglwydd:
Molwch yr Arglwydd, yn un wedd,
â mawl gyfannedd ebrwydd.

S A L M CXVI.

DA genyf wrando'r Arglwydd nef
ar lais fy llef a'm gwedi:
2 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd imi.
3 Mae maglau angau i'm cynllwyn,
ym mron fy nwyn i'm beddrod:
4 Cefais ing; ond galwaf fy Ner;
i'm hoes moes dyner gymmod.
5 Cyfon yw'r Ion, trugarog iawn;
ein Duw fy law'n o noddod:
6 Duw a geidw'r gwirion; bûm i
mewn cyni, daeth i'm gwared.
7 O f'enaid, dadymchwel o'r llwch;
tyr'd i'th lonyddwch bellach:
Am i'r Arglwydd fod iti'n dda,
sef i'th orphwysfa hayach.
8 O herwydd i Dduw wared f'oes,
a'm cadw rhag gloes angau,
Fy nbraed rhag lluthro i lam dwg,
a'm golwg i rhag dagrau;
9 Yn y ffydd hon, o flaen fy Nuw,
ym mylg gwyr byw y rhodia:
10 Fel y credais, felly tyfiais
i ar y testyn yma.

S A L M CXVI, CXVII, CXVIII, CXIX.

- 11 Yn fy ffwrst di'wats i fel hyn;
Mae pob dyn yn belwddog;
12 Ond, O Dduw, beth a wnaif i ti;
am dy ddaioni cefnwg?
13 Mi a gymmetraf, gan roi mawr;
y phiawl iachawdwthach;
Ac a alwas, er mwyn fy llwydd,
ar Enw yr Arglwydd Bennach.
14 I'r Arglwydd talaf yn forau
fy addunedau ffyddlon;
Y pryd hwn, o flaen ei holl lu,
y modd y bu'n fy nghalon.
15 Marwolaeth ei saint gwerthfawr yw
yngolwg Duw; O cennydd:
16 Dy was, dy was wyf, mewn dilynys,
mab dy forwynig uffudd.
17 Dattodaist fy rhwymau yn rhydd;
fy offwm fydd dy foliant:
Enw'r Arglwydd nid â o'm eo;
i hwnnw bo gogoniant.
18 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion,
19 Yng Nghaertalem, dy sanctaidd dy,
o flaen dy deulu ffyddlon.

S A L M CXVII.

- O** Cenwech fawl i'r Arglwydd nef;
moliennwch ef, genhedloedd:
Molwch ei Enw ef trwy'r byd,
ehwithau i gyd y bobloedd.
2 Am ei fod ini yn dda iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd:
A'i aur ef fydd yn parhau byth;
sef ei ddilyth wirionedd.

S A L M CXVIII.

- M**Olwch yr Arglwydd; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd:
O herwydd ei drugareddau
fydd yn parhau'n dragywydd.
2 D'iweded Israel, Da yw ef,
a'i nawdd o nef ni dderfydd:
3 D'iweded ty Aron, mai da yw
trugaredd Duw'n dragywydd.
4 Y rhai a'i hofiant ef yn lân,
a ganau' yr un cwydd:
Rhon' i'w drugaredd yr un glod;
sef ei bod yn dragywydd.
5 I'm hing gelwais ar f' Arglwydd cu;
hawdd ganddo fu fy nghlywed:
Ef a'm gollyngodd i yn rhydd,
o'i lân dragywydd nodedd.
6 Yr Arglwydd fydd im' gyd â mi;
nid rhaid im' ofni dynion:
7 Yr Arglwydd fydd ynghyd â mi,
er cosp i fy ngelynyon.
8 Gwell yw gobethio yn Nuw Cwn,
nag mewn un dyn o'r aplaf:
9 Gwell yw gobethio yn yr Ion,
nâ'r tywylogion pennaf.
10 Doed y cenhedloedd arna' i gyd,
a'u bryd ar wneuthur ârtaiith:
Ond, yn Enw y gwir Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.
11 Daethant i'm cylch ogylich, i'm casu,
ac ar berwylau diffaith:
Ond, yn Enw yr Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

- 12 Daethant i'm cylch fel gwenyn mân;
fel diffodd tân mewn goddaith:
Yn Enw yr Arglwydd, yr wyf fi
yn eu diffoddi ymaith.
13 Fy nghafddyn, gwthiaist atta'n gryf,
i gelfio genyf fythio:
14 Duw a'm cadwedd, sef Ion fy ngrym,
fy iechyd ym', ac etto.

- 15 Ani orfoledd Duw y byd Ion
yn nhai rhai cyfion dwyfol;
Mai'r Arglwydd Dduw, â'i law adehau;
a wnaeth y gwyrthiau nerthol.
16 Deheulaw'r Arglwydd, trwy ei naidd;
ef a'i dyrchafawd arnom;
A dehau law yr Arglwydd Ner
a wnaeth rymmulder drofom.

- 17 Nid mawr, onid byw a wnaf;
mynegaf waith yr Arglwydd;
18 Hwn a'm cospodd, ond ni'm lladdodd;
yn hytrach lluddiodd a ffwydd.
19 Agorwch im' byrth cyhawnder;
o'u mewn Duw Ner a folaf:
20 Porth yr Arglwydd, fel dynia fo;
ant iddo'r rhai cyffawna.

- 21 Minnau a'th folaf yn dy dy;
o herwydd yty' nghlywed:
Yno y canaf nesol glod
it', am dy fod i'm gwared.
22 Y maen fy ben eongl-faen i ni;
a ddarfu'r feiri' wrthod:
23 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn;
fy gan ddyn yn rhyfeddod.

- 24 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dyma'r dydd;
er mawr lawenydd yny:
Ynddo cym'rwn orfoledd llawn;
ymlawenhawn am hynny.
25 Attolwg, Arglwydd, y pryd hyn
yr ym yn efsyn feibiant:
Attolwg, Arglwydd Dduw, par yn
y pryd hyn gaffael llwyddiant.

- 26 Bendigaidd yw y fawl a ddael
yn Enw yr uchel Arglwydd:
O dy Dduw bendithiafom chwi,
trwy weddi a sancteiddwydd.
27 Yr Arglwydd fydd yn Dduw i ni;
rhoes im' oleuni ragor:
Delwch yr oen, a rhowch yn chwyrin
yn rhwym wrth gyrn yr allor.

- 28 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i mi;
am hyn tydi a folaf:
(Da gwedd it' fawl, fy Nuw mau fi)
a thydi a ddychafaf.
29 Molwch yr Arglwydd; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd:
O herwydd ei drugaredd ffy
a bery yn dragywydd.

S A L M CXIX.

A L E P H. Rhai i:

- P**O B cyfryw ddyn y fydd â'i dant
yn berffaith, mae fe'n ddedwydd;
Y rhai'n fucheddol a rodian'
ynghyfraith lân yr Arglwydd.
2 Y rhai i gyd gwyn fydd a gant;
a gadwant ei orch' myrion;
Ac a'u ceiliant hwy yn ddilys
â holl ewyllys calon.

3 Duan yw nad a y rhai hyn
i ganlyn llwybrau gwannol ;
4 Ond cadw d'air (a erchait yn)
a dilyn hyn yn ddysal.
5 Och fi, na chawn unioni'n glau
fy llwybrau at dy ddeddfod !
6 Byth mi'm gw'radwyddid y modd hwn,
tra cadwn dy gyfammod.

7 Mi a'th glodforaf di er neb,
ac mewn uniondeb calon ;
Pan ddysgwylf adnabod dy farn,
fy gadarn, ac fy gyfion.
8 Am dy farn mae fy holl amcan ;
dy ddeddfau glân a gadwaf ;
Na âd fyth fyth fi yn fy nyth ;
O tro, i edrych arnaf.

B E T H . Rhan 2.

9 Pa fodd (O Dduw) y ceidw llangc,
fydd ieuangc, ei holl lwybrau ?
Wrth ymgadw, yn ol dy air,
pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orch'mynion â'm holl galon,
a'u dirgelwch, ceisais oll :
O luddias fi, ar ofer hynt,
oddiwrthynt ar gyfyrgoll.

11 I'm calon cuddiais dy air cu,
rhag imi bechu'n d'erbyn :
12 O Arglwydd, bendigaid wyt ti ;
O dyfsg i mi d'orchymyn.
13 Dy gyfawn feirtn, a'r gwir air tau,
â mawl gwefulau traethais ;
14 A'th dystiolaethau di i gyd
uwch holl ddâ'r byd a hoffais.
15 Dy ddeddf fy myfyr yw, a'm drych ;
dy ffyrdd i'r wy'n edrych arnyn' :
16 Mor ddigrif imi yw dy air ;
o'm cof mi's cair un gronyn.

G I M E L . Rhan 3.

17 Bydd dda i'th was, a byw a wna,
a'th air a gadwa'n berffaith ;
18 A'm llygaidd egor di ar lled,
i weled rhin dy gyfraith.
19 Dieithr ydwyf h yn y tir ;
dy ddeddf wir na chudd rhagof :
20 O wir awydd i'r gyfraith hon,
mae'n don fy enaid yno.
21 Curaitf feilich ; daw dy fellidith di
i'r rhai sy'n torri d'eirchion :
22 Tro oddiwrthyf fi felf ar gais ;
can's cedwais dy orch'mynion.
23 Er i swyddogion roi barn gas,
rhoes dy was ei ffyrddod
24 Yn dy ddeddf : hon fydd imi i gyd
yn gyngor hyfryd ynod.

D A L E T H . Rhan 4.

25 F'enaid ym mron llwch y bedd yw ;
o'th air gwna fi'n fyw cilwaith :
26 Mynegais fy ffyrdd, clywaist fi ;
O dyfsg i mi dy gyfraith.
27 Par i mi ddeall ffordd dy air ;
ar hwnnw cair fy myfyr :
28 Gan ofid, f'enaid fu ar dawdd ;
â'th air gwna i'n hawdd fi'n bybyr :
29 O'th nawdd, oddiwrthyf tyn ffyrdd gau,
a dyfsg imi ddeddfau crefydd :
6

30 Dewisais ffordd gweionedd ; hon
fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynais wrth dy air, O Arglwydd ;
O ludd imi w'radwydd digllon :
32 Yn dy ddeddfau fy rhodfad fydd,
pan wne'ych yn rhydd fy nghanon.

H E . Rhan 5.

33 Duw, ffordd dy ddeddfau dyfsg i mi ;
dros f'cinioes hi a gadwaf :
34 O par imi ddeall y ddeddf hon ;
o'm calon mi a i cyflawnaf.
35 Par imi fynâ lwybr dy ddeddf ar frys ;
hyn yw fy 'wyllys deilwng ;
36 A'm calon at dystiolaeth dda,
nid at gybydd-dra, gollwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwael ;
bywba fi' gael dy ffordd di :
38 Cyflawna d'air â mi dy was ;
yna caf ras i'th ofni.
39 Ofnais warth ; O tro heibio hon ;
da yw d'orch'mynion tyner :
40 Wele, f'awydd i'th gyfraith yw ;
gwna imi fyw o'th gyflawnder.

F A U . Rhan 6.

41 Arglwydd, dod dy drugaredd ymi ;
a hyn o rym d'addewid :
42 T'wy gredu'n d'air, rhof attech crwn
i'm cablwr hwn a'm dillid.
43 O'm genau na ddwg dy air gwir ;
i'th farnau hir yw' ngobaith :
44 Minnau'n wastadol cadwaf byth
dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhyddid mawr rhodio a wna,
a cheilaf dy orch'mynion ;
46 A'th dystiolaethau rhof ar g'bedd
o flaen brenhinoedd cryphon.
47 Heb w'radwydd, llawen iawn ym' cair
yn d'air, yr hwn a hoffais :
48 Codaf fy nwyllaw at dy ddeddf,
trwy ffyfr, greddf a gerais.

Z A I N . Rhan 7.

49 Cofia i'th was dy air a'th raith,
lle rhois fy ngobaith arno :
50 Yn d'air mae' nghylur, lor, i gyd ;
yr hwn mae' mywyd ynddo.
51 Er gwatwar beilch, ni throis ychwaith
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bur :
52 Cofiais, O Dduw, dy ddeddf erioed ;
yn honno rhoed imi' gyflur.
53 Y trawfion a ofnais yn faith,
sy'n torri'r gyfraith eiddod :
54 O'th ddeddf y cenais gerdd yn hŷ
yn nhy fy mhererindod.
55 Cofiais d'Enw, fy Ion, bob nos,
o fersch i'th ddiddos gyfraith :
56 Cefais hynny, am gadw o'm bron
dy ddeddf, felf hon fydd berffaith.

C H E T H . Rhan 8.

57 Ti, Arglwydd, wyt i mi yn rhan ;
ar d'air mae f'amcan innau :
58 Gweddiiais am nawdd ger dy fron,
o'm calon, yn ol d'eriau.
59 Meddylais am ffyrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghanrau atynt :
60 Dy

- 60 Dy circhion ar ffrwy a gwlwaid, roff amlwg o
nid oedais ddim o honant: i nonn y'n ag bbyl
61 Er i draws ddrf fy 'speilio i,
dy gyfraith ni anghofais:
62 Can godi ganol nos yn ffrw,
dy farnau a byffelsais.
63 Cyfaill wyf i'r rhai a 'th ofnant;
ac a gadwant dy eiriau:
64 Dy nawdd trwy'r tir fy law'n i'n mysg;
Duw, dyf i mi dy ddeddfau.

T E T H. Rhan 9.

- 65 Arglwydd, gwnaethof yn dda â 'th was;
yn ol dy ras yn addo:
66 Dyf i mi ddeall dy air yn iawn;
'r wy'n credu'n gyflawn ynddo.
67 Cyn fy ngofwng, aethum ar gam;
yn awr wyf ddinam eilwaith:
68 Da iawn a graffawn ydwyf ti;
O dyf i mi dy gyfraith!
69 Dy air; er beilch yn clytio ffug;
â'm calon orug cadwat:
70 Breision ynt hwy; er hyn myf
dy gyfraith di a hoffaf.
71 Fy mlinder maith da iawn im' ffr
i ddyf i dy 'statudoedd:
72 Gwell fu im' gyfraith d' enau glân
nag aur ac arian filoedd.

J O D. Rhan 10.

- 73 A'th ddwylaw gwnaethof fi dy hwn;
a rhoft im' lun yn berffaith:
O par im' ddeall dy air di,
a dyf i fi dy gyfraith.
74 Y fawl a'th ofnant, gwelant hyn;
bydd llawen ganddyn' weled;
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a gair ei glywed.
75 Duw, gwn fod dy farnau'n deilwng,
a'm gofwng i yn ffyddlon:
76 Dod nawdd, er cyfur im' dy was,
o'th ras a'th addewidion.
77 Dod im' dy nawdd, a byddaf byw;
dy gyfraith yw yn felys:
78 Gw'radwydder beilch a'm plyg ar gam;
mysyriaf am d' ewyllys.
79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
troer y rheini attaf;
A'r rhai' adwaenant, er eu maeth,
dyf iolaeth y Goruchaf.
80 Bydded fy nghalon yn berffaith
yn dy lân gyfraith, Arglwydd;
Fel na's gorchuddier yn y byd
fy wyneb-pryd â gw'radwydd.

C A P H. Rhan 11.

- 81 Gan ddigwyl am dy iechyd di,
mae f' enaid i mewn diffyg:
Yn gwylied beunydd wrth dy air,
O Arglwydd: caif fi'n ddiddig.
82 Y mae fy llygaid, mewn pall ddrych,
yn edrych â'm d' addewid:
Pa bryd (O Arglwydd, d'wedais i)
y'm diddeni â'th iechyd?
83 Can's wyf fel costrel mewn mwg cau;
coffais dy eiriau cyfion:
84 Pa bryd yw amfer dy was di?
Pa bryd y berni'r trawfion?

- 85 Cloddiai'r beilchion im' byllau; ffr
fy'n erbyn dy gyfreithiau:
86 Gwiononedd yw d' orch'mynion di;
cymnorth fi rhag cam faglau.
87 Braid na'm difent o'r tir ar gas;
ond glynais wrth d' orch'mynion:
88 Bywha fi, Dduw, i gadw'n glau
dyf iolaeth d' enau ffyddlon.

L A M E D. Rhan 12.

- 89 Byth yn y nef y pery d' air,
90 O Dduw. Câr dy wiononedd
O oes i oes: sicreist y tir,
na figlir mo i amgylchedd.
91 Safant byth wrth dy farnau di;
maent iti'n weifion ufudd:
92 Oni bai fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'asai gyffudd.
93 A'th orch'mynion y bywheist fi;
am hyn y rheini a goffais:
94 Eiddot ti wyf; Duw, achub fi:
dy ddeddfau di a geiffais.
95 Disgwyl fy lladd mae'r anwir fur;
'r wy'n ystyr dy dyf iolaeth:
96 Ar bob perffethrwydd mae teffyn;
ond ar d' orchymyn helaeth.

M E M. Rhan 13.

- 97 Mor gu, O Arglwydd, genyf fi
dy ddeddf di a'th gyfammod!
Ac ar y rhai'n, o ddydd i ddydd,
y bydd fy holl ffyrddod.
98 Gwnaethof fi, â'th orch'mynion iach;
yn ddoethach nâ'm gelymion:
Can's gyd â mi yn dragwydd
y bydd dy holl orch'mynion.
99 Gwnaethof fi'n ddoethach (O Dduw Ion)
nâ'r athrawot a'm dyfgynt;
Oblegyd fy myfyrdod mau
dy dyf iolaethau oeddylt:
100 Am gadw o honof dy ddeddf di,
mwy nâ'm rhieni de'llais:
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d' air;
fy nhraed yn ddiwair cedwais.
102 Rhag dy farnau ni chiliais i;
can's ti a'm dyfgynt ynddynt:
103 Mor beraidd genyf d' eiriau iach!
nâ'r mel melysach ydynt.
104 O Arglwydd, â'th orch'mynion di
y gwnaethof fi yn bwyllawg:
Am hynny'r ydwyf yn casu
pob cyfryw lwybrau genawg.

N U N. Rhan 14.

- 105 Dy air i'm traed i llusern yw,
a llewyrch gwiw i'm llwybrau:
106 Tyngais, a chyflawni a wnaif,
y cadwat dy lân ddeddfau.
107 Cyfluddiwyd fi'n awr, Arglwydd da;
bywha fi'n ol d' addewid:
108 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offwm genau diwyd;
A dyf i mi dy holl farnau draw.
109 F' enaid fy'm llaw'n wastadol:
Am hynny nid anghofais chwaith
dy lân gyfraith iancteidol.
110 Yr annuwolion i'r ffordd faw
rhodafant faglau geirwon:

Ni chyfeillormâs i, er byn,
ond dilyn dy orch'mynion.

111 Cyn'raie yn ctfeddiacth lân
byth weithian dy orch'mynion;
O herwydd mai hwynt-hwy y fydd
lawenydd mawr i'm calon.

112 Gofhyngais i fy nghalon bur
i wneuthur, trwy orfoledd,
Dy ddeddfau di tra f'wy'n y byd;
a hynny hyd y dawedd.

S A M E C H. Rhan 15.

113 Dych'myigion ofer caeis i,
a'th gyfraith di a hoffais:

114 Lloches a thariar im' y'th gair;
wrth dy air y disgwyliais.

115 Ciliwch, rai drwg, oddiwrthyf fi;
fy Nuw cadwaf ei gyfraith:

116 Cynnal fi â'th as, a byw a wnaf;
ni wridaf am fy ngobaith.

117 O cynnal fi, fy Arglwydd Naf,
a byddaf iach drag'wyddol;

Ac yn dy ddeddfau iach y bydd
fy llawenydd gwaftadol.

118 Sethraif, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrth dy ddeddfau;

Am mai oferedd ger dy fron
oedd eu dych'myigion hwythau.

119 Difethaif holl rai drwg y tir,
fel y difethir fothach:

Am hyn dy dyfiolaethau di
a gerais i'n anwylach.

120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddisg
fy nghnawd a'm cig a fynodd:

Rhag dy farnedigaethau di
fy yspryd i a ofnodd.

A I N. Rhan 16.

121 Barn a thrugaredd a wneuthym;
na ddod fi y'm cafeion:

122 O Arglwydd, dysg ddaioni i'th was;
achub rhag cas y beclion.

123 Pallai'ngolwg, yn disgwyl llawn
iechyd o'th gyflawn eiriau:

124 Yn ol trugaredd â'th was gwna,
dysg imi'n dda dy ddeddfau.

125 Dy was wyf fi; deall im' dod
i wybod dy ammodau:

126 Madws i't, Arglwydd, roddi barn;
torrwyd dy gadarn ddeddfau.

127 Mwy nag aur hoffais dy ddeddf di,
pe rhon' a'i goethi'n berffaith:

128 Yn uniawn oll y cyfrifais;
cafeais lwybrau diffaith.

P E. Rhan 17.

129 Rhyfedd yw dy dyfiolaethau;
f' enaid innau a'u cadwodd:

130 Egoriad d'air yn oleu caid;
i weniaid pwyll a ddyfgoedd.

131 Dyheais gan chwant (O Dduw Ion)
i'th lân orch'mynion cryw:

132 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy Enw.

133 Yn ol d'air cyfarwydda' nhroed;
anwiredd na ddodet arnaf:

134 O gwared fi rhag trawfedd dyn,
a'th orchymyn a gadwaf.

135 Llewyreha d'wynab er dy was;
dysg imi flas dy ddeddfau:
136 Dagrau o'm golwg lifo' want,
na's cadwant dy gyfreithiau.

T S A D I. Rhan 18.

137 Cyflawn ydwyf, O Arglwydd Dduw,
ac uniawn yw dy farnau:

138 Dy dyfiolaethau, yr un weid,
ynt mewn gwirionedd hwythau.

139 Fy fferch i'th air a'm difaodd,
pan anghofodd y gelyn:

140 D'ymadrodde parwyd trwy fawr ras;
hoffodd dy was d'orchymyn.

141 Nid anghofais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd:

142 Dy gyflawnder di cyflawn fydd,
a'th ddeddf di fydd wirionedd.

143 Adfyd cefais, a chyfludd maith;
dy gyfraith yw'n nigrifwch:

144 Gwna im' ddeall cyflawnder gwiw,
a byddaf fyw mewn heddwch.

C O P H. Rhan 19.

145 Llefaïs â'm holl galon; O clyw,
a'th ddeddfau, Dduw, a gadwaf:

146 Arnat ti llefaïs; achub fi,
a'th lwybrau di a roddiaf.

147 Gwaeddais, achubais flaen y dydd;
wrth d'air yn ufudd gwylliais:

148 Ddiffioe fy llygaidd ganol nos,
o achos d'air a hoffais.

149 Clyw fi'n ol dy drugaredd dda;
bywba fi'n ol dy farnau:

150 Arnaf rhai'lgeler a nasant;
trofeddant dy gyfreithiau.

151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw;
gwirionedd yw dy orch'mynion:

152 Gwyddwn fod dy dyfiolaethau
gwedi sicrhau yn gyfion.

R E S H. Rhan 20.

153 Gwel fy nghyfludd, gwared ar gais;
can's cofais dy gyfreithiau:

154 Dadleu fy nadd, rhyddha fi'n rhodd,
yn ol ymadrodd d'enau.

155 Ffordd iachawdwrfaeth fydd bell iawn
oddiwrth anghyflawn ddynion;

Am nad ydynt yn ceisio'n glau
mo lwybr dy ddeddfau union.

156 Dy drugaredd, Arglwydd, aml yw;
gwna im' fyw'n ol dy farnau:

157 Llauer fy'm herlid; i'w wyf, er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.

158 Gwelais y traws, a gresyn fu
iddynt ddirmygu d'eiriau:

159 Hoffais dy ddeddf; bywba fi, Arglwydd,
herwydd dy drugareddau.

160 Dechreu dy air gwirionedd yw,
O Arglwydd Dduw y Llywydd;

A'th gyflawn farnedigaethau
fydd yn parhau'n dragywydd.

S C H I N. Rhan 21.

161 Y cryf ar gam f'erlid a wnaï;
rhag d'ofn y crynai'nghalon:

162 Oblegyd d'air wyf lawen iawn,
fel pe cawn dylsau mawrion.

S A L M CXXIX, CXX, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXIV.

- 163 Celwydd ffieidd-dra a gas aur,
a hoffsais dy gyfreithiau;
164 Saith waith bob dydd y rhoi i'r glod,
am fod yn dda dy farnau.
165 Y sawl a gâr dy air, cânt heddi;
drwg ni's goddiwedd mo'n yn.
166 Gwyliais, Arglwydd, wrth dy ieichyd,
gan wneuthud dy orchymyn.
167 Dy ddeddf cadwodd fy enaid i,
a hi yn fawr a hoffsais;
168 Am fod fy llwybrau ger dy fron,
d'orch mynon nid anghoffsais.

T A U. Rhan 22.

- 169 O'th flaen, Arglwydd, nesaed fy nghiri;
dyfge imi ddeall d'euriau;
170 Gwared fi'n ol d'ymadrodod rhad;
del attad fy ngweddiau.
171 Dy fawl a draetha' ngenau'n wych,
pan ddyfgych im' dy ddeddfau;
172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyfawn euriau.
173 Cymhorthed dy law fi ar gais;
dewfais dy orchymynion;
174 Cerais dy ieichyd, a'th ddeddf fydd
lawenydd mawr i'm calon.
175 Bo f' enaid byw, a mawl i't' rhoed;
dy farn boed i'm hymddiffyn.
176 Cirydrais fel oen: dy was O cais;
can's coffais dy orchymyn.

S A L M CXX.

- I**'M hing y gelwais ar f' Arglwydd,
ac ef yn rhwydd a'm clybu.
2 Duw, gwared fi rhag tafod gau,
a genau yn bradychu.
3 Dywaid i mi, oes les neu fael
i'w gael, O dafod diffrwy?
4 Geiriau fel llymion faethau cawr,
ynghyd â marwawr meryw.
5 Gwae fi, aros' honof yn llech
ynghyd â Melech dwyllgar;
A chyfanneddu â'm gwerfyll
yn nhrwflon bebyll Cedar.
6 Hir y bu f' enaid, y sut hon,
ym myfge cafeion heddwch:
7 Os fon am lonydd a wnawn i,
rhyfelai'r rheini'n rhyffwch.

S A L M CXXI.

- D**lgywliaf o'r mynyddoedd draw,
lle daw imi help' wyllylgar:
2 Yr Arglwydd rhydd im' gymnorth gref,
hwn a wnaeth nef a ddear.
3 Dy droed i lithro ef ni's gâd,
a'th Geidwad fydd heb huno:
4 Wele, Ceidwad Israel lân
heb hûn na hepiân arno.
5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglwydd yw dy Geidwad:
6 Dy lygru ni chaiff haul y dydd,
a'r nos nid rhydd i'r lleuad.
7 Yr Ion a'th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cwlwg anfad:
8 Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd;
yr Arglwydd fydd dy Geidwad.

S A L M CXXII.

- I**Dy'r Arglwydd pan dd weient, Awn,
im' llawen iawn oedd gwrando:
2 Sai'n traed o fewn Caerlaem byth,
yr un ni syrth oddi yno.
3 Caerlaem lân, ein dinas ni,
ei sail fydd ynddi i hunan;
A'i phobl fydd ynddi yn eytun,
a Duw ei hun â'i drigfan.

- 4 Can's yno y daw y llwythau' nghyd,
yn unffryd, llwythau'r Arglwydd;
Tythiolaeth Israel a'i drig-fod,
a chlod i'w fawr sancteiddrwydd,
5 Can's yno cadair y farn fydd;
eisteddfod Dafydd yno:
6 Erchwch i'r ddinas heddi a mawl,
a llwydd i'r sawl a'th gârô.
7 O fewn dy gaerau heddwch boed;
i'th lyfoedd doed yr hawddfyd:
8 Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
a'm cymmydogion hefyd.
9 Ac er mwyn ty'r Arglwydd ein Duw,
hwn ynot yw'n rhagorol;
O achos hyn yr arehaf fi
i ti ddaioni rhadol.

S A L M CXXIII.

- T**Uedda' ngolwg at y ne,
(fy Nuw) dy le trigianol;
2 Fel y try gweision eu llygaid
at ddwylo'u meistrad bydol.
Llygaid llaw-forwyn, ar bob tro,
a ddilyn ddwylo'i meistr:
Disgwyliwn arnat (Dduw) i'r un wedd
am dy drugaredd gynnes.
3 Dy nawdd, Arglwydd, dy nawdd yn rhodd;
dygasom ormodd durmyg:
4 Gan watwar y tyn a'r balch iawn,
yr ym yn llawn boeneidg.

S A L M CXXIV.

- D**YMA'r amfer, yn ddi ymgel,
gall Israel fynegi:
Yr Arglwydd nef oni bai fod
â'i arfod gyd â nyini;
2 Gyd â ni oni bai ei fod,
pan ddaeth gwrth-drafod dynion;
3 Pan gododd eu llied i'n poeni,
llyngasent ni yn fywion.
4 Y dyfroedd a'n boddasent ni,
a'n hoes dan gefallf buan:
5 Chwyddasent drofom, fel chwydd dw'r;
fel dyna gyflwr truan.
6 Bendgaid lor ei law a droes;
ac ef ni roes mo honom
Yn ysglyfaeth, i'n rhwygo'n frau,
i'w gwag efeiliau llymion.
7 Ein henaidd aeth yn rhydd o lŷn,
fel yr aderyn gwlion:
Rhwyd yr adarwr torri' wnaeth,
a minnau aeth yn rhyddion.
8 Ein holl gynhorthwyr ni, a'n llwydd,
fy'n nerth yr Arglwydd hawddgar;
Yr hwn, trwy waith ei ddwyllaw ef,
a greawdd nef a ddear.

S A L M CXXXV, CXXXVI, CXXXVII, CXXXVIII, CXXXIX.

S A L M CXXXV.

S A W L a' mddiriant yn Nuw Ion,
byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni fyf; a i' sylwedd fry
a bery yn dragywydd.
2 Fel y laif fail Caerfalem fry,
a i' chylchu mae mynyddoedd;
Felly yr Arglwydd yn gaer fydd
dragywydd cylch ei bobloedd.
3 Er na orphywys rhwyfsg cledl hir
yr enwir ar gyflawniad;
Rhag i'r rhai cyflawn eflyn llaw
i deimlaw campau diriaid;
4 O Arglwydd Dduw, yn brysur gwna
i bob dyn da ddaioni;
Sef union attat ti yn glau
y bydd calonau i' rheini.
5 Onid y drygddyn, Duw a i' gyr
gyd â gweithwyr anwired;
Mewn drwg ymdroes, felly ymdroed;
ar Israel boed tangnefedd.

S A L M CXXXVI.

P A N ddychwelodd ein gwir Dduw Ion
gaethiwed Seion sanctaidd;
Mor hyfryd genym hyn bob un,
a rhai newn hûn nefolaidd.
2 Nyni â'n genau yn dda'n gwedd,
gorfoledd ar ein tafod,
Ym mhlith cenhedloedd d'wedynnt hyn;
Fe wnaeth Duw drofyn' yftod.
3 Yftod fawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tir cynnes,
O gaethiwed y gelyn llym;
am hyn yr ym yn chwerthin.
4 O cynnull ein gweddillion ni;
tro adre' i' rheini eilwaith;
Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwylch
y deheu fych a diffaith.
5 Y rhai fy'n hau mewn dagrau blin,
hwyt-hwy dan chwerthin medant;
Felly, f' Arglwydd, dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r mediant.
6 Y rhai dan wyllo aeth o'r wlad,
fel taflu had i' hŷd gryniau;
Trwy lawenydd y dont ynghyd,
fel caглу yd yn dyrrau.

S A L M CXXXVII.

N Ty ni adeilado i'r Ner,
ai'n ofer gwaith y feiri;
A'r ddinas hon ni's ceidw efo,
ni thycia gwylio ynddi.
2 Os bore godi, os hûn hwyr,
a byw trwy lwyr ofdio;
Ofer i gyd: Duw a rydd hûn
i bob rhyw un a i' caro.
3 Wele, y plant a roi i ddyn,
hiliogaeth yn i'r Arglwydd;
Ac o i' rodd ef daw ffryth y brw,
i'w magu mewn sancteiddrwydd.
4 Fel gwr cryf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei faethau;
Plant yr ieuengetyd felly maen'
yn barch o flaen y tatau.
5 'Sawl' honynt fydd â i' wist yn llawn,
mae'n ddedwydd iawr ei foddion;
3

Hwy ni's gw'radwyddir, pan ddel man
i mddiddan â'u gelymion.

S A L M CXXXVIII.

A Ofno i'r Arglwydd, gwyn ei fyd,
a rhodio i' hŷd ei lwybrau;
2 Bwyta i o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i tithau.
3 Dy wraig ar du dy d'is nen,
fel per winwydden ffrythlon;
Dy blant ynghylch dy fwrdd, a fydd
fel olew-wydd blanhigion.
4 Wele, fel dyma'r modd, yn wir,
bendithir y gwr cyfion;
A ofno i'r Arglwydd Dduw yn ddwys,
rhydd arno bwys ei galon.
5 Cei gyflawn fendith gan Dduw Ion;
byth dithau, Seion, ddedwydd;
Fel y gwelych, â goleu drem,
Caerfalem mewn llawenydd
6 Holl ddyddiau d' einioes. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt;
Ac ar holl deulu Israel
daw hedd diogel arnynt.

S A L M CXXXIX.

L Lawer gwaith cefais gyftudd mawr,
Israel yn awr dywedd;
O'm hieuengetyd, hyd yr awr hon,
fe w'yr fy mron eu trymmed.
2 A llawer gwaith y cefais lid,
o'm gwan ieuengetyd allan,
A blin gyftudd ar lawer tro;
ac etto ni'm gorffuan.
3 Yr arddwyr arddent y cefn mau,
trwy rwygo cwyflau hirion;
4 Y cyfon Ner torodd yn frau
bleth-didau i'r annuwlion.
5 Pa rai bynnag a roifant gas
ar degwech dinas Seion;
Gw'radwydder hwyt, cilient i'w hol,
y rhai annuwjol creulon.
6 Byddant fel y glas wellt a fai
ar bennau tai yn tyfu;
Yr hwn fydd, cyn y tyrner fo,
yn gwywo, ac yn methu.
7 Ni leinw i'r medelwr ei law;
ni chair o honaw ronyr;
I'r caflwyr ni's tâl ddim mo i droi,
na i drin, na i roi mewn rhwymyn.
8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
a'r a drannwyai heibio
D'wedyd unwaith, Duw a ro llwydd;
neu, 'R Arglwydd a'ch bendithio.

S A L M CXXX.

O 'R dyfnder gelwais arnat, Ion;
2 O Arglwydd tiron, goftwng
Dy glust; ystyria y llais mau;
clyw fy ngweddiau teilwng.
3 Duw, pwy a laif yn d'wynneb di,
os creffi ar anwired?
4 Ond, fel y'th ofnir di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugaredd.
5 Digwyliais f' Arglwydd, with fy rhaid;
disgwyliodd f' enaid arno:
Rhois fy holl obaith yn ei air.
6 F' enaid a gair yn effro;
Ac

S A L M CXXX, CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV.

Ac am yr Arglwydd gwylio y bydd
fwy nâ gwilyddyd ddisti,
A edrych blygain bob pen awr
a welo'r wawr yn codi.

7 Un wedd digwylied Israel
yn ddigel am yr Arglwydd:
Can's mae nawdd gyd â'r Arglwydd nef;
mac ynddo ef rywiogtwydd.
Ei drugareddau ant ar led;
fe rydd ymwared ini:
8 Fe weryd Israel; fel hyn
fo i tyn o'i holl ddrygioni.

S A L M CXXXI.

YN fy nghalon ni bu falch chwydd,
O Arglwydd, na dim tynder;
Ni chodais chwraith drahäus wg
i'm golwg, o dra uchder.
Ac ni rodiais yma a thraw,
i dreiglaw pethau mawrion:
Ni fanwl-chwiliais am wybod
rhyfeddod a dirgelion.

2 Gostyngais i f'enaid mewn prydd,
fel pan ddiddysfyd herlod:
Fy enaid fydd fel un a fu
gvedi' ddiddysfu'n barod.
3 Ond disgwylied ty Israel
wrth wir Imanuel beunydd;
Sef wrth yr Arglwydd o'r prydd hyn,
heb deryn, yn dragwydd.

S A L M CXXXII.

O Cofâ Ddafydd, fy Nuw Ner,
a i holl wrth-flinder hefyd;
2 Pa lw adduned a roes fo
i Dduw Iago, gan ddwedyd,
3 Nid af o fewn pabell fy nhŷ,
a'm gwely mwy ni's dringaf;
4 Ni roddaf i'm dau lygaâ hûn,
amrantun chwâith ni chlygaf;
5 Nes castwyl gyffe, yn ddi rus,
i Arglwydd grymmus Iago:
6 Wele'n Ephrata clywsom fod
lle o breswylfod iddo.
Cawïom hi ym meuldydd y coed.

7 Pawb doed i'w beyll tiron:
Awn, ymgrymmwn, pawb uffuddhaed,
wrth ei fangc draed yn union.
8 F' Arglwydd, cyfod i' th elfmwyth Iys,
a' th arch o rymnus fawredd:
9 Gwisged d' offeiriaid gyfion faint;
gwisged dy saint wrionedd.
10 Er mwyn Dafydd, dy ffyddlon was,
na thyn dy ras yn lliidiog;
Ac na wrth'neba di, er neb,
mo wyneb dy Enneiniog.

11 I Ddafydd rhoes yr Ion lw gwir;
a chedwir hwn heb wýredd;
O ffwrth dy gorph rhof ar dy faingc
i'r iraidd gaingc i eistedd.
12 Fy neddfau a'm cyfammod i
dy feibion di os cadwant;
O blan i blan, o gaingc i gaingc,
hwy ar dy faingc a farnant.

13 Can's fy Arglwydd, o ferch a bodd,
a rag-ddewioedd Seion:
I drigo ynddi rhoes ei ffydd,
gan ddwedyd geiriau tiron.

14 Hon fyth fydd fy ngorphwysfa i;
o hoffter ynddi triga:
15 Bendithiaf hi â bwyd di ball,
a i thlawd diwall o fara.

16 A iachawdwriaeth, medd Duw Naf,
y gwisgaf ei heglwyswyr;
A rhoddaf yngenau pob sant,
o'i mewn, ogoniant fallwyr.
17 Paraf hyn oll, ac felly bydd
corn Dafydd yn goronog:
Felly darperais, gan fy nhwyl,
brif ganwyl i'm Hennenmlog.

18 Am ei elynion, o bob parth,
y gwisgaf warth a gw'radwydd;
Paraf hefyd i'w gôron fo
flocuo, medd yr Arglwydd.

S A L M CXXXIII.

WELE, fod brodyr yn byw 'nghyd,
mor dda, môr hyfryd, ydoedd!
2 Tebyg i olew o fawr werth
mor brydferth ar y gwisgoedd;
Fel pe digynai draw o'r nen
'r hyd bart a phen offeiriad;
Sef bart Aron, a i wisg i gyd,
yn hyfryd ei aroglad:
3 Fel pe digynai gwllith Hermon
yn dō dros Seion fynydd;
Lle rhwymodd Duw fywyd, a gwllith
ei fendith, yn dragwydd.

S A L M CXXXIV.

WELE, holl weision Arglwydd nef,
bendithiwech ef, lle'r ydych
Yn sefyll yn nhŷ Dduw y nos,
a i gyntedd diddos trefn-wych.
2 Dyrchefwch chwi eich dwylaw glân
yn ei gyslegi-lân annedd;
A bendithiwech, â chalon rwydd,
yr Arglwydd yn gyfannedd.
3 Yr Arglwydd, â i ddeulelaw gref,
hwn a wnaeth nef a dâcar,
A roddo ei fendith, a i ras,
i Seion, ddinas hawddgar.

S A L M CXXXV.

O Molwch Enw'r Arglwydd nef;
ei weision ef molienwch:
2 Y rhai a saif i'w dy a i byrth,
i'n Duw, a i fawryrth, cenwch.
3 Molwch yr Arglwydd, can's da yw;
clod i'r Ior byw a berthyn:
Cenwch ei glod dros yr holl fydd;
a hyfryd yw y testyn.
4 Oblegyd yr Arglwydd â i nawdd
ef a etholawdd Iago;
Ac Israel, i'w mysg y trig,
yn deulu unig iddo.
5 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei Iys;
mi wn yn hyfrys-hynny:
Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân
mâe'r Arglwydd glân, a i allu.
6 Hyn oll a fynodd a wnaeth ef,
yn uchder nef eithafon;
Ar' ddaear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau'r eigion.
7 O eithaf daear cyfydd tARTH;
daw'r mellt o bob parth hwythau;

S A L M CXXXV, CXXXVI, CXXXVII.

Ac oer dymhestloedd, gwlaw, a gwynt,
a godynt, o'i drysorau.

8 Yn nhir yr Aiphit, dynion, a dâ,
â llawer pla y t'rawodd;

Cyntaf-anedig o bob un,
â i law ei hun, a laddodd.

9 I'th ganol di, O Aiphit greulon,
rhoes Duw arwyddion rhyfedd
Ar Pharo a i holl weifon i gyd;
dug trwy'r holl fyd orfoledd.

10 O nerth ei fraich efe a wnaeth
lawer cenhedlaeth feirwon;
A lladdodd lawer, yr un wedd,
o ben brenhin'edd cryfion:

11 Sef o'r Amoriaid, Sehon fawr;
ac Og, y cawr o Basan;
A'r un ddinyftriad arnynt aeth,
a holl frenhiniaeth Canan:

12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd,
gyd â'u holl fywyd bydol,
I Israel ei roi a wnaeth
yn eifeddiacth nerthol.

13 Dy Enw, O Arglwydd, a i'th nerth cry,
a bery yn dragwydd;
Ac o genedl i genhedlaeth
dy goffadwriaeth, Lywydd.

14 Can's ar ei bobl y rhydd ef farn,
yr Arglwydd cadarn cyfion;
Ac ym ei holl lywodraeth bur,
bydd doftur wrth ei weifon.

15 Y delwau oll, gwaith dwylaw yn;
a dyfais dyn anffyddlon;
O aur ac arian dyn a'u gwnaeth
o hil cenhedlaeth weigion.

16 O waith dyn, genau rhwth y fydd,
heb ddim lleferydd iddyn';
Ac mae llun llygaid mawr ar lled,
a'r rhai'n heb weled gronyn.

17 Dwy glust dynion fydd i bob un,
heb glywed mymrun etto;
Eu safn yn ehang, ac ni chaid
na chwyth nac enaid ynddo.

18 Un fodd a'r delwau, fydd y rhai
a'u gwnelai hwynt â'u dwylo;
Ac nid yw well nâ'r rhai'n yr un
ynddyn' a ymddiriedo.

19 Ty Israel, na choeliwch chwî,
ty Aron, Lefi uffudd,
20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglwydd ne';
bendithiwch e'n dragwydd.

21 Bendithier fyth mawr Enw'r Ion,
o Seion hen, a barchem;
Bendithier, molei ei Enw fo,
fy'n trigo yng Nghaerfalem.

S A L M CXXXVI.

MOlwch yr Arglwydd, can's da yw;
moliennwch Dduw y Llywydd:
Can's ei drugaredd oddi ffy

a bery yn dragwydd.

2 Molwch chwî Dduw y duwiau'n rhwydd,

3 Ac Arglwydd yr arglwyddi;

4 Hwn unig a wnaeth wyfthau mawr,
trwy ei ddurfawr ddaioni.

5 Gwnaeth, â'i ddoethineb, nef uwch ben,

6 A'r ddaecaren, a'r dyf'edd;

Y rhai yw prif sylwedd y byd;
ac i gyd o'i drugaredd.

7 'R hwn a wnaeth oleuadau mawr,
o'r nef hyd lawr, â'i fawredd;
8, 9 Haul y dydd, a'r lleuad y nos;
i ddangos ei drugaredd.

10 'R hwn a d'rawodd yr Aiphit i'w ddig,
a'r blaen-anedig ynddi;

11 Ac a ddug Israel i'r daith,
ac ymaith o'u holl gyni.

12 A hyn trwy law gref, a braich hir,
o rym ei wir ogonedd:

13 A hollti'r môr Coch yn ddwy ran,
o anian ei drugaredd.

14 Dug Israel i'r lan yn wŷch;
fel dyna ddrych gorsioledd:

15 Ygyptio Pharo, a i holl lu;
a hyn fu ei drugaredd:

16 A dwyn ei bobloedd, yn ddi-chwys,
trwy wledydd dyrys anian;

17 Taro brenhinocedd er eu mwyn,
ac felly' dwyn hwy allan:

18 Lladd llawer brenhin cadarn llon;

19 Sef Sehon yr Amoriaid;

20 Ac Og o Basan, yn un wedd,
o'i fawr drugaredd dibaid;

21 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd
eu rhoi yn fywyd bydol

22 I Israel ei was, a wnaeth,
yn eifeddiacth nerthol:

23 Hwn i'n cyftudd a'n cofodet ni,
o'i fawr ddaioni tirion;

24 Ac a'n hachubodd yn ddilwrth
oddiwrth ein holl elynion:

25 Yr hwn a ymbryth bob rhyw gnawd,
yn diddlawd o'i drugaredd.

26 Clodforwch Dduw, Brenhin y nef;
rhowch iddo ef ogonedd.

Molwch Arglwydd yr arglwyddi,

uwch ben pob rbi o fawredd;

Duw'r dduwiau, Ion uwch ben pob ion,
a ffynnon y drugaredd.

S A L M CXXXVII.

PAN oeddym gaeth yn Babilon,
ar lan prif afon groyw,
Mewn coffadwriaeth am Seion,
hidlason ddagrau'n loyw.

2 Rhoddasom ein telynuau 'nghrog
ar goed canghennog ition,
Lle yr oedd prenau helyg plan
o ddeutu glan yr afon.

3 Y rhai a'n dug i garchar caeth,
i ni yn ffracth gofynen';
A ni'n bruddion, gerddi Seion:
ysywaeth peth ni's gallen.

4 O Dduw, pa fodd y canai neb
(rhoem ateb yn ystyriol)
I chwî o gerdd ein Harglwydd Dad,
a ni mewn gwlad efronol?

5 Os â Caerfalem o'r cof mau,
anghofed dehau ganu:

6 Na throed fy nllafod, oni bydd
hi'n ben llawenydd imi.

7 Cofia di, Dduw, blant Edom leu,
yn nydd Caerfalem hawddgar:
Noethwch, dynoethwch (meddei' rhai'n)
ei mur a'i main i'r ddaear.

8 Bydd gwyn eu byd i'r fawl a wnel
i ti, merch Babel rydost,

S A L M CXXXVIII, CXXXIX, CXL.

Yr unrhŷw fefur, gan dy blau,
i minnau fel y gwnaethost.
9 Y sawl a gym'ro dy blant di,
bo'r rheini fendigedig,
Ac a darawo'r eppil tau
â'u pennau wrth y cerrig.

S A L M CXXXVIII.

R HOF fawrglod iti, fy Nuw Ion;
o ddyfndet calon canaf;
Yngŵydd holl angylion y nef,
â'm hollef, y'th folaannaf.
2 Ymgrymmaf tu a'th sanfaidd dŷ,
dan ganu o'th drugaredd;
A'th Enw mawr, uwchlau pob peth,
a'th air difêth wirionedd.
3 Y dydd y gelwais arnat ti,
gwrandewiaf fi yn fuan;
Yno y nerthiaf, â chref blaidd,
fy enaid i, oedd egwan.
4 Doed brenhinoedd y ddaear hon,
a rhoen' i't' union foliant:
Addolent oll ein gwir Dduw ni;
can's d' eiriau di a glywiant.
5 Yn ffyrdd yr Arglwydd, yr un wedd,
ac am ei Fawredd, canant;
Gan ddangos trwy'r holl fyd ei fraint,
a maint yw ei ogoniant.
6 Uchel yw'r Ion, etto fe wel
yr ufudd isel ddynion;
A gwel o hirbell, er eu plau,
y beilch â'r gwarrau sythion.
7 Pe bai yn gyfyng arnai'r byd,
ti a'm bywheyd cilwaith;
Gan estyn llaw, i ddwyn dy was
oddiwrth rai atcas ymaith.
8 Yr Arglwydd a gyflawna â mi;
Duw, dy ddaioni rhag-llaw;
Ac yn dragwydd i mi dod:
na wrthod waith dy ddwyllaw.

S A L M CXXXIX.

A Rglwydd, manwl y chwiliaf fi;
da y'm hadwaeni hefyd:
2 Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
a'm meddwl cyn ei dd'wedyl.
3 Yr wyd yngnhylich fy lloches i,
a'm ffyrdd sydd iti'n hyspys:
4 Nid oes air na's gwyddost ei fod
ar flaen fy nhafod ofnus.
5 O'm hol ac o'm blaen y'm lluniaf;
dy law a ddodaif arnat:
6 Gwybodaeth ddeithr yw i mi;
a'i deall hi ni's medraf.
7 I ba le'r af fi i roi tro,
i'nguddio rhag dy Ysyrdd?
1 ba le ffoaf rhag dy ŵydd,
trwy gael ffordd rwydd i lathlyd?
8 Os dingaf tu a'r nefoedd fŷ,
wyt yno i'th dŷ perffaith:
Os tu a'r dyfnder gofswng tro,
yr wyt ti yno cilwaith.
9 Pe cawn adenydd bore wawr,
a myn'd i for mawr anial;
10 Yno bydd dy ddechulaw di,
i'm tywys i, a'm cynnal.
11 A phe meddylwn, yr ail tro,
ymguddio mewn tywyllwg;

Canol y nos fel hanner dydd
mor oleu fydd yn d'olwg.
12 Nid dim tywyllach nos i ti
nag yw goleuni hafddydd;
A'r ddau i ti maent yr un ddull,
y tywyll a'r goleuddydd.

13 Da' gwyddost y dirgelwch mau;
f' arenau a feddiennaf:
Ynghroth fy marn pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiaf.
14 Can's rhyfedd iawn y gwnaethpwyd fi;
a'th waith di fy ryfeddod:
A'm henaidd a'wyr hynny'n dda;
a hon a wna i't' fawrglod.

15 Ni chuddiwyd fy ngrym rhagot ti,
pan wnaethost fi yn ddirgel,
Fel llunio dyn o'r ddaear hon
o fewn pridd eigion isel.
16 Dy lygaid gwellant fy nhrefn wael,
cyn i mi gael perffeithlun:
'R oedd pob peth yn dy lyfr yn llawr,
cyn bod yn iawn un gronyth.

17 Mor anwyl dy feddyliau ym'!
mor fawr yw sum y rheini!
18 Wrth fwrw, amlach gwn yw bod
nâ'r tywod o risedi.
Mysfrio pan ddeffrowf fi,
r wyf gyd â thi yn gwblol.

19 O Dduw, pa achos, yn dy lid,
na leddid yr annuwiol?

O Dduw, pe cospid rhai o'r rhai'n
y sydd yn arwain traha;
Wrth y gwaeddyd fo gaid d'weddyd,
Dydi dos oddi yma.

20 Y rhai ant danad (f' Arglwydd cu)
fy'n traethu pethau 'geleir;
A'th elynion, dibris eu llw,
cym'rafant d'Enw'n ofer:

21 On'd cas yw genyf, O Dduw Ion,
dy holl gaeion gwaeddyd?
On'd ffiaidd genyf fi bob dyn
a ai yn d'eibyn hefyd?

22 A llawin gas y cafeais hwynt:
ynt fel ar bwynt gelynyon.
23 O chwilia fi, O Dduw, yn hy:
cei hynny yn fy nghalon.

(Duw) prawf fy meddwl i'n fy mol;
24 'Oes ffordd annuwiol genyf?
Gwel fi, tywys, dwg fi yn f'ol;
dod ffordd dragwyddol ymy.

S A L M CXL.

R HAG y gwr drwg gwared fi, Ner,
rhag gwr y trawlder efrydd;
2 'Rhai fy'n bradychu yn ddirgel,
a chafglu rhyfel beunydd.
3 Fel colyn sarph yn llihrig wau,
yw eu tafodau llymion:
Gwenwyn yr asp sydd yn parhau
dan eu gwefusau creulon.
4 Rhag y dyni drwg, rhag y gwr traws,
fy'n mysyr lliaws faglau,
Duw, gwared fi, rhag gosod brad
yngnhylich fy ngwaftad lwybrau.
5 Y beilch cuddiafant fagl a rhwyd;
wrth hon gosodwyd tannau:
Ar draws fy ffyrdd, i ddal fy nhroed,
yngnhûdd y rhoed llinynnau.

Q

S A L M CXL, CXLI, CXLIH, CXLIH.

- 6 D'wedais wrth f' Arglwydd, Fy Nuw wyd;
tyn fi o'u rhwyd a'u maglau;
O gwranddo'n fuan, f' Arglwydd nef,
ar brudd lef fy ngweddau.
- 7 Fy Arglwydd yw fy north i gyd,
a'm coel, a'm hiechyd, calon:
Ti a roist gudd dros fy mhen mau
yn dydd yr arfau gloywon.
- 8 I'r dyn annuwiol, Duw, na ad
ddymuniad drwg ei' wyllys;
Rhag ei wneuthur esio yn gty,
a'i fyn'd yn rhy drahäus:
- 9 A'u holl ddymuniad drwg i mi,
a'u rhegain weddi greulon;
Y rhai'n yn llwyr a ddont ym mhen
y cadpen o'm cafeion.
- 10 Syrthied arnynt y marwor tân;
ac felly llosgan' ymraith:
Bwrier hwy mewn ceuffogydd nant,
fel na chyfodant cilwaith.
- 11 Dyn llawn siarad fydd anwaftad;
ni eistedd ef yn gryo:
A drwg a ymlid y gwr traws;
o hyn mae'n haws ei gwympo.
- 12 Da gwn y rhydd yr Arglwydd dâl,
i ddial cam y truan;
Ac y iawn farna y dyn tlawd,
fy'n byw ar gardawd fechan.
- 13 Y rhai cyfawn, twy yr holl fydd,
dy Enw a gyd-foliannant;
A'r holl rai union, heb ofn neb,
o flaen dy wnech trigant.

S A L M CXLI.

- O** Bryfla, Arglwydd, clyw fy llais;
o bryflur gelwais arnad:
O'r man lle bwyf gwranddo fy llef,
a doed i'r nef hyd attad.
- 2 Fy ngweddi ger dy fron a ddaw,
gan godi dwylaw'n uchel,
Yn aroglarth ac aberth hwy'r,
fel union ddiwyr lefel.
 - 3 O Arglwydd, gofod, rhag gair ffraeth,
gadwraeth ar fy ngenau:
Rhag im' gam-ddwedyd, gofod ddor,
ar gyfor fy ngwefusau.
 - 4 Na phwysa' nghalon at ddrwg beth,
ynghyd-bleth â'r annuwiol;
Nac mewn cyd-fwrriad gwaith neu wedd,
rhag twyll eu gwledd ddainteithiol.
 - 5 Boed colp a cherydd y cyfawn
fel olew gwerthlawn arnaf:
Ni ftiw fy mhen; po mwyaf fo,
mwy trosto a weddiat.
 - 6 Eu barnwyr pe bwriad i'r llawr
ar greigiau difawr dyrys;
Gwandawent ar f' ymadrodd i,
a chlywent hi yn felys.
 - 7 Fel dangos cynnu'd o goed mân,
a fwrian' r' hyd y ddaear;
Mae'n hefgyrn minnau, yr un wedd,
ym mron y bedd ar wasgar.
 - 8 Mae' ngolwg, a'm holl o'baith i,
Duw, arnat di dy hunan;
Duw, bydd di'n unig yn fy mhlaid;
na fwrw f' enaid allan.
 - 9 Cadw ff, Arglwydd, rhag y rhwyd
hon a ofodwyd ymy i.

- Telm yr annuwiol, boetyn mân,
rhag ofn i'r rhai'n fy maglu.
- 10 Yr anwreddwyr, b'ado wn,
cwympant eu hun i'w rhwydau;
Ymddried ynot ti a wnaf,
ac felly diangaf innau.

S A L M CXLII.

- R** Hois weddi ar yr Arglwydd nef;
yn llym fy llef ymbiliais:
- 2 A'm holl fyfrydod ger ei fron,
o'm calon, y tywelltais.
 - 3 Ond pan fynegais i'r fy nghur,
a'm dolur o'm meddylliau;
Da gwyddit ti bob ffordd, a'r man,
y rhoilan i mi faglau.
 - 4 O'r tu deau nid oedd im' neb,
town f' wnech, a'm hadwaenai;
Na nawdd, na neb, o du'n y byd,
fy mywyd a' mgeleddai.
 - 5 Arnad llefais, wrthyt d'wedais,
Duw, ti a ydwyd union:
Fy nghwbl o'baith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nhir y bywion.
 - 6 O yfyr, Arglwydd, faint fy nghri;
wyf mewn trueni digllon:
Rhag fy erlidwyr gwarded fi;
mae'r rheini yn rhy gryffon.
 - 7 O garchar caeth fy enad tyn;
dy Enw am hyn a folaf:
Pan weler dy fod ar fy rhan,
y cyhon twyrgan' attaf.

S A L M CXLIH.

- E** Rglw fy arch, O Arglwydd mad;
wyf arnad yn gweddio:
O'rh wirionedd, a'rh gyflawnedd,
gofynaf i'r fy ngwranddo.
- 2 Ac na ddos i'r farn â'rh was gwael,
(pa les im' gael cyflawnder?)
Am nad oes dyn byw ger dy fron
yn gyfion, pan ei teimler.
 - 3 Y gelyn a erlidiodd f' oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd;
Fel y rhai meirwon, a fai'n hir
is twyll dir â'u hannedd.
 - 4 Yna fy yfryd, mewn blin ing,
a fu mewn cyfyng-gyngor;
5 Ac ar fy nghalon drom daeth braw,
Ond wrth fyfyrnaw rhagor,
- Mi a gofais y dyddiau gynt,
a helynt gwaith dy ddwylo:
Am hyn myfyrtais, fy Nuw Naf;
am hyn myfyrtaf etto.
- 6 Fy nwyllaw attat rhois ar led,
lle' mae f' ymddried unig;
Am danad f' enaid fydd, yn wir,
un wedd â'r tir fychedig.
 - 7 Yn ebrwydd gwranddo fi yn rhodd;
O Arglwydd, pallodd f' yfryd;
Rhag i mi fyned i'r pwell du,
fel rhai a ddarfu' bywyd.
 - 8 Par im' ar fyrs glywed dy nawdd;
can's ynot hawdd y credais;
A dyfge im' rodio dy fyfryd rhad;
can's f' enaid attad codais.
 - 9 A gwarded ff, fy Nuw a'm Ion,
rhag fy ngelymion astrus;

S A L M CXLIII, CXLIV, CXLV.

Am fod fy llechod i'w ddi.

10 O dyfge i mi d'arglwydd;

Can's tydi ydwyf y Dduwrnau;

boed d'Yspryd tau i'm twys

Ar yr uniondeb yn y tir;

dyna dy wir ewyllys.

11 Duw, er mwyn d'Enw, fi bywba,

a helpa f' enaid tyner;

Allan o ing, Duw, cais i ddwyn,

ac er mwyn dy gyflawnher.

12 A gwna ar yr eynol blaidd,

caseion f' enaid, gartedd;

Difetha hwynt, er mwyn dy ras;

can's mi wyf dy was uffedd.

S A L M CXLIV.

Endigaid fo'r Arglwydd fy nerth;

mor brydferth yr athrawa

Fy nwyllo i wladod, a'r un wedd

fy myfdd i ryfela!

2 Fy nawdd, fy nerth, fy neg, fy nghred,

fy nhwr, f' ymwared unig;

Can's trwyddo ef fy mhobl a gaf

danaf yn oflyngedig.

3 Pa beth yw dyn, dywaid, O Dduw,

pan fyddit i'w gydnabod?

A mab dyn, pa beth ydyw fo,

pan fych o hono'n darbod?

4 Pa beth yw dyn? peth yr un wedd

â gwagedd heb ddim hono;

A'i ddwyddiau'n cerdded ar y rhod,

fel cyfgod yn nyrhi heibo.

5 Gostwng y nefoedd, Arglwydd dda,

ac edrych drana dynion;

Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd fry;

gwna iddynt fygu digon.

6 I'w gwalgar hwynt, gyr felle i wau;

i'w lladd, gyr saethau tanbaid;

7 Digyn, tyn fi o'r dyfroedd mawr;

hyn yw, o law'r efroniad.

8 Duw, gwared fi; geneuau'r rhai'n

a fydd yn arwain gwegi;

A'u deheu-law fy, yr un bwyll,

ddeheu-law twyll a choegni.

9 I ti, Dduw, canaf, o fawrhad,

yn llafar, ganiad newydd;

Ar nabyl, ac ar y deg-tant,

cei gerdd o foliant beunydd.

10 Duw i frenhinoedd rhoi a wnaeth

ei fwcraeth at iawn reol;

Dan ymwared Dafydd ei was

rhag cleddyf cas niweidiol.

11 Duw, gwared, achub fi wrth raid,

rhag plant efroniad digus;

A'u lath yn llawn o ffalder gau,

a'u deheu yn dwyllodrus.

12 Bydd ein meibion, fel planydd eu,

o'r bôn yn tyfu'n iiraid;

A'n merched ni fel cerrig nadd

mewn conglaeu neuadd sanctaidd;

13 A'n conglaeu'n llawnion o bob peth;

a'n defaid, difeth gyrrnydd,

Yn filoedd (mawr yw'r llwyddiant hwn)

a myrddiwn i'n heolydd;

14 A'n hychen eryfion dan y wêdd,

yn hywedd, ac yn llongydd;

Heb dor na foriant i'n myfge ni,

na gwaeddi i'n heolydd.

15 Dedwydd ydyw y bobl y fy

â phob peth felly ganddynt;

Bendigaid yw'r bobl y rhai'n fydd

â'r Arglwydd yn Dduw iddynt.

S A L M CXLV.

MI a'th fawrygaf di, fy Nuw;

can's tydi yw fy llywydd;

Bendithio dy Enw byth a wnaaf;

mi a'i molaf yn dragywydd.

2 Dy Enw a folaf fi bob dydd;

a'th glod a fydd heb orphen;

3 Yr Arglwydd fydd glodfawr heb wedd;

a'i fawredd fydd heb ddiben.

4 Cenedl wrth genedl a ront fawl

i'th ogoneddawl wyrthiau;

Gan danu dy nerth i'w hyd y byd,

a d'weddyd dy gynheddfau.

5 Am dy ogonedd mawr, fy Naf,

mynegaf, a'th gadernid;

6 Son am dy bethau ofnadwy,

gwnant hwy a minnau hefyd.

7 Llwy'r goffadwriaeth honot ti,

a'th fawr ddaioni, draethant;

Ac o'th gyflawnder, fy Naw Ion,

â llafar dôn, y canant.

8 Sef grallawn yw ein Harglwydd ni,

ac o dofturi rhyfedd;

Hwyr ac anhoben yw i ddi;

llawnsfydig i drugaredd.

9 Da yw yr Arglwydd i bob dyn,

a'i nodedd fy'n dycianol;

Ac ar ei holl weithredoedd ef

daw nawdd o'r nef yn rasol.

10 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,

O Arglwydd, a'th glodforant;

Dy wyrth pan wdo dy faint di,

y rheini a'th fendithiant;

11 Gan fon am drugaredd a gras

dy deyrnas, a'i chadernid;

Fel dyna'r gerdd fydd yn parhau

yn eu geneuau hyfryd.

12 Fel y paront, trwy hyfryd glod,

gydnabod â'th deyrnialiad,

A'th nerth ym myfge holl ddynol blant,

a'th lawn ogoniant gwafrad.

13 Brenhiniaeth dy deyrnas di fy

a bery yn wastadol;

A'th lywodraeth o oed i oed,

hon a roed yn drag'wyddol.

14 Yr Arglwydd cynnal ef yn llon

y rhai fy' mron eu cwympod;

Ac ef a gyfydd bawb, yn wir,

a'r a oflyngir ifod.

15 Wele, mae llygaid yr holl fydd

yn disgwyl wrthyd, Arglwydd;

Tithau a'u porthi hwynt i gyd,

bawb yn ei bryd, yn ebrwydd.

16 A phan agorech di dy law,

o honi daw diwall-faeth;

D'ewylllys da yw ymborth byw,

a hynny yw eu lluniaeth.

17 Holl ffyrdd yr Arglwydd cyffon ynt,

a'i wyrthiau ydynt sanctaidd;

18 Agos iawn i bawb ydyw fo

a eilw arno'n buiraid.

19 Sef at y gwyr a'i hofnant ef,

fo glyw eu llef, i'w gwared;

S A L M CXLVI, CXLVII, CXLVIII.

Fo rydd eu h'wyllys-hwyt, a'u barch,
o'i wir barch, Ion gogoned.
20 Pob dyn a garo i'r Arglwydd nef,
caiff ganddo ef ei' mddiffyn;
A chan ddifetha, rhydd oes fer
i bob ysgeler cyndyn.
21 Fy enaid trached fendith rwydd,
a mawl yr Arglwydd nefol;
A phob cnawd rhoed i'w Enw (y Sant)
ogoniant yn drag'wyddol.

S A L M CXLVI.

FY enaid, mola i'r Arglwydd nef.
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd:
Daingosaf glod i'm Harglwydd Dduw,
tra gallwyf fyw, neu symmud.
3 Na wnewch hyder ar d'wyflogion,
nac ar blant dynion byddl;
Am nad oes ynddynt hwy i gyd
na help nac iechyd nerthol.
4 Pan el y ffun o'r genau gwael,
a'r corph i gael daearlan;
Felly dychwel; fel dyna i'r dydd
y derfydd ei holl amcan.
5 Y pryd hwn gwyn ei fyd efô
a roddo ei holl obaith
Ar Dduw Iago, yn gymmorth da,
pan el oddyma ymaith:
6 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, môr,
a'r holl ystôr sydd ynddynt;
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
pryd na bo un o honynt:
7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynllyd;
Fe ollwng Duw y rheidus gwâr
o'i garchar ac o'i gaethfyd.
8 Yr Arglwydd egyr lygaidd dall;
ef a dyr wall gwael ddynion:
Ymgleddu'r gwan mae'n Harglwydd ni,
a hofi y rhai cyfion.
9 Dieithraid, a'r ymddifad gwan,
a'i weddw druan unig,
Duw a'u pyth; ond drytu wrthai
holl ffyrd pob rhai cythreulig.
10 Yr Arglwydd yn teyrnasu a fydd,
dy Dduw tragywydd, Seion:
O oes i oes pery dy lwydd.
Molwch yr Arglwydd tirion.

S A L M CXLVII.

MOlwch yr Arglwydd; can's da yw
canu i Dduw yn llafar:
O herwydd hyfryd yw ei glod,
a da yw bod yri ddiolchgar.
2 Caerfalem dinas gyflawn fydd;
yr Arglwydd fydd i'w darpar;
Gan gaelu Israel ynghyd,
a fu trwy'r byd ar waigair.
3 Yr unig Arglwydd sy'n iachau
yn rhydd o firwiau'r galon:
Yr Arglwydd rhwym eu briwiau'n iawn,
y rhai dolur-lawn cleifion.
4 Yr Arglwydd fydd yn rhoi'r fer,
a phob rhyw nifer honynt:
Ef a'u geiŵ hwyt oll yn glau
wrth briod enwau eiddynt.
5 Mawr yw ein Harglwydd ni o nerth,
a phrydferth o ratoldeb;
3

Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhif,
fon am ei brif ddoethineb.
6 Yr Arglwydd unig fydd yn dal
i gynnal y rhai gweniaid;
Ac et a ofswng hyd y llawr
y dorf fawr annuwiolaidd.
7 Cenwch i'r Arglwydd mal y gwedd;
clodforedd iddo' berthyn:
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da ydyw, gyd â'r delyn.
8 Hwn â chymmylau toes y nen,
â gwlaw'r ddaearen gwlychodd:
I wellt gwnaeth dyfu ar y ffon,
a llyslau i ddynion parodd.

9 Hwn i'r anifail ar y bryn
a rydd yr hyn a'i portho;
Fe bortha gywion y cigfrain,
pan font yn llefau arno.
10 Nid oes ganddo mewn grym un march
na fferch, na pharch, na phleier:
Nac mewn efgair, neu forddwyd gwr;
fel dyna gyflwr ofer.

11 Yr Arglwydd rhoes ei fferch ar ddyn
yr hwn y sy'n ei hofi;
Ac fydd yn digwyl cael ei nawdd,
caiff hwn yn hawdd ddaioni.
12 O Caerfalem, gyflawn o lwydd,
moliana i'r Arglwydd eiddod:
O Seion sanctaidd, dod, un wedd,
i'th Dduw glodforedd barod.

13 Herwydd yr Arglwydd, a'i fawr wyrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion;
A rhoes ei fendith, a thyciant,
ym mhlith dy blant a'th wryion:
14 Hwn a roes heddwch yn dy fro,
fel y cynnyddo llwyddiant;
Ac a ddiwallodd yn etch plith,
o frader gwenith, borthiant.

15 Ei orchymyn ef a ddenfyn,
o'i ddawnfawr air cymhelur:
Hwn ar y ddaear â ar led,
ac yno rhed yn brysur.
16 Eirch i'r eira ddisgyn fel gwlan;
eirch rew, fe'i tan fel lludw:
17 Eirch iâ, fe ddaw yn defyll cri;
pwy' erys oerni hwnnw?

18 Wrth ei air eilwaith, ar ei hynt,
fe bair i'r gwynnt och neidio,
I doddi'r rhai'n; ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.
19 Grym ei air, a'i ddehulaw gref,
a ddengys ef i Iago;
A'i ffyrd a'i farn i Israel,
a'r rhai a ddêl o hono.

20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn
â neb rhyw nasfn arall:
Ni wyddynt farnau'r Arglwydd nef.
O molwch ef yn ddiball.

S A L M CXLVIII.

Molwch yr Arglwydd o'r nef;
rhowch lef i'r uchel leoedd:
2 Molwch hwn, holl angylion nef;
molwch ef, ei holl luoedd,
3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fer,
y gloywder, a'r goleuni,
4 Nef y nefoedd, a'r ffurfafen,
a'r deifr uwch ben y rheini;
5

Moliannant

S A L M CXLVIII, CXLIX, CL.

- 5 Moliannant Enw'r Arglwydd nef,
hwynt â i air ef a wnaethpwyd;
D'wedodd y gair, a hwy, fel hyn,
ar ei orchymyn, crewyth.
- 6 Rhoes reol iddynt i barhau,
fel deddfau byth i'w dilyn;
Rhoes bob peth yn ei le'n ddi ôs,
nad elo dros ei derfyn.
- 7 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
chwychwi ystrywgat ddreigiau;
8 Y tân, a'r cenllyg, eira, a tharth,
a'r gwynt o bob parth yntau;
9 Mynyddoedd, bryniau, ffrwythlon wydd,
a'r tŷion gedrwydd brigog;
10 Anfeiliaid, ac ymlusgiaid maes,
ac adar llaes aſgellog;
- 11 Brenhinoedd daear, batriwyr byd,
fwyddwyr ynghyd â'r bobloedd;
12 Gwyr ieuangc, gwyryston, gwyr hen,
pob bachgen ym mhob oesoedd;
13 Molant ei Enw ef ynghyd,
uchel a hyfryd ydoedd;
Ei Enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nefoedd.
- 14 Can's corn ei bobl a ddychasawdd,
yn fawl a nawdd i'r ciddo;
I Israel, ei etholedig,
a drig yn agos atto.

S A L M CXLIX.

- C**Enwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfedd;
A chlywer ynghyn lleidia'r saint
ei fawr fraint, a i' orfoledd.
- 2 Boed Israel lawen a ffræth
yn Nuw, a i' gwnaeth yn ddibryn;
A byddant hyfryd blant seion
yn Nuw, eu tŷion Frenhin.
 - 3 Molant ei Enw ar y bibell,
a thympanell, a thelyn:

- 4 Can's bodlon yw i'w bobl i gyd,
rhydd iechyd i'r lledneis-ddyn.
 - 5 I'w saint ef doed gorfoledd iawn,
a hon yn llawn gogoniant;
Yn eu gwelaw (yn llawen ddall)
ac yn eu 'rffyll, eahant.
 - 6 Yn eu gehau bydd cerdd bob awr
ein Duw, a i' fawr rffedod;
Ac yn eu dwylaw bydd i'w dŷin
y cleddyf deufin parod;
 - 7 Ar estroniad i'n dial ni,
ac i gorph-boeni'r bobloedd;
8 I roi mewn caethder cadwyn dro,
i'w rymo eu brenhinoedd;
 - 9 I roi eu pendefgon chwyin
mewn gefyn heiyrn ffynig;
9 I wneuthur arnynt union farn,
yn gadarn fgrifentedig.
- Dyma'r glan ardderchogrwydd fydd
i'w saint y fydd yn credu;
Clodforwch oll yr Arglwydd nef,
O molwch ef, am hynny.

S A L M CL.

- M**Olwch Dduw yn ei gyffeigr len,
sef ei ffurfafen nerthol;
2 Molwch ef i'w gadernid llym,
ac amlder grym rhagofol.
- 3 A'r lais udgorn rhowch y mawl hyn,
ar nabyll, telyn, tympan;
 - 4 Molwch chwí ef â llawn glos glau,
â thanneau, pibell, organ.
 - 5 Ar y fymbalau molwch ef,
a'r rhai'n â'u llef y'n fein-gat;
O molwch ef â moliant elau
ar y fymbalau llafar.
 - 6 Holl bethau molent un Duw byth,
fydd ynddynt chwyth y bywyd;
Rhoent gyd-gerdd foliant i barhau;
clodforwn ninnau hefyd.

TERFYN SALMAU DAFFRDD.

EMYN A U.

YENICREATOR.

TYR'D, Yspryd Glan, i'n c'lonnau ni,
a dod d'oleuni nefol :
Tydi wyt Yspryd Crist, dy ddawn
fy fawr iawn a rhagorol.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
ydynt dy eglur ddoniau :
Dod eli'n llygaid, fel i'th saint ;
ac ennaint i'n hwynebau.

Gwasgara di'n gelynyion trwch,
a heddwch dyro ini :
Os T'wyfog ini fydd Duw Ner,
pob peth fydd er daioni.

Dylg in' adnabod y Duw Tad,
y gwir Fab rhad, a Thithau,
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
yr hynod di Pherlonau.

Fel y moliannei, ym mhob oes,
y Duw a roes drugaredd ;
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glan :
da datgan ei anrhydedd.

New fel byn.

TYR'D, Yspryd Glan, trag'wyddol Dduw,
yr unrhyw â'r Tad nefol ;
Yr unrhyw hefyd â'r Mab rhad,
Duw cariad tangnefeddol.

Llewyrcha'n c'lonnau ni â'th ras,
fel byddo gas in' bechu ;
Ac ini, mewn sancteiddrwydd rhydd,
bob dydd dy wafanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wir
ym mhob rhyw hir orthrymder :
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
â thafod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r llawenydd glân,
y gloywlwys Dàn cariadol ;
Ac i'r Enneiniad, mawr ei les,
fy'n rhoddi gwres ysprydol.

Dy ddoniau di ynt aml a dwys,
y rhai i'th Eglwys rhoddi :
Yngh'lonnau pur dy ddeddf ddilys
tydi â'th fys 'grifeni.

Tydi addewait ddysgu, Ion,
dy weision i lasaru ;
Fel ym mhob man y casto'n rhwydd
yr Arglwydd ei folianu.

O Yspryd Glan, i'n c'lonnau ni
y gwir oleuni dafion ;
A hefyd zel, tra fom ni byw,
i garu Duw yn ffyddlon.

Ein gwendid nerthâ di, O Dduw,
(mawr ydyw ein breuolder)
I ddiawl, i'r byd, na chwaith i'r cnawd,
na fyddom wawd un amler.

Gyr ein gelynyion yn eu hol ;
bydd di heddychol â ni :
Gwna i bob dyn ein caru'n bur ;
(mael eglur a fydd hynny.)

Ein T'wyfog wyt, O Arglwydd mau,
rhag maglau pob rhyw bechod ;

A rhag llithro oddiwrti mwy,
cynhorthwy bydd in' parod.

Dod felur mawr o'th ras yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw Goruchaf :
Diddanwch i ni felly bydd
yn y brawd-ddydd diweddaf.

I ffoi ymbleidiau cecreth cas,
dod i ni ras, Dduw nefol :
Dod gariad, a thangnefedd mād,
ym mhob rhyw wlad Grifnogol.

Attolwg i ti, dyro rad,
y Tad i ni adnabod ;
A'r Arglwydd Iesu, ei Fab hael ;
ac yn y nef cael canfod,

A chyffesu, â pherffaith ffydd,
dydi bob dydd yn ddiau :
Yspryd y Tad a'r Mab wyt ti,
un Duw, ond ti Pherlonau.

I'r Tad, i'r Mab, i'r Yspryd Da,
un gogyd a gogyfuwch,
Bid moliant : hwn yw'r gwir Dduw nef ;
ei Enw ef bendithiwech.

A bid i'n hunig Arglwydd Dduw
fod gwiw ganddo roi'n hylwydd
I bob rhyw Grifion yn y byd
ei Yspryd yn dragywydd.

Cân Sant Ambros, neu Te Deum.

TYDI, O Dduw, a folwn ni ;
addolwn di yn Arglwydd :
Y ddaear oll, drag'wyddol Dad,
gwna i'r addoliad hylwydd.

Arnat ti holl Angylion nef
a ront eu llef heb dewi ;
Y nefoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd fy'n y rheini.

Cerub a Seraphin a fydd
yn llefain beunydd attat :
Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Saboth glân ;
fel hyn y galwan'arnat.

Nefoedd a daear fydd yn llawn
o'th wurdaw'n, a'th ogoniant :
Yr Apostolion, hyfryd gôr,
a ron i'r ragor foliant.

Moliannus rif y Prophwydi
fy'rh foli o'r dechrenad ;
A'r Merthyrion, ardderchog lu,
fydd i'th folianu'n wastad.

Dy Eglwys wir gatholig lân,
(hon fydd ar dan trwy'r hollfyd)
O Arglwydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri hefyd.

Y Tad o anfeidrol Fawredd,
gwir Fab gogonedd unig,
A hefyd y Glan Yspryd pur,
fydd i ni'n gyfyr diddig.

Ti wyt (O Grif, yr unig Sant)
Frenhyn gogoniant gralol ;
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dad
yn wir Fab rhad trag'wyddol.

Pan gym'raist arnat wared dyn
o feddiant gelyn anfwyn ;
Dyfy'r genyt ti ni bu
dy em o fru y Forwyn.

E M Y N A U.

Pan seithraist angau, teyrnas nef,
i bob ffydd gref, agoraist :

Ynggoniant yr hael Dad byw,
ar ddeau Duw, cistedaist.

Credu yr ym, â disgel ffydd,
mai ti fydd Barnwr arnom :

Am hyn, er ein cynorthwyaw,
bid dy ddechulaw, drofom.

Dy bobl di ym (O Dduw ein nerth)
pid werth dy waed sancteiddiol :

Par gael ein cyrif gyd â th saint
mewn gogoniant tragwyddol.

Cadw dy bobl (O Arglwydd da)
bendithia d'etfeddiaeth :

Dyrcha hwyt byth, gwna iddynt fod
dan gyfgod dy lwodraeth.

O ddydd i ddydd y'rh glodforwn ;
mawrygwn dy Enw bythoedd :

Teilynga ein cadw ni heddyw
rhag pechu (O Dduw'r lluoedd.)

O Arglwydd, wrthym trugarha ;
trugaredd gwna â'r eiddod :

Dy fereh di arnom tywynned ;
bydd ein ymddiried ynod.

Mewn dim nid ymddiredais i,
ond ynot ti (O Arglwydd) :

N'ad byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'radwydd.

Cân y tri Llang, neu Benedicite, omnia opera.

CHWI, holl weithredoedd Arglwydd nef,
bendithiwch ef, ein Llywydd :

Gogoneddwch, a chlofforwch,
mawrygwn yn dragywydd.

Chwi, yr angylion glân o'r nef,
moliennwch ef yn hyfryd :

Chwithau nerthoedd, a ffustafen,
a'r dyfroedd uwch ben, hefyd :

Chwithau, nefoedd mawr, haul, a lloer,
cawodau oer, a gwynntoedd :

Chwi, dân a gwres, gauaf a haf,
a gwllith araf o'r nefoedd :

Chwithau, oerfel, noethni, ac ia,
a rhew, ac eira tewdrwch :

Chwi, nosweithiau a dyddiau ; chwi,
oleuni a thywyllwch :

Mellt, cymmylau, a daear gron,
ac fydd ar hon yn tyfu ;

Mynyddoedd uchel, a'r brynau,
a'r gloyw ffynhonnau obry :

Y moroedd, a'r llifeiriant mawr,
i'r hŷd eigion llawr, a'u helynt ;

Morllod braig, a physgod mân,
y rhai a nofian' ynddynt :

Holl adar is yr awyr len,
a phob perchen adenydd ;

Anifeiliaid maes, bwyffliod coed,
i'r Arglwydd doed â'i gywydd :

Chwi, holl ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darbodedig ;

Ty Israel yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig :

Chwi, offeiriad fydd i'w deml wen,
a'i hollawl lawen weision ;

Chwi 'sphydoedd ac eneidiau glân,
a phawb fydd burlan galon :

Ananias, Azarias,

y sy â'r awen eddwïol ;

Tithau yn drydydd Misael,
o Israél ddeuifol.

Cân Zacarias, neu Benedicite. Luc i.

68 **H**WN fydd dros Israel, Arglwydd Dduw,
bendigaid, yw uwch oesoedd ;

Am ymweled â nu mor gu,
ac am brynu ei bobloedd.

69 Yr hwn a roes gorn, a nerth facth,
yn iachawdwriaeth ddedwydd ;

A'i godi i ni, o'i air a'i ras,
o deulu ei was Dafydd.

70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y Prophwydi ;

Y rhai oedd o ddechreu y byd ;
wle, ei gyd-gyflawni.

71 Sef, rhoe i ni'r ymward hon,
rhag ein gelymion hynny ;

A'n gwared o ddwylaw'n holl gas :
wel' dyna i ras yn ffynnu.

72 Y rhoe nawdd i'n tadau nyŷi,
a choŷo i sanct ddygymmod ;

73 A'i lw i Abraham ein tad,
yn rhwymiad o'r cyfammod :

74 Sef, gwedi'n rhoddi ni ar led
oddiwrth gaethiwed gelyn,

Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw gref i'n herbyn ;

75 Holl ddyddiau'n heinios ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd ;

Holl ddyddiau'n heinios ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd.

76 Tithau, fab bychan, fo'rh elwir
yn brophwyd i'r Gorseha :

Can's ai o'i flaen, i barotol
ei ffyrd, a'n troi i'w noddfa ;

77 I roi gwybodaeth i'w bobl ef,
ddyfod o'r nef ag iechyd ;

Trwy ei faddenant i'n rhyddhau
oddiwrth bechodau enbyd.

78 O ferion trugaredd Duw Dad,
a'i ymwelediad tyner,

Tywynnodd arnom, yni mhob man,
yr Haulgan o'r uchelder ;

79 I roddi llewyrch disgla'r glod
i rai sy' nghysgod angau,

A chyfeirio ein traed i'w ol
ar hŷd heddychol lwybrau.

Cân Mair Forwyn, neu Magificat. Luc i.

46 **F**Y enaid a fawrha'r Arglwydd ;
yr un swydd gwna fy yspyd ;

47 Yr hwn ynof fi hyfryd yw,
trwy gredu'n Nuw fy iechyd.

48 Can's edrychodd ar isel wedd,
a gwaeled, ei law-forwyn ;

A dedwydd fyth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyn.

49 Can's hwn fydd allnog Benniaeth,
a'im gwnaeth i yn fawr hygar ;

Bendigaid fyddo ei Enw ef,
yr Arglwydd nef a daear.

50 A'i drugaredd ef byth a fa'r
dros bob rhai a'r a'i hofnant :

51 A'r beilch gwaigarodd ef â'i nerth ;
mae'n brydferth ei ogoniant.

52 Fe dynnodd y rhai cedyrn mawr
i lawr o'u holl gadermid ;

Fe a gododd, ac a fawrhaidd,
y rhai isel-radd hefyd.

53 A phethau da y llanwodd rai
a fyddai yn newynog;
Ac os a antenodd y'n was,
trwy nâg, y rhai goludog.

54 Fe helpiodd Israel ei was,
gan gofio i ras a'i antmod

55 I'n tadau (Abraham a'i had)
hyd byth, a'i rad gyfammod.

Cân Simeon â'r Iesu yn ei Ffrichiâu, a ddiar
Nunc dimittis. Luc ii.

29 **A** Rglwydd, bellach gollwng dy was
mewn heddwch, addas ymy;
Yn ol dy air, hwn oedd ynghyd
â'm hyfpryd i'm diddanu.

30 Can's gwelais i, â'r golwg hyn,
y Crist a bryn ein hiechyd;

31 Hwn a roft i mi yn Arglwydd,
a hyn yngwâydd yf hollfyd:

32 Hwn a ofodais di yn ddrych,
i lewylch i'r Genhedloedd;

Hefyd i Israel dy blant
yn ogoniant byth bythoedd.

Nu fel byn.

29 **W** RTH d'air caf bellach, Arglwydd eu,
ymadu yn heddychlon:

30 Canys i'm golwg i y daeth
dy iachawdwriaeth di ion;

31 Hon a ddarperais yn ddi-ddwgs,
yngolwg pawb o'r hollfyd;

32 Yn oleu i'r byd, i Israel blant
yn fawr ogoniant hyfryd.

Gweddî'r Arglwydd, neu Pater noster.

E IN Tad o'r nef, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier:

Dy deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy rad dy fendith dyner.

Bid d'wyllys ar y ddaer yn gref,
fel 'mae'n y nef heb ballu:

I ni rho heddyw fara i'n bol,
beunyddiol i'n diwallu.

Ein holl ddylection madden di,
fel yr ym ni yn ersyn;

Gan roi maddenant i bob rhai
a wnel ar fai i'n herbyn.

I brofedigaeth byth na'n dwg;
ond rhag pob drwg gwna'n gwared:

Can's ti biau'r deyrnas, nerth, a'r mawl,
byth yn dragwyddawl drwydded.

Credo'r Apollion.

Y N Nuw Dad, Creuwr daer a nef,
â gwir ffydd gref y credaf;
Ac yn ei Fab ef, Crist ein Ior,
a gaed o'r Yfpryd glanaf.

O'r Wŷryf Fair y ganed hwn;
dan Bilat trwm ddioddefodd:

Marw, claddwyd, bu'n uffern gaeth;
dydd trydydd aeth i'r nefoedd.

Lle, ar ddeheu-law Dduw ei Dad,
mae ei eisteddiad cyfôn:

Oddiyno daw, yn niwedd byd,
i'n barnu' gyd yn gyfôn.

Yn'r Yfpryd Glau ~~mae~~ *ingred* a'm ffydd;
a'r Eglwys fydd Garholig;
Cyfuned Saint wy'n credu fod;
maddenant pechod-yfig.

Gwir adgyfodiad bydd i'n enwad
pan ddel dydd-brwd i'n barnu;
A bywyd perffaith hir di-dawl
tragwyddawl i'w feddianu.

r Dengwir Dadd. Ecdodus ix.

D UW a lasarodd y ddeddf hon
ar goedd ger bron y dryfa;
Gan ddweyd, *Myf yw'th Dduw*, dy Ior,
a'th dynnod o'r cyfyngdra.

Duwiau eraill *ger fy mron* i
na fid i ti eu gwneuthur:

Cerfedig ddelfw i ti dy hun
na wna, na llun creadur:

Na llun dim arall a'r y fy
'n y nefoedd fry, i'w ddoli;

Nac yn y ddaear ifod faith,

na'r dw'r, na'r gwaith fydd ynddi.
Nid ynt ond pethau dilead;

na wna ymgyriad iddynt:

Ac na addola'r fath beth gwael;
'd oes borth i'w gael oddiwrthynt.

Can's mi yw'r Arglwydd Naf, dy Bor,
a'th gadarn Ior haelionus;

A myf hefyd (cofa, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddigus.

Wyl yn ymwel'd â phechod cant
o dadau'r plant anynad,

I'r drydedd a'r bedwaredd oes
o'r rhai nid oes diwygiad:

Yn trugarhau wrth blant a hil,
hyd fil o genhedlaethau,

Y rhai a'm carant i yn gu,
a gadwant fy nghyfreithiau.

Na chymmer Enw Duw yn swrth,
yn ofer wrth ymbngcio:

Can's nid dieuog gan Dduw Ner
yn ofer a'i cymmero.

Sancteiddia byth y Sabboth maith:
gwnei dy holl waith priodol

O fewn chwe dydd; a'r feithfed yw
Sabboth dy Dduw'n bennodol.

Na wna'r dydd hwnnw waith, trwy fferch,
na'th fab, na'th fferch, na'th welson,

Na'th forwyn, na'r anifail fyrth
o fewn dy byrth yn gyfôn.

Can's mewn chwe dydd y gwnaeth Duw Ior
nef, daear, môr, ac s' ynddynt:

Sancteiddiodd ef y feithfed dydd;
a'i fendith fydd i'r eiddynt.

Rho barch anghydedd, ar bob cam,
i'th dad a'th fam yn berffaith;

Fel y bo iti einioes ~~huf~~
i fyw ar dir dy ymfaith.

Na ladd. Na wna odineb ehwth.
Na lladrad byth anfoddog.

Na ddwg gam dyft, er bâr na bryn,
yn erbyn dy gymmydog.

Ac na chwynych byth mo ei ddy,
na'i wraig fy'n gu i'w fynwes;

Na'i was, na'i ych, na'i forwyn wen,
na'i afen fy'n ei loches.

O Arglwydd, wrthym trugarha,
a gwna in gadw'th ddeddfau;

E M Y N A U.

*Ac ysgirfena di'r Athelddyrhon
yn eigion ein calonhau.*

Gularnad Pechadur.

I'w gamu fel y chweched Salm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glan,
oddiwrth un truan agwedd,
Y fydd o flaen dy borth yn awr,
mewn cyftudd mawr, yn gorwedd.
Yr wyf yn gorwedd wrth dyador;
attolwg egor imi:
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
'r wy'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo' nos fi ger-bron,
i roddi union gyfrif:
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
y bywyd gwael oedd genif.
Nid rhaid i mi addes ychwaith
bob enwir waith fu rydost:
Y sut a'r modd yr oedd fy nghlwyf,
ac fel yr wyf, ti wyddost.

Ti wyddost fydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fanwl:
Ti wyddost hefyd beth a ddaw;
mae ar dy law di'r cwbl.
Ti wnacthoft nefoedd yn un man,
a daear dan wybrennau:
Ti wyddost beth fydd wedi hyn,
a pheth oedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth rhagot ti ni ehuddiwyd:
O ti a'u gwyddost hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnacthpwyd.
Trwy ddeigr hallt y dos fi, am hyn,
i ersyn a dymuno:
Megis y bachgen a wnai ddrwg,
yn ofni gwg i'w guro.

Felly y deuf at dy borth,
i ddisgwyl cymnorth ddigon;
Sef dy drugaredd, i lanhau
fy holl weliau budron.
Y peth a geisaf fy rodd wŷch,
nid rhaid mo i'm ynnych henwi:
Tydi a'i gwyddost, fy Nuw gwyn,
cyn darfod gofyn iti.

Trugaredd, f' Arglwydd, heb ddim mwy,
yw'r cwbl i'r wy'n ei geisio:
Trugaredd yw fy newis lwydd;
trugaredd, f' Arglwydd, dyro.

*Yr Emyr o'fodedig gan yr Eglwys i'w cbanu ar ol y
Cymmun.*

IDduw gogoniant fyth a fo,
fy fry'n y goruchafon:
Bid ar y ddaer tangnefedd rhad,
ewyllys mad i ddynion.
Tydi, O Dduw, a folwn ni;
bendithiwn di'n dragwydd:
Addolwn, gogoneddwn byth,
dy Enw dilyth dedwydd.

I ti diolchwn, Dduw, bob awr,
am dan dy fawr ogoniant;
O nefol Dad, Ior Frenhin cu,
Dduw, Hollalluog feddiant;
Dduw, Arglwydd Iestir Crist, Fab rhad
unig y Tad, anedig;
Oen Dduw, Fab Ner, fy'n tynnu i gyd
bechodau'r byd yn ddiddig.

Ti fy'n ddeu pechodau'r byd,
maddu i mi' gyd ein beau:
Dileu pechodau'r wyf, Dduw Rhi;
Crist, derbyn di'n gweddian.
Ti'r hwn wyt ar ddeheu-law'r Tad,
y gwir Fab rhad sancteiddiol,
Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein gweddi clyw'n dosturiol.
Ti'n unig, sanctaidd Crist, bob pryd,
gyd â'r Glan Yspryd haelaf,
Wyt ynggoniant y Dduw Tad,
yn wastad, y Goruchaf.

Emyn i'w cbanu mewn Cynbebrwng, neu Wsghnos.

MYFI yw'r Adegfodiad mawr;
mafi yw Gwawr y bywyd:
Caiff pawb a'm cred, medd f' Arglwydd Dduw,
er trengu, fyw mewn eilfyd.
A'r sawl fy'n byw mewn ufudd gred
i mi, caiff drwydded nefol;
Na allo'r angau, brenhin braw,
ddrwg iddaw yn dragwyddol.
Yn wir, yn wir, medd G W I R ei hun,
pob cyfryw ddyn fy'n gwrando
Fy Ngair, gan gredu'r Tad a'm rhoes,
mae didranc einioes ganddo.
A wnel ei oreu'r ufuddhau
trwy ffydd i'm geiriau hyfryd;
Ni ddaw i farn, ond trwodd f' aeth
o angau caeth i fywyd.

Mi wn, medd Job, o'r cynfyd cudd,
mai byw'm Gwaredydd hawddgar:
Mi wn y daw fy Mhrynw'r drud
ar ddiwedd byd i'r ddaear.
Ac er fy mod i'n awr mewn poen,
ac wedi' nghroen, i'r pryd
Ddifetha hefyd fy nghorph hwn;
er hynny gwn cat welled

Y Dduw anfeidrol, yn fy nghnawd,
a'r ddydd gollyngdawd seintiau;
A'm llygaid i fy hun a'i gwel
ar duron ucheterau.

Ac, medd Sant Ioan, a fu'sai'n nes
â'i ben ar fynwes I E S U,
O wŷnfydedig entych nef
mi' glywais lef yn traethu,

'Sgrifena, O hyn allan mai
gwyn fydd y rhai fu feirw
Yn ffydd yr Arglwydd, gwyn eu byd
o'r glan ddiwedd-bryd hwnnw.

Felly dywaid yr Yspryd Glan;
Can's maent yn diddan orphwys
Oddiwrth eu llafur, mewn rhyddhad
dedwyddol' Stad Paradwys.

Na fyddwn anobeithiol drist
am neb yng Nghrist a hunant,
Medd Paul: o'r corph maent gyd ag ef,
ynghartref y gogoniant.
Os mynnwn, fel ta ddug ond hŷn
yspryd ein dŷn at seintiau;
Mewn ennvd bach cawn ninnau hŷn
a'n dwg i'r un trigfannau.

Gloria Patri.

GOgoniant fyth a fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glan Yspryd;
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
un Dduw dragwydd hyfryd.

TABL YSALMAU.

Ac fel byn ar ol Salm li, a lxviii.

Gogoniant fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glan Ysryd;
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
Un Duw tragywydd hyfryd.

Ac fel byn ar ol Salm c.

Gogoniant, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, tragwyddol fyth;

Y Tad, y Mab, a'r Ysryd Glan,
fal gynt, tra bo na chân na chwyth.

Ac fel byn ar ol Salm cxiii, a cxiv.

Gogoniant fyth a fyddo i'r Tad;
A bid gogoniant i'r Mab rhad;
i'r Ysryd Glan gogoniant fo:
Megis gynt yn y dechreu'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oetoeodd.
D'wedwn, Amen, poed felly bo.

TABL i ddangos pa le y ceir pob un o'r SALMAU, wrth eu Dechreuad a'u Rhifedi.

A		B		C		D		E		F		G		H		I		L		M		N		O	
Chub fi, Dduw (yr hwn a'm gwnaeth)	69	Barn fi (O Dduw) a chlyw fy llais	26	Cadw fi, Dduw; can's rhois fy mhwys	16	Da genyf wrando o'r Arglwydd nef	116	Erglyw fy arch, O Arglwydd mad	143	F' Arglwydd, dyrchefais f' enaid i	25	Gobaith a nerth in' yw Duw hael	46	Holl farnwyr byd mae Duw'n eu mysg	82	I dŷ i'r Arglwydd pan dd'wedent, Awn	122	Llawer cenedl (O Dduw) a ddaeth	79	Mawr ei Enw'n ninas ein Duw	48	Na ddala ddygdyb yn dy ben	37	O achub bellach, Arglwydd cu	12
Addewais gadw' ngenau'n gu	39	Barn fi (O Dduw) a dadleu'n dynn	43	Cenwch, a churwch ddwyllaw' nghyd	47	Dangos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym	22	Erglyw (O Dduw) fy llefain i	61	F' Arglwydd, mi a'th fawrygaf di	30	Gostwg, O Arglwydd, y glust dau	86			I'm hing y gelwais ar f' Arglwydd	120	Llawer gwaith, cefais gyfludd mawr	129	Mi a'mddiriedais ynod, Ner	31, 71	Na oflega, na thaw, na fydd	83	O achub fi, fy Nuw, fy Ner	7
Ai'r uniondeb (O bobloedd wych)	58	Bendigaid fo i'r Arglwydd fy nerth	144	Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd	149	Datganaf drugaredd a barn	101			Fe dd'wedai'r ynsyd nad oes Duw	38	Gwrandawed di yr Arglwydd Ner	20	Gwyn ei fyd yr ystyriol frawd	41	Ciwlford di (dragwyddol Dduw)	75			Mi a'th fawrygaf di, fy Nuw	145	Nid ini, Arglwydd, nid i mi	115	O Arglwydd, amlled ydyw'r gwyr	3
A ofno'r Arglwydd, gwyn ei fyd	128	Bûm yn dyfal ddigswyl fy Ner	40	Cenwch i'r Arglwydd newydd gân	98	Datgan y ncoedd fawredd Duw	19			Fy enaid, mawl Sant Duw yr Ion	14	Gwrandewch, chwi y bobloedd i gyd	49			Clodforaf fi fy Arglwydd Ion	111			Molannu'r Arglwydd da iawn yw	92			O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym	94
Arglwydd, clyw' ngweddi yn ddiball	5			Clodforaf fi fy Arglwydd Ion	9, 111	Da wyt i'th dir (Jehosa Ner)	85			Fy enaid, mola'r Arglwydd byw	103					Clodforaf pawb yr Arglwydd nef	105			Molwch Dduw yn ei gyllegr len	150			O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef	64
Arglwydd, manwl y chwilaist fi	139			Clodforaf pawb yr Arglwydd nef	75	Dedwyddol yw mewn buchedd dda	112			Fy enaid, mola'r Arglwydd nef	104					Clodforwn di (dragwyddol Dduw)	75			Molwch yr Arglwydd; can's da yw	106, 107, 118, 136, 147			O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth	8
Attad (Ion fy nerth) y rhof ief	28			Clyw, di Fugail i Ifrael	80	Difgwyliaf o'r mynyddoedd draw	34			Fy llais at Dduw, pan rodais ief	146					Clyw, di Fugail i Ifrael	80							O Arglwydd, erglyw fy ngweddi	102
				Clyw, di Fugail i Ifrael	80	Difgwyliaf o'r mynyddoedd draw	34			Fy Nuw, gwareda fi rhag brad	78					Clyw, di Fugail i Ifrael	80							O Arglwydd, na cherydda fi	6
				Clyw, di Fugail i Ifrael	80	Difgwyliaf o'r mynyddoedd draw	34			Fy unig Dduw ydyw fy mhlaid	62					Clyw, di Fugail i Ifrael	80								

TABL YSALMAU.

Salm				Salm
10	21	Rhois weddi ar yr Arglwydd nef	142	142
21	141	Rhowch i'r Arglwydd, a rhowch yn chwyfm	29	29
81	117	'Sawl a 'mddiriedant yn Nuw Ion Seilfeini hon, sef Seion, fydd	125	87
96	117		87	
17	132	Teyrnafu y mae yr Arglwydd Traethodd fy nghalon bethau da Trugaredd dod i mi Trugaredd Dduw i'n plith Tuedda 'ngolwg at y nef Tydi, O Dduw, yw y Duw mau	93	93
95	60		45	51
88	109		67	123
55	18		63	63
18	135	Wele, fod brodyr yn byw 'nghyd Wele, holl weision Arglwydd nef Wrth gannwedd dyn annuwiol fwr	133	133
148	148		134	134
130	130		36	36
		Ymgyfoded un Duw ein Ner Yn fy nghalon ni bu falch chwydd Yn Juda ac Ifraël dir Yn Nuw ymlawenhewch i gyd Y ty ni adeliado 'r Ner Yr Arglwydd Dduw yw ein Brenhin Yr Arglwydd piau'r ddaear lawr Yr Arglwydd ydyw ein pen rhraith Yr Arglwydd yw fy Mugaill clau Yr Arglwydd yw fy ngolau' gyd Yr unwedd ac y bref yr hydd Y sawl a drigo, doed yn nes Y sawl ni rodia, dedwydd yw Y sawl fy deliwig, gwyn ei fyd Ys da yw Duw i Ifraël	68	131
74	2		131	76
2	13		66	66
52	114		127	99
126	137		24	97
33	108		27	23
35	119		42	91
119			1	32
140			73	73
138				

TABL YR EMYNAU.

V ENICREATOR. <i>Cân Sant Ambros, neu Te Deum.</i> <i>Cân y tri Llangc, neu Benedicite, omnia opera.</i> <i>Cân Zacarias, neu Benedictus.</i> <i>Cân Mair Forwyn, neu Magnificat.</i> <i>Cân Simeon, neu Nunc dimittis.</i> <i>Gwedd i'r Arglwydd, neu Pater noster.</i>	<i>Credo'r Apollolon.</i> <i>Y Dengair Deddf.</i> <i>Galarriad Pechadur.</i> <i>Emyn i'w cbannu ar ol y Cymmunn.</i> <i>Emyn i'w cbannu mewn Cynbebrwng, neu Wylhos.</i> <i>Gloria Patri.</i>
---	--

D I L L E D D

LIBRARY